

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 7 april 2014

§ 2 Interpellation om vad Stockholms stad gör för att ge plats åt dagverksamheter åt de hemlösa i innerstaden (nr 2013:35)

Anförande nr 1

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Jag vill börja med att på interpellantens vägnar tacka för svaret.

Det här är, precis som borgarrådet konstaterar i svaret, en svår fråga. Men vi har en situation i Stockholm där flera av verksamheterna har tvingats lämna innerstaden. Nu har svaret uppåt ett halvår på nacken, men jag skulle ändå vilja veta: Finns det ytterligare tankar på att etablera nya verksamheter i innerstadsnära lägen? Hur fort går arbetet med det? Det behövs ju verksamheter.

Anförande nr 3

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Tack så mycket för interpellationen!

Sedan i november har Convictus, som det handlar om i den aktuella interpellationen, hittat nya lokaler vid Odenplan. När jag senast pratade med verksamhetschefen Claes Heijbel var han mycket nöjd med de lokalerna och väldigt tacksam för det stöd som han fick under processen med att hitta nya lokaler.

Ibland är sociala verksamheter inhyrda, och det kan vara i bostadsrättsföreningar. Eller det kan vara som på Kammakargatan där en studentförening ville bygga studentbostäder, och staden försökte göra allt för att de skulle få vara kvar men också vara behjälplig med att hitta nya lokaler. I samband med det sade vi att det blir en omflyttning av lokaler ibland, och då är det viktigt att säkerställa att det finns sociala dagverksamheter öppna i centrala delar av Stockholm också fortsättningsvis.

Efter att till exempel Ny Gemenskap flyttade till Västberga har också Korskyrkan öppnat som ny dagverksamhet. Nu senast i februari, efter ett initiativ av mig tillsammans med Ny Gemenskap, hade vi ett möte med kyrkor och församlingar, vilket resulterade i att vi startade en ny dagverksamhet på Södermalm just riktad till hemlösa. Där finns ett kafé som har öppet flera dagar i veckan, liknande det samarbete som vi ser i Korskyrkan. Det är väldigt glädjande att det också öppnas nya.

När vi har räknat antalet verksamheter i centrala delar av Stockholm som vänder sig till hemlösa kan vi ändå se att det totalt sett rör sig om ungefär 25, så det är inte så att all social verksamhet på något sätt har flyttat ut. Det finns väldigt mycket verksamhet och dagverksamheter kvar.

Det vi har gjort vid sidan av detta är såklart att öppna upp flera härbärgen till dygnetruntplatser så att man också kan vara där dagtid. Tidigare stängde härbärgena under dagen, och då var behovet av dagverksamheter större. Vi har fler dygnetruntplatser och korttidsboenden i dag än tidigare, vilket har varit den riktning som vi har gått mot.

I arbetet med att minska hemlösheten vill jag passa på att säga att om vi tittar på antalet akut hemlösa ser vi att det har minskat ganska kraftigt de senaste tio åren. Om vi tittar på beläggningen på våra härbärgen och akutverksamheter ser vi att andelen hemlösa faktiskt har minskat med 44 procent. Det är väldigt glädjande att vi kan se att den akuta utsattheten minskar och att antalet hemlösa över lag minskar i Stockholm – 15 procent de senaste tio åren, trots att vi har haft en befolkningsökning med över 100 000.

Fler dagverksamheter och färre hemlösa: Det är den riktning vi går mot.

§ 3 Interpellation om harmonisering av kultur- och fastighetspolitik (nr 2014:2)

Anförande nr 4

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 5

A n n M a r i E n g e l (V): Nu är interpellanten inte här, och jag har en ganska likalydande interpellation lite längre ned på dagordningen i dag. Det är inte så konstigt att det kommer flera frågor om det här, för det är en av de viktigaste frågorna för kulturlivets framtid i Stockholm. Det handlar om hyrorna. Ska vi ha gallerior eller ska vi ha gallerier i den här staden?

Alla är överens om att den här hyresutvecklingen är snabb och kommer att bli ännu snabbare. Kulturförvaltningen har gjort en framtidsanalys där det står att en av kulturens största utmaningar är lokalhyror och fastighetsrelaterade kostnader. Det kommer att ta en allt större del av anslaget, och det kommer att kosta alltmer för konstnärerna själva.

Kulturborgarrådet svarar på frågan om hur man ska kunna ha kvar konstnärsateljéerna med de stora hyreshöjningar som redan har gjorts och som kommer att göras. Hon svarar att hon "är stolt över att Stockholm för en progressiv kulturpolitik" och att "ateljéstödet kommer lika lite som våra andra kulturstöd att kunna kompensera". Sedan säger hon att "den hyra som nu tas ut är förhandlad med KRO". Det är inte precis en förhandling mellan lika parter. Hyrorna har ju redan höjts. Jag vet flera ateljéhus där man redan har behövt skriva på kontrakt om att hyran kommer att höjas med 50 procent fram till 2015 och kommer att bli ännu mycket högre 2016.

Då kan man tycka att kulturborgarrådet som också är fastighetsborgarråd skulle ha en unik möjlighet att prata med sig själv och se till att fastighetskontoret inte höjer dessa hyror. De här frågorna bollas fram och tillbaka, fram och tillbaka. Jag vet att de som kontaktar Stadshuset och ber att få diskutera det här får höra: Nej, men det är en kulturfråga, nej, det är en fastighetsfråga, nej, det är kulturfråga. Och så hamnar det hos Stadsholmen, som är ett av stadens bolag som inte har några direktiv för att göra någonting annat än att agera affärsmässigt.

Jag tycker att det är väldigt olyckligt, och det kommer att leda till att Stockholm töms på bildkonstnärer. Konstnärer är den grupp som har allra lägst inkomster av alla på kulturområdet och som samtidigt är helt beroende av arbetslokaler. Därför kommer de inte att ha råd med hyrorna framöver. Då kan ju reklambolagen eller några andra ta över de här kulturmärkta fastigheterna.

Vi tror att det är alldeles nödvändigt att man tar tag i det här på ett annat sätt, att staden bestämmer om man vill ha några konstnärer och vill ha några ateljéer och ge direktiv till våra tjänstemän om hur hyrorna ska sättas. Nu är det fritt fram för fastighetskontoret och Stadsholmen att höja hyrorna. Jag tycker att det är väldigt sorgligt att kultur- och fastighetsborgarrådet Sjöstedt inte har någonting att säga om detta.

Anförande nr 6

Borgarrådet B j u g g r e n (S): När man besöker till exempel ateljéhusen på Söder är det tydligt att det behövs ett underhåll på fastigheterna, att underhållet inte har skötts på ganska länge. Man ser att det finns vattenlås som inte fungerar, att elektricitet behöver bytas ut, att det är hål i både väggar och tak. Om staden ska ha en fastighetsförvaltning där man har råd att underhålla sina fastigheter måste man också ta höjd för det i hyrorna. Men om man har väntat så här pass länge med att underhålla fastigheterna är ju problemet att det blir väldigt kraftiga hyreshöjningar om hela underhållet ska tas ut på hyrorna.

För personer som har en snittinkomst på 13 000 kronor – det innebär att väldigt många har betydligt mindre – är det klart att hyreshöjningar på uppemot 50 procent äter upp kanske hela eller mer än hela den inkomsten varje månad, om man utgår från en hyra på ungefär 3 000 kronor i månaden för en ateljé.

Det hänvisas bland annat till ateljéstödet, som har legat kvar på 12 000 kronor om året under många år. Om det hade varit fler bildkonstnärer som nåddes av ateljéstödet kanske man hade kunnat hänvisa till att det är en bredd och att man vill att så många som möjligt ska få stöd och att man därför inte kan justera upp ateljéstödet. Men det som i stället har hänt är att ateljéstödet har minskat totalt sett från 9 till 7,1 miljoner, och samtidigt når det då färre bildkonstnärer i dag. Stödet ligger fast men når färre utövare samtidigt som hyrorna går snabbt uppåt.

Då får vi svaret att hyrorna förhandlas och ska hålla självkostnadspris. Men de siffror som vi ser för de hyror som fastighetskontoret har förhandlat innehåller marginaler på 9 procent, som inte budgeterar för underhåll utan budgeteras som rent överskott. De uppgifter som kulturförvaltningen lämnar är att AB Stadsholmen har höjt sina hyror med uppemot 50 procent, med ren hänvisning till allmännyttans nya lag som säger att allmännyttan ska bedriva affärsmässig verksamhet.

Då är ju frågan om det inte är så att staden helt enkelt höjer hyror för att ta ut mer vinst från konstnärerna, samtidigt som ateljéstödet inte följer efter. I så fall finns det en stark rädsla för att det kommer att leda till att de enda som kan bedriva kulturverksamhet i innerstaden är de som driver den på mycket mer kommersiella villkor och kan konkurrera om de mer marknadsmässiga hyrorna.

Anförande nr 7

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Kära fullmäktige, kära åhörare! Det vore hyckleri att säga att frågan om hyror för kulturändamål är enkel, för det är den verkligen inte. Det är många olika faktorer som man måste ha med sig när man funderar över dessa saker. Om man, som jag, tror att vi behöver ett kulturliv och ett näringsliv, det vill säga även fastighetsägare som är privata och betalas privat, måste man förhålla sig till att många av de konstnärer vi har hyr av bostadsrättsföreningar, enskilda fastighetsägare eller andra som inte är kommunala.

Jag förstår att de som tycker att allting ska drivas kommunalt har det väldigt enkelt, för då är det bara att bestämma vilken hyra man ska ha i det kommunala och så får alla den hyran, eller också ger vi dem bidrag som täcker upp alltihop. Men jag tror att

det är ganska få partier i den här salen som tycker det – eller jag vet egentligen bara ett parti som tycker det.

Men vi andra, som måste förhålla oss till verkligheten, har lite större problem. Därför har fastighetskontoret i uppdrag att hitta en lösning vad det gäller hyrorna för dem som hyr av fastighetskontoret – det är ju, vill jag säga, långt ifrån alla – och se till att kostnadshöjningarna sker i en human takt och att man är överens med deras organisationer om hur detta ska ske.

Jag kan försäkra Emilia Bjuggren att det över huvud taget inte är tal om överskott här – absolut inte! Och det är absolut ingen vinst – det är en nästan bisarr tanke i sammanhanget. Här handlar det om att man ska försöka få in så mycket som man möjligtvis kan klara av, och upprusta husen på något rimligt sätt, inte bara fastighet för fastighet utan lite bredare än så.

Från fastighetskontorets sida har man träffat ett avtal med KRO och KIF om förhållandena vad gäller hyrorna för ateljéhusen. Vi är överens om detta. Det sker i en ganska rimlig och långsam takt. Framför allt kan vi notera i de undersökningar som kulturförvaltningen har gjort att hyrorna för kulturverksamheter har höjts med 3 procent de senaste åren, medan kulturstödet under min tid som kulturborgarråd har gått från 70 till 110 miljoner. Det är – det kan jag tipsa er som har gått i den nya skolan om – betydligt mer än 3 procent. Den verklighetsbeskrivning som tas fram i denna interpellation är inte riktigt korrekt.

Däremot säger jag bestämt nej till att vi ska göda privata fastighetsägare eller bostadsrättsföreningar som tror att om man har en kulturverksamhet i sina lokaler är det bara att skriva till staden och be om höjd hyra. Så ska det inte vara i Stockholm.

Anförande nr 8

A n n M a r i E n g e l (V): Nej, jag håller med dig, Madeleine, om att frågan inte är enkel. Men just därför kanske man borde försöka ta i den. Jag tycker att du duckar helt och hållet när du börjar prata om privata fastighetsägare. Vad jag förstår handlar interpellationen om de lokaler som staden själv äger, och det är där man har möjlighet att påverka hyrorna.

Det handlar inte om några måttliga höjningar. Stadsholmen skriver väldigt tydligt i sin egen framtidsplan att de måste höja hyrorna, för den nya lagen kräver att det ska vara affärsmässigt. Under åren 2011–2015 höjer man ateljéhyrorna med 50 procent. Jag kan ta exemplet Malongen, där man nu har fått en höjning fram till 2015 med 50 procent, och några har fått ännu högre.

Då säger du att hyrorna är förhandlade. Förhandlingen sker ju under ganska stort hot om att man annars måste lämna sin lokal. Det är inte precis två likvärdiga parter.

Det är faktiskt så att dessa hyror har höjts väldigt mycket, och det beror på att våra bolag, fastighetskontoret och Stadsholmen, har direktiv från staden att de ska agera affärsmässigt. Det är där som vi menar att staden ska ge andra direktiv, som är att inte agera affärsmässigt. Självklart kan vi inte påverka – vi har inte sagt att man ska

subventionera några privata fastighetsägare. Men det vore bra om staden såg till att det fanns tillräckligt många konstnärsateljéer som staden äger så att konstnärer inte behöver hyra in sig någonstans där det är stora överpriser.

Frågan om hur mycket kulturstödet har höjts kan vi återkomma till en annan gång. Det beror ganska mycket på hur man räknar. Men väldigt många av de verksamheter som har lokaler har inte fått någon större höjning under de senare åren. Det är andra saker som har kommit in där.

Onekligen är detta en stor, viktig och avgörande fråga för kulturlivet i Stockholm. Jag tycker fortfarande att det är lite tråkigt att Madeleine väljer att ducka i frågan och säga att det är förhandlat, att det är fastighetskontoret eller Stadsholmen – det är alltid någon annan. Jag vet att människor bollas fram och tillbaka, fram och tillbaka, mellan dessa instanser. I stället kunde kultur- och fastighetsborgarrådet sätta sig ned och prata med sig själv om hur hon skulle kunna lösa det här, så att det finns tillgång till bra lokaler för kultur i Stockholm. Det gäller alltså de lokaler som staden äger – de andra råder vi naturligtvis inte över. Åtminstone där vore det bra om man gjorde det.

Jag tror att vi är överens om att vi vill ha ett levande kulturliv i alla delar av staden. Men snart kommer gentrifieringen att leda till att det inte längre finns några konstnärer i innerstaden, och vi beklagar att den frågan inte tas upp på allvar.

Anförande nr 9

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag håller med föregående talare om att det känns lite skevt att just i den här debatten prata om att det skulle vara så att vi pumpar in pengar i privata fastighetsbolag. Det vi pratar om är inte att vi har bidrag som täcker hela hyreskostnaden, av de hyreskostnader som staden har som redan hålls låga, utan det handlar om ateljéstöd på 12 000 kronor per år som i många fall går till konstnärer som verkar i våra egna fastigheter.

Frågan är om vi vill att vi ska ha bildkonstnärer i hela staden och i Stockholms innerstad och att det ska finnas ateljéer kvar på Södermalm. Då är alternativet att vi hjälper till att hålla kostnaderna nere genom att hålla hyrorna på en låg nivå eller att vi ser till att konstnärerna har råd att betala högre ateljékostnader genom höjda stöd. Det är bara en fråga om var i staden den budgeten belastar oss. Eller också är alternativet att säga: Nej, det är fastighetsförvaltningen, och det ska finnas en hundra procentig självkostnad. Då blir konsekvensen att det krävs en starkt kommersiell gångbarhet för att man ska ha råd att betala hyran. Det kommer att gå ut över ett rikt och dynamiskt kulturliv i hela staden.

De 3 procent som borgarrådet hänvisar till att fastighetshyrorna har gått upp med gäller ju alla kulturfastigheter, inklusive teatrar och samlingslokaler, fram till 2012. Samma genomgång visade att ökningen 2013 var 6–8 procent, och förutsägelsen framöver var att det blir ännu högre hyreshöjningar 2014 och de följande åren. AB Stadsholmen har, som sagt, aviserat upp till 50-procentiga hyreshöjningar för ateljéerna.

Det vi är överens om är att vi ska hitta ett sätt att se till att kulturen kan finnas kvar trots ökade lokalkostnader – det är en av de största utmaningarna. Men jag är inte överens med borgarrådet om att vi bara ska konstatera det och sedan inte ta konsekvensen, nämligen att ha en handlingsplan för hur vi ser till att vi fortfarande ändå kan ha ett rikt kulturliv i hela Stockholm.

Anförande nr 10

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Kära fullmäktige, kära åhörare! Det finns någonting som jag alltid blir så förvånad över när jag diskuterar med vänstern, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet. Det är den totala blindheten för de insider–outsider-problem som vi har i Sverige. Det är så ofta man handlar hos dem att de lyckas ta sig in i våra system, och man ska behålla dem. Det är dem man brinner för, och man tycker att de är toppen. Och alla har rätt att ha en ateljé i innerstaden. Vi ska ha ett levande kulturliv i hela staden, sade Emilia Bjuggren. Det hedrar dig att du sade det, för vad du egentligen sade var att man ska ha rätt till ateljéer i innerstaden. Det är väldigt viktigt.

Jag tycker också att man ska ha det, absolut! Men det sätt att argumentera som hörs här uppe handlar om att de som har kommit igenom den smala sektorn, har kommit in och får offentligt stöd, ska ha kvar det – de har all rätt i hela världen. Men de som står utanför är det ingen som bryr sig om. Det är därför det är viktigt att fundera över hur man gör med lokalhyror i den här staden. Därför är det viktigt att tänka kring ateljéstöd, vad man ger för stöd.

Fastighetskontoret har inte höjt några hyror med 50 procent. Någon pratade om Stadsholmen, och då får man väl ställa en fråga till det borgarråd som är ansvarig för Stadsholmen. Men så är det inte på fastighetskontoret. Det är viktigt att ha kvar de personer som är i ateljéerna i innerstaden, men det är också viktigt att fundera över alla dem som inte har detta privilegium, alla dem som är ute på den privata bostadsmarknaden. Det är inte att ducka för verkligheten. Det är att säga hur verkligheten ligger till, det vill säga att de allra flesta är i händerna på helt andra, som har helt andra sätt att sätta hyror på. Det måste vi också förhålla oss till.

Jag tycker att det är viktigt, som Socialdemokraterna sade, att konstnärer ska ha rätt att kunna betala sin hyra. Ja, det är vi helt överens om. Då måste vi hitta några system där det lönar sig att se till att de som måste betala sin hyra också kan få in pengar i dessa system. Men varje gång jag lägger ett förslag om hur vi kan få in mer pengar från den privata kultursektorn röstar ni nej. Ni röstar nej till kulturbonusen, ni röstar nej till Kulturdirekt, ni röstar nej till växtpengarna. Ni vill ju inte detta! Då kommer inte denna sektor att kunna växa. De som är ute, som inte har det offentliga stödet och som inte sitter i en kommunal ateljé kommer inte att kunna betala sin hyra. Det är det problemet vi måste adressera tillsammans. Det förvånar mig att ni inte ser detta problem.

Anförande nr 11

A n n M a r i E n g e l (V): Kära fullmäktige! Som vanligt är det ganska intressant att höra hur Madeleine vrider bort frågan. Jag förstår inte hur det skulle gynna de konstnärer som inte har en ateljé i en kommunal fastighet att Stadsholmen

höjer hyran med 50 procent. Jag har väldigt svårt att förstå hur det skulle gynna dem. Det är det vi pratar om här.

Du pratar om alla dina förslag som skulle leda till ökade inkomster. Problemet är att du har genomfört de förslagen men att de inte har lett till ökade inkomster – inte ett enda ett: bonussystemet, Kulturdirekt, incitamentsstrukturen. Utredningar har visat att det inte var det som var rätt väg. Självklart tycker vi att det bästa är att konstnärerna kan leva på sitt arbete, och då är det bra om staden beställer väldigt mycket konst till exempel.

Det är svårt att överleva som konstnär. De har en väldigt låg årsinkomst, som vi konstaterade. Är det då en hjälp till dem att vi höjer deras hyror så att de inte har möjlighet att ha ateljéer? Jag förstod på dig att du inte tycker att konstnärer ska ha ateljéer i innerstaden – du blev väldigt upprörd. Vi sade att de skulle finnas i hela staden. En del av dem ligger i innerstaden i Stadsholmens fastigheter.

Jag tycker också att det är väldigt fegt när du säger att det är Stadsholmen som har höjt med 50 procent, att du inte bryr dig om det eftersom det inte är fastighetskontoret. Som kulturborgarråd har du väl ansvar för alla stadens konstnärsateljéer, tycker jag. Det är ju helt konstaterat att det inte är hot eller något i framtiden, utan de har höjt hyrorna med 50 procent. De allra flesta, som inte har överklagat till hyresnämnden, har skrivit på kontrakt. Hyrorna kommer att höjas med 50 procent. Följden blir att de gamla ateljéhusen som tillhör Stadsholmen kommer att behöva tas över av någon annan än de bildkonstnärer som du ändå tycker att vi ska stödja.

Jag kan inte förstå ditt resonemang och din oerhörda upprördhet över att vi lämnar de andra utanför. Om du tyckte att det vore så viktigt skulle du väl öka stödet. Det sammanlagda ateljéstödet från Stockholms stad var 9 miljoner 2006, och nu är det 7,1 miljoner. Det är 600 konstnärer som delar på 7 miljoner. Det är det stöd som de får av Stockholms stad. Sedan har en hel del av dem haft möjlighet att hyra ateljéer av staden till någorlunda rimliga hyror. Nu försvinner den möjligheten eftersom hyrorna ska affärsanpassas.

Det är väldigt konstigt att du som kulturborgarråd inte tycker att det är något problem. Du kan ju prata om helt andra saker, om privata fastighetsägare som inte sänker hyrorna och om konstnärer som inte har ateljéer i Stockholms stad. Det gynnar väl inte dem. Det finns inget stödsystem som gynnar dem – tvärtom. Det enda som detta gynnar är fastighetskontoret och Stadsholmen, och vi har inte precis ont om pengar i våra kommunala bostadsbolag. Jag förstår över huvud taget inte resonemanget.

Jag konstaterar igen att du faktiskt inte bryr dig särskilt mycket om dessa hyror. Jag tycker att det är bedrägligt, med tanke på att du är både kultur- och fastighetsborgarråd.

Anförande nr 12

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag tycker att det är lite fascinerande, när vi diskuterar en sammanhållen fråga där olika delar av staden har olika inverkan, till

exempel kulturnämnden och Stadsholmen, att höra borgarrådet skylla på andra borgarråd från majoriteten och säga att vi ska prata med dem. Det börjar bli ett tema här att borgarråden från majoriteten inte verkar ha en samsynkad politik att stå upp för.

När det gäller insiders och outsiders undrar jag lite vem det är som försvarar insiders. Om man nu har som ambition att fler ska kunna komma in, att även nya konstnärer ska få möjlighet att skapa konst på heltid, rimmar det inte riktigt med att man totalt sett har minskat antalet konstnärer som kan få ateljéstöd från 700 till i dag 583 därför att man har minskat kostnaden från 9 till 7,1 miljoner. Vill man att fler ska få möjlighet att ha ateljéer och skapa konst skulle jag säga att ett alternativ kan vara att göra precis tvärtom, nämligen att se till att fler konstnärer har möjlighet att få stöd och ha en ateljé att skapa konst i.

Borgarrådet lyfter upp många andra exempel som ska visa hur man ska få in outsiders. Då tycker jag att det också är ett sätt att flytta fokus. Om man ska tala om kulturnämnden som helhet finns det ett sätt att skapa fler kulturutövare och ge människor möjlighet att upptäcka att de över huvud taget skulle kunna bli konstnärer eller kulturskapare, och det är kulturskolan. Men där har man ju också minskat. Jag tycker inte riktigt att det är det den här debatten handlar om. Jag avser att återkomma i frågan om kulturskolan senare i dag.

När det gäller frågan om konstnärer och ateljéstöd och om det ska finnas möjlighet att ha ateljéer i hela Stockholm är det tydligt att det behövs en hållbar lösning som tar hänsyn till att vi ska ha en hållbar fastighetsförvaltning som tar hand om de fastigheter vi har, så att vi inte ser, som i dag, att fastigheter står och förfaller utan att det ska ske vårdande upprustningar av dem. Samtidigt ska vi ta hänsyn till att konstnärer har extremt låga inkomster men måste kunna betala självkostnadspriset. Då måste det komma till att man tar beslut om att antingen pressa ned kostnaderna eller successivt höja de stöd som finns för att vi ska kunna ha konstnärer i hela staden.

Anförande nr 13

J a c k i e N y l a n d e r (V): Ordförande, fullmäktige! Jag brukar inte gå upp i kulturfrågorna – de är inte mina grejer. Men faktum är att jag nås av det här av vänner och bekanta som hyr ateljéer, som har ateljéer och som jobbar som konstnärer. De jobbar häcken av sig; de är uppe redan klockan halv sju på morgnarna och börjar jobba, tvätta sina penslar och slita. De bävar för sina hyror. De ligger inte på latsidan – jag kan lova dig, Madeleine, att de inte gör det. De kämpar, kämpar och kämpar.

Det är tragiskt när man ser att människor är så duktiga och sliter så hårt men att det inte når fram till de styrande här i staden hur illa de far. De far väldigt illa. Deras inkomster, om man slår ut dem, är nästan i stil med dem som de som samlar burkar har. Det är tråkigt.

Att vi då har ett kulturborgarråd som är så iskall inför de här frågorna tycker jag är märkligt – hon är totalt iskall. Man måste väl ändå ta in lite grann och lyssna lite

grann. Om jag nås av den här oron måste väl hon också ha nåtts av den. Mina partikamrater har tydligen nåtts av den, i alla fall vad jag hör. Därför är jag uppe i den här frågan.

Snälla, snälla kulturborgarrådet! Tänk om, ta efter och försök bemöta dessa människor lite bättre på ett ödmjukt sätt!

Anförande nr 14

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Ja, kära ni, jag kan försäkra er i fullmäktige att problemet med hyrorna för konstnärer alltid har varit ett jättestort problem. Jag har en överblick över när vänstersidan här hade makten – gud förbjude – och då lät det precis likadant. Det vore väl jättebra om ni kom ihåg lite grann hur det var de dagarna. Det var precis lika stora problem då, för detta är ett ständigt problem.

Jag försökte ha en lite diskuterande hållning till detta. Det är problem med kulturhyrorna i innerstaden. Vi kan göra ett val. Vi kan låta hyrorna vara det som avgör vad våra kulturpengar går till. Den diskussionen har vi ofta i kulturnämnden, där några står upp för att kulturhyrorna hela tiden går upp och att staden hela tiden ska gå in med pengar och betala för det. Det gör att de som hyr av privata bara kan taxa in från kulturnämnden. I stället för att det ska gå till verksamhet går det till dem som hyr av privata värdar, och de ska kunna höja sina hyror.

Detta är ett reellt problem. Sedan kan vi stå här och prata om att det bara är de som hyr av staden som är aktuella. Men vi måste ha någon relation till dem utanför. Jag ber er verkligen fundera, åtminstone Socialdemokraterna, över detta problem som faktiskt är ganska stort.

Det handlar inte om att vara iskall inför dessa människors problem. Bildkonstnärerna är de som har det allra sämst ställt. Av det skälet gjorde jag en stor reform när jag blev borgarråd som handlade om att skapa växtkraft i kulturlivet. Vänstern, Socialdemokraterna och Miljöpartiet röstade nej till dessa 10 miljoner per år. Det har de gjort varje år sedan jag blev kulturborgarråd. Varje år trycker dessa partier på nej-knappen för växtpengarna, som ska se till att konstnärer och andra kulturarbetare får det lite bättre ställt och kan se till att de får mer pengar i plånboken. Det är ni mot. Däremot vill ni ha subventionerade lokaler – det ska man absolut ha. Men det är inte lösningen på detta problem. Det vill jag bara säga.

§ 5 Interpellation om framtiden för Volvo IT – GS-IT (nr 2014:4)

Anförande nr 15

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 16

J a n V a l e s k o g (S): Jag får tacka för svaret på min interpellation, som framför allt handlar om varför inte någon utreder kostnaderna för detta gigantiska projekt. Det verkar, av svaret att döma, inte Sten Nordin vilja göra i fortsättningen heller.

Jag kan konstatera att det inte finns en enda förvaltning eller ett enda bolag som kommunledningen har ansträngt sig för att analysera kostnaderna för, både före och efter Volvo IT. Jag ser i svaret att borgarrådet gömmer sig bakom konsultbolaget Ramböll Management, som sade att det var svårt att få in underlag om detta och svårt att se om underlagen var korrekta. Att borgarrådet nöjer sig med detta tycker jag är mycket märkligt.

Vi vet ju att många förvaltningar och bolag kunde visa sina it-kostnader både före och efter att man hade bett dem. Det gjorde ni inte. Det var vi socialdemokrater som under visst tumult i utbildningsnämnden fick igenom en sådan undersökning i den förvaltningen, och där gick det utmärkt bra. Skolornas kostnader hade då fördubblats, kom man fram till. De flesta tyckte också att kvaliteten generellt hade försämrats.

Skolorna fick säga upp it-personal. Man anlidade oftast lärare och skolledningar, som fick ta över ansvaret. De tjänsterna står fortfarande som pedagogisk personal i budgetarna. Det handlar om närmare 200 miljoner kronor per år, och det är mycket pengar för skolorna. Det handlar om uppskattningsvis 350 lärare.

Det här var ett exempel på att det gick att utvärdera något som borgarrådet säger inte går. Jag tycker att det är en passivitet som saknar motstycke.

Dessutom påstår finansborgarrådet i sitt svar att revisionskontoret bekräftar att upphandlingen var lyckad. Det där är inte helt korrekt. Revisionskontoret och Ernst & Young hade enbart tittat på den formella upphandlingen och sagt att man följt stadens upphandlingsregler. Men det är väl där berömmet stannar. Ernst & Young sade att man följde upphandlingsreglerna men bröt mot andra policydokument, nämligen Stockholms stads policy för konkurrens och valfrihet, som jag kan återkomma till senare vad det var.

Konsultbolaget riktade i rapporten också tydlig kritik mot att ingen analys av behoven på någon av förvaltningarna eller något av bolagen hade skett, förutom stadsdelsnämnderna – dem hade man analyserat, men inga andra.

Man konstaterade också att Volvo IT var överraskade över komplexiteten i upphandlingen när man väl fick den och att det var mycket mer komplext än man kunde ana. Bara det säger ju en hel del om upphandlingsunderlaget.

Jag uppfattar alltså svaret som att man bara vill dra ett streck över den här upphandlingen, och det tycker jag är trist. Men jag hoppas att vi kan få lite mer utvecklade svar här och nu av finansborgarrådet.

Anförande nr 17

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Tack, Jan Valeskog, för interpellationen – nr X i ordningen – om Volvo IT!

Frågeställningarna är alltså inte nya, och tyvärr blir därmed inte heller mina svar nya, utan de blir desamma.

När det gäller kostnaderna är det ett faktum, om vi ser över hela staden, att man inte hade ordentlig överblick – det har man inte haft på länge – över it-kostnaderna, eftersom det var ett spretigt system med ett stort antal plattformar. Jag har svårt att se framför mig att någon – inte heller Jan Valeskog, som har varit den argaste kritikern av avtalet med Volvo IT – GS-IT – skulle vilja ha tillbaka det gamla systemet. Vi har tagit ett rejält kliv ur detta. Som en följd har andra myndigheter och andra kommuner haft ett stort intresse av detta, då de ju själva tar eller vill ta detta kliv ur att tusen blommor blommar. Det är bra på många områden men kanske inte för en stor organisations it-system.

När det gäller kostnader ska man inte heller glömma bort de uppgraderingar och förbättringar som har skett. I och med detta har vi till exempel när det gäller skolorna utvecklat verktyget att kunna använda datorer och it, som är det viktiga. Vi gör nu en ett-till-ett-satsning i gymnasiet också. Supporten har till exempel ökat i omfattning, med 24-timmarssupport i stället för kontorstidssupport. Och så vidare. När man ska jämföra kostnaderna måste man också väga in vad man får för pengarna.

Det viktiga är nu, när vi blickar framåt, att vi ska göra en ny upphandling, och då ska vi naturligtvis ta med oss erfarenheter från den här stora upphandlingen. Det finns ingen som säger att allting i denna stora upphandling var och kunde bli perfekt. Det är självklart så att staden och förvaltningarna drar lärdomar från denna upphandling när man nu tar fram underlaget för att gå vidare: Den var rätt. Det var ett viktigt kliv att ta, och det var viktigt för att förbättra stadens it-plattform och ha ett gemensamt system.

I dag hör vi ganska lite kritik mot detta. Men det finns kritik från våra skolor. Jag har själv varit ute på skolor och pratat med dem omkring detta, och jag vet att det finns kritik. Det ska vi ta med oss in när vi gör en ny upphandling, och där ska vi särskilt sätta strålkastaren på skolans situation. Det är självklart väldigt viktigt hur detta fungerar just i våra skolor. Det är viktigt överallt, men jag tror att alla kan vara eniga om att det är särskilt känsligt, sårbart och viktigt i våra skolor.

Vad vi nu också gör är en bred remittering inför upphandlingen. Alla verksamheter har möjlighet att säga sitt fram till den 7 maj, och sedan avser vi att återkomma med ett underlag för beslut i kommunstyrelsen.

Anförande nr 18

A n n M a r i E n g e l (V): Kära fullmäktige och Sten! Vi har diskuterat det här några gånger, och det har konstaterats att det aldrig har gjorts någon riktigt oberoende granskning av det här systemet. Det är inte så konstigt att SLK, när de höll i detta, kom fram till att det var positivt. Men det finns, som sagt, kritik från revisorerna och så vidare.

Jag tror inte att det är någon som tänker sig att vi ska gå tillbaka till ett gammalt datasystem, som är åtta år gammalt – självklart inte! Det går otroligt fort i den här världen. Självklart var det ingen bra idé att alla hade varsitt system. Det kom man fram till redan 2006 i en utredning, men den utredningen ledde fram till att man skulle samordna det, inte att man skulle outsourca det till Göteborg. Det är det som är skillnaden.

Man tittade aldrig på vad det skulle innebära om staden själv drev det. Det har man gjort i Göteborg till exempel, med ganska gott resultat, vad jag förstår. Man samordnar det naturligtvis på olika sätt, men staden håller i det själv, för det är ändå staden som har all den kunskap om hur komplext det är som Volvo IT inte har.

Vad jag är väldigt förvånad över i det ärende som nu ligger ute i alla nämnder är att det föreslås att avtalet med Volvo IT ska förlängas från 2017 i två år för att man sedan ska göra en upphandling. Det är ju redan förlängt, vilket vi motsatte oss förra året. Ska det ytterligare behöva förlängas två år innan man kan göra en ny upphandling?

Vi föreslår att man parallellt med att man tittar på en ny upphandling ska titta på vad det skulle innebära att driva det här själv i staden. Det får vi väl ta en diskussion om senare. Men varför ska man redan nu bestämma att det ska förlängas från 2017? Det har jag svårt att förstå, annat än att Volvo IT ytterligare ska skaffa sig en position som gör att det blir svårt att komma ur det här. Man har också gjort ett avtal som innebär att de svarar för alla datorerna, vilket naturligtvis gör det ganska svårt att handla upp det av någon annan. Det var väl det som var meningen.

Men det hörs fortfarande väldigt mycket kritik från både bolag och nämnder om att det är dyrt och otympligt och inte är anpassat till den verksamhet man har. Jag tycker att en oberoende utredning måste göras där alla får svara, inte bara cheferna utan också användarna. Man måste också undersöka vad det skulle innebära att staden sköter det själv, och inte, som det var förut, i en massa småbitar men gemensamt.

Anförande nr 19

J a n V a l e s k o g (S): Orsaken till att det här är en fortlöpande följetong är att det inte är vilken liten småsak som helst. Vi pratar om en upphandling på 5 miljarder kronor som sträcker sig över ett antal år, där kritiken har varit otroligt stark, där det inte har fungerat på mängder av platser och där det fortfarande fungerar halvdant på många skolor. Jag tycker framför allt att det är upprörande att man inte har tittat just på kostnaderna, när man vet att det har inneburit en mycket allvarlig kostnadsökning för de flesta, och inte minst skolorna, som är det främsta perspektivet vi har här eftersom det är dem som jag har haft en hel del kontakt med.

Skolorna i Stockholm i dag fungerar på en skolmarknad, och de kan mycket lätt jämföras med enskilt drivna skolor. Det ska vi ta upp i ett ärende senare i dag, där det tydligt framgår att kostnaderna är betydligt högre för Stockholms kommunala skolor när det gäller it. Det är naturligtvis en stor konkurrensnackdel på den skolmarknad som vi har, som man i och för sig kan ha åsikter om.

Men detta analyseras inte, och ingen tar ansvar. Allvarlig kritik riktas, som sagt, från konsulter mot hur själva upphandlingen bedrevs. Jag lovade förut att jag skulle läsa upp vad de skrev om att man bröt mot en del av upphandlingen. I konkurrens- och valfrihetspolicyn står det så här: "I beslutsunderlaget inför en upphandling måste finnas en tillförlitlig analys av kostnaderna. – – – Resultatet av analysen ska jämföras med kostnaden för den verksamhet som bedrivs före upphandlingen."

Det är ganska självklart. Innan man gör upphandlingen ska man ta reda på vad det kostar. Det skedde alltså inte, vilket de kritiserar staden för att man inte gjorde. Det var så bråttom; det var ett egenvärde att det skulle ske.

Då kan vi för skolornas del konstatera att det gäller närmare 200 miljoner kronor. Det handlar om ett stort antal lärare, hundratals, årligen som dessa pengar skulle kunna användas för. Ingen tar ansvar, och ingen undersöker kostnader. De enda som gjorde det var vi som drev igenom det i utbildningsnämnden, och då gick det att få fram. Ingen har ifrågasatt den studie som gjordes på utbildningsförvaltningen. Det visar att det går. Det var ett politiskt initiativ. Det borde naturligtvis egentligen ha varit ett initiativ utifrån kommunledningens positioner. Man borde ha tittat och gjort en utvärdering, särskilt när en kommande upphandling står för dörren, för att se om det är värt att lägga ut så här mycket pengar, 5 miljarder, för denna verksamhet.

Jag noterar, vilket jag också nämnde i interpellationen, att Volvo IT kallas ett "guldägg" inom Volvokoncernen. Jag såg häromdagen i en affärstidning att man diskuterar att det ska säljas. Man kan ju säga att Moderaterna och kommunledningen i alla fall har bidragit med en sak, och det är att göra det till ett guldägg.

Anförande nr 20

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Nej, gunås, ingen vill gå tillbaka till det som var för åtta år sedan. Det är ändå ett välkommet erkännande att det var nödvändigt att ta det steg som staden tog och göra den här upphandlingen. Egenregi kan man ha då och då för vissa saker, men knappast på det här området. Här tror jag att man ska ta till vara den snabba tekniska utvecklingen, som bara företag på marknaden kan vara med i. Om staden skulle köra egenregi på det här området är jag övertygad om att det skulle orsaka stora kostnader. Vi hänger inte heller med i den tekniska utvecklingen. Det är väldigt viktigt att vi gör det för effektiviteten i vår administration. It är en stor del i vårt kontrollsystem och uppföljningssystem i staden, och det är ett viktigt verktyg i våra skolor.

Alla tidsaspekter inför den nya upphandlingen handlar inte om att gynna någon part eller förlänga någonting mer än nödvändigt, utan vi ska ta fram ett ordentligt underlag för att på ett bra sätt kunna göra en upphandling där det verkligen står oss fritt att göra på ett annat sätt, att byta leverantör och allt det där som är den stora

fördelen med upphandlingar. Något annat syfte än det finns verkligen inte. Det första viktiga steget pågår, som sagt, med en bred remiss där alla nu har möjlighet att inkomma med synpunkter och med sina erfarenheter omkring detta.

När det gäller kostnaden var, som sagt, det gamla spretiga systemet oöverblickbart även när det gällde kostnader, och just därför var det också viktigt att ta ett kliv ur det.

Anförande nr 21

J a n V a l e s k o g (S): Jag ska först konstatera att det inte var oöverblickbart, eftersom vi lyckades göra en sådan här analys inom skolans värld och fick fram att det var fördubblade kostnader och delade meningar om kvaliteten. Det visar ändå att det absolut är möjligt.

Vi har ett revisionskontor som är helt självständigt, och varken jag eller Sten Nordin kan ha någon åsikt om hur de arbetar. De har ju inte hållit öppet för att göra en kostnadsanalys. Men det vore ändå intressant om borgarrådet kunde svara på den enkla frågan: Tror borgarrådet att det finns någon mer förvaltning eller något mer bolag där det går att göra en sådan här analys, motsvarande den som gjordes på skolans område – där kom man ju fram till att det blev betydligt dyrare och oftast sämre kvalitet – i andra förvaltningar?

Jag vill också ställa fråga nr 2: Känner finansborgarrådet till någon annan verksamhet i den här staden som har upphandlat för miljardbelopp och som inte har utvärderat kostnaderna? Finns det någon annan verksamhet som någonsin har gjort det i den här storleksordningen i denna stad och som inte har utvärderat vad man har fått för pengarna?

Anförande nr 22

A n n M a r i E n g e l (V): Det är roligt att Sten Nordin säger att det är ett erkännande att det behövdes. Det var ju det som satte i gång utredningen 2006 om hur man skulle kunna samordna det här. Jag tror inte att det har varit någon konflikt om det. Frågan gäller just detta att man väldigt hastigt och utan någon närmare kostnadsanalys gav det här stora avtalet till Volvo. Det fanns för övrigt bara två anbud, vilket man kan fundera på.

Och så säger Sten Nordin: Skulle vi ta det här i egen regi skulle det bli stora kostnader. Är inte 5 miljarder en ganska stor kostnad, som vi har i dag? Jag menar inte att det är Sten och hans kompisar som ska sköta det, utan det handlar naturligtvis om experter. Nu har vi ett antal experter i staden som också är väldigt missnöjda med det här, som såvitt jag förstår fränhänder sig ansvaret. Meningen med detta system var ju att det inte skulle finnas några lokala tekniker. Nu har jag förstått att de i alla fall måste ha det på skolorna och på förvaltningarna, för det går inte att sköta det från Göteborg.

Vad jag undrar över är det du kallar en bred remiss. Det som är ute nu är en fråga till alla nämnder och bolag: Är det okej att vi förlänger det här avtalet ytterligare två år från 2017 och sedan gör en upphandling? Det finns ingen fråga om hur det fungerar,

om man är nöjd, om det är någon som har synpunkter eller skulle vilja ha det på något annat sätt. De flesta förvaltningar svarar lydigt, eftersom de väl är lydiga, att det låter jättebra.

Det är verkligen inte någon fråga som handlar om innehållet, och det är det vi har efterlyst, att man ska göra en ordentlig undersökning av hur detta har fungerat, om det skulle kunna fungera bättre eller om det skulle kunna göras på något annat sätt. Vi efterlyser fortfarande en oberoende utvärdering. Det har varit väldigt snävt, ett snabbt beslut och bara två anbud – en röra som inte känns så bra. Revisorerna klagade också på att det inte fanns någon behovs- och kravanalys.

Min fråga till Sten Nordin är: När kommer den breda undersökningen, vad jag skulle vilja kalla en bred remiss, om hur man ser på Volvo IT, hur det fungerar, vad det kostar och om man är nöjd?

Anförande nr 23

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Till skillnad från Ann Mari Engel är jag övertygad om att våra förvaltningar ger oss korrekta beslutsunderlag utifrån sin bedömning av situationen. De agerar inte ”lydigt”, utan de får en fråga, en remiss, och de kommer att ge ett seriöst underlag, som kommer att bli ett underlag för kommunstyrelsens beslut.

Det är det som är viktigt när vi nu ska gå vidare i detta system. Vi har tagit det första stora klivet i den första upphandlingen. Och det var ju, som sagt, igångsatt av den förra majoriteten för sju och ett halvt år sedan. I den delen är det bra, för jag tror att alla inser att det gamla systemet var fullständigt ohållbart.

Det är självklart att det görs analyser av vad det kostar, men jag upprepar gång på gång: När man får mer, när man adderar saker under åtta år, går ju utvecklingen framåt. I våra skolor till exempel har det här systemet möjliggjort att utveckla användningen av it och datorer, men genom politiska beslut från vår sida under vägs gång har vi utökat detta. Det påverkar naturligtvis också kostnaderna, och det påverkar hur mycket vi får ut av detta.

Självklart är det fråga om en stor och komplicerad upphandling om mycket pengar. Därför är det också så viktigt att vi nu har ett brett beslutsunderlag för att ta nästa steg och där vi, precis som i alla andra upphandlingar, drar erfarenheter från det som vi har gjort tidigare.

*§ 8 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Arbetslöshet och försörjningsstöd*

Anförande nr 24

Borgarrådet M o g e r t (S): Herr ordförande! Jag ville ställa denna fråga till finansborgarrådet, för jag tycker att vad som händer och vad den här staden gör är en i högsta grad strategisk fråga. Ni lovade i valet 2006 att alla som har försörjningsstöd på grund av arbetslöshet skulle erbjudas jobb eller utbildning inom fem dagar. Ni talade om en jobbgaranti. Det blev inte så mycket av det – eller det blev faktiskt ingenting av det. I dag har vi i stället en situation där andelen socialbidragstagare som har detta på grund av arbetslöshet ökar kontinuerligt. Den har ökat från 30 till 50 procent.

Min fråga är: Hur har det kunnat bli så här? Vad är finansborgarrådets analys? Är det för att regeringen har monterat ned arbetslöshetsförsäkringen, eller beror det på en passiv kommunal politik på området?

Anförande nr 25

Borgarrådet N o r d i n (M): Herr ordförande! Varför lade du inte till en tredje fråga, Roger Mogert: Har du slutat slå Balder?

Stockholms stad har både en sjunkande arbetslöshet och ett försörjningsstöd som ligger under 2 procent av befolkningen. Om man tittar i det bokslut som ligger på fullmäktiges bord och som vi ska diskutera senare har vi överträffat målet när det gäller att man ska kunna leva på eget arbete eller utbildning genom att en så låg andel har försörjningsstöd.

Det är alldeles riktigt att ungefär hälften av dem som i dag har försörjningsstöd har det på grund av att de saknar arbete. Det är det som vi arbetar med nu genom den nya arbetsmarknadsnämnden. Den är inte så ny längre, men den är från 2011 så den är rätt ny jämfört med många andra nämnder. Vi kommer genom de ständiga nya initiativ som vi tar i våra budgetar att arbeta med och stötta dem som är längst från arbetsmarknaden. Vi vet precis vad som hände i finanskrisen 2008; det vet både Roger Mogert och jag. Den drabbade förstås dem som av olika skäl hade den svagaste ställningen på arbetsmarknaden. Nu måste arbetet inriktas på att hjälpa dem in på arbetsmarknaden med olika former av åtgärder.

Jag tror inte alls att detta är kopplat till nivån på a-kassan, ärligt talat. Detta är personer som många gånger inte har kommit in på arbetsmarknaden, men som vill in och som är en del av den ökande arbetskraften i Sverige. Den kopplingen tror jag inte är korrekt för Stockholms del. Här handlar det om att man, när det gäller de många personer som står långt från arbetsmarknaden och som drabbades vid neddragningar, ser till att de inte kommer efter, utan att de kommer in på arbetsmarknaden nu när ekonomin går upp igen. Det är viktigt.

Anförande nr 26

Borgarrådet M o g e r t (S): Herr ordförande! Jag har två inlägg, så jag kan återkomma till det där om Balder om du vill, Sten Nordin.

Men vi kan ta den här frågan först: Vad beror ökningen på? Det duger inte att tala om finanskrisen, för det är en kontinuerlig ökning av försörjningsstödstagare som har försörjningsstöd bara på grund av arbetslöshet. Och vi har ju ingen kontinuerlig finanskris! Vi hade en finanskris 2008. Det är ganska många år sedan nu. Men denna siffra ökar kontinuerligt både som andel av dem som har försörjningsstöd och i rena huvuden. Det är 1 400 fler stockholmare som har denna situation nu jämfört med hur det var 2006.

Dessa ständigt nya initiativ som du talar om verkar helt enkelt inte fungera, när kurvan fortsätter att gå åt fel håll och inte tenderar att brytas.

Anförande nr 27

Borgarrådet N o r d i n (M): Roger Mogert glömmer bort att vi införde jobbtorgen 2008. Vi har tagit nya kliv som är framgångsrika. Ni var emot jobbtorgen, men om jag uppfattar det rätt har ni nu accepterat dem och tycker att det är en riktigt bra verksamhet.

Vi bygger vidare på ungdomar. Vi stannar inte bara vid 18 år, där gränsen går för det lagstadgade ansvaret, utan vi går upp till 25 år när det gäller att arbeta med ungdomar. Vi har särskilda insatser för funktionshindrade. Vi har särskilda insatser för kvinnor i ytterstad, ofta med invandrarbakgrund, som står långt från arbetsmarknaden. De har en sysselsättningsgrad på under 50 procent, vilket är viktigt att bryta.

Det kan vara riktigt att många under tidigare socialdemokratiskt styre fick söka försörjningsstöd därför att skatten även för låginkomsttagare var så hög att man inte kunde försörja sin familj. Trots att man jobbade behövde man försörjningsstöd. Den situationen har vi inte alls i dag. I dag är det de som är arbetslösa som kan behöva försörjningsstöd. Därför gäller det också att sätta in insatserna så att de kommer in på arbetsmarknaden.

Anförande nr 28

Borgarrådet M o g e r t (S): Man kan träta om detta, och jag tror att du får svårt att hitta någon ekonom som kan hävda det här. Man skulle möjligen kunna förklara den ökande andelen, i så fall. Men hur förklarar du det ökande antal personer som har försörjningsstöd för att de är arbetslösa? Och hur kan du säga att ni är framgångsrika och att ert arbete är framgångsrikt?

Då måste jag ställa en fråga. Målet är att minska antalet socialbidragstagare som har socialbidrag på grund av arbetslöshet och målet var från början att de inom fem dagar helt skulle försvinna. Men siffran ökar. Hur kan detta vara en framgång?

Anförande nr 29

Borgarrådet N o r d i n (M): Herr ordförande! Jag tittar på totalsiffran för försörjningsstöd, som jag nu tror är under 2 procent av befolkningen. Här handlar det om att vi för in människor i arbetskraften i stället för att plocka ut dem därifrån, vilket var socialdemokratiska modellen. Här handlar det till exempel om ert flitiga användande av förtidspensioneringar även av mycket unga människor och andra saker som gjorde att människor lyftes ut ur arbetskraften. Då är de såklart inte längre arbetssökande, och då har de inte längre försörjningsstöd på grund av att de är arbetslösa. Det var ett tricksande med systemet som ni gjorde som dessutom, tycker jag, var ganska inhumant mot människor.

Här handlar det om att vi har synsättet att de allra flesta inte bara vill utan med rätt stöd också kan komma in i arbete. Därför anmäler man sig som arbetssökande och har ambitionen som individ att få ett arbete. Denna del har ökat. När nu jobben börjar växa till igen – om ni inte med dubbelstötar och annat lyckas få bort dessa jobb – kommer denna andel, det vill säga det antal som är beroende av försörjningsstöd, att minska. Det är jag övertygad om.

Fråga nr 2. Funktionsnedsatta elevers förutsättningar för lärande

Anförande nr 30

E i v o r K a r l s s o n (MP): Ordförande! En politiker gick i veckan ut i sociala medier och talade om att hennes tolvåriga dotter har fått diagnosen Aspergers syndrom. Plötsligt är stödinsatser som hon själv som politiker fattar beslut om även en privat angelägenhet. Hon tyckte att politiken behöver fler föräldrar till barn med funktionsnedsättning.

Ta de indragna resursskolorna i Stockholms stad, skriver hon. Konsekvensen av det är något som mina kolleger inte själva har varit med om. Så var det; alla politiker var överens i staden. Kanske tänker man inte lika långt när det gäller andras barn. I Metro den 3 april kunde vi läsa om en elvaårig autistisk elev som skulle ”vänjas” vid den vanliga skolan trots sin diagnos.

Anser du att beslutsfattarna såväl som skolorna är tillräckligt insatta i vad dessa funktionsnedsättningar innebär för elevernas lärande?

Anförande nr 31

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Eivor Karlsson frågar om jag anser att skolorna är tillräckligt insatta när det gäller olika typer av funktionsnedsättningar. Jag tror att det varierar i stor utsträckning mellan skolorna och mellan skolledare. Däremot har vi även på central nivå i Stockholms stad, i utbildningsförvaltningen, en ganska stor enhet där det finns mycket kompetens. Vi har också mobila elevvårdsteam som är särskilt inriktade på elever med denna typ av problem.

Det finns alltså mycket kunskap i Stockholms stad. Sedan är alltid frågan: Hur mycket av denna kunskap når ut till skolor, till enskilda lärare och till enskilda rektorer? Där finns det säkert mycket mer att göra. Jag tror också att vi skulle behöva mer kunskap hos en del enskilda lärare och föräldrar.

Anförande nr 32

E i v o r K a r l s s o n (MP): Denna mamma, politikern, fick kämpa i mer än ett och ett halvt år bara för att få en diagnos. Hon menar att skolpersonalen måste ha sett problemen, och specialpedagogen måste också ha sett det. Men de hade inte sagt någonting – inte förrän föräldrarna fick en diagnos. I nuläget orkar dottern inte med mer än tre timmars individuell undervisning per dag. Det måste man ha märkt tidigare. Hon är nu tolv år.

Sedan har vi den autistiske elvaåringen som inte klarar av att vara i ett vanligt klassrum. Alla elever kan inte inkluderas. Elvaåringen fick sitta ensam i ett klassrum på läskliniken, men han hade en bra lärare. Jag menar att det därför är viktigt att fler politiker engagerar sig i verksamheten och verkligheten för att öka kunskapen och förståelsen för elever med särskilda behov.

Anförande nr 33

Borgarrådet E d h o l m (FP): Jag delar helt och hållet Eivor Karlssons uppfattning. Jag tror inte heller att alla elever alltid, över varje givet tillfälle, kan inkluderas. Jag tror att det är viktigt att det finns olika typer av undervisningsformer. Det ska finnas särskilda undervisningsgrupper som är kortsiktiga. När en elev kanske har svårt att lära sig läsa, till exempel, behövs det inom skolan. Men det ska också finnas resursskolor eller särskilda undervisningsgrupper inom ramen för Stockholms stads skolor. Alla, över hela detta spektrum, måste finnas. Det är också viktigt att kunskapen finns.

Jag tror, precis som Eivor Karlsson, att man ibland dröjer lite för länge med att skicka remisser till landstinget och till dem som gör denna typ av utredningar. Utredningen ska inte skolan själv göra, utan det är ofta landstinget som gör den. Men skolan är oftast ansvarig för remisserna.

Anförande nr 34

E i v o r K a r l s s o n (MP): När det gäller den autistiske elvaåringen lyckades mamman få en plats för honom på en resursskola. Då skedde förändringar. Sonen skrev nationella prov med bara några fel på varje prov. Tänk vilken framgång det var! Han befann sig alltså i rätt lärmiljö. Men nu kommer resursskolan enligt mamman att avvecklas, förmodligen på grund av att tilläggsbeloppet inte räcker till.

Då kan man fråga sig: Kommer elvaåringen att gå tillbaka till ruta ett igen? Kommer han att bli ännu en elev som tynger ned PISA-rapporten? Många elever med autism blir också hemmasittare. Vi kommer inte ifrån att det finns elever som behöver speciell undervisning utifrån sina förutsättningar och i rätt lärmiljö.

Anförande nr 35

Borgarrådet E d h o l m (FP): Stockholms stad är en av de kommuner i Sverige som har tillgång till tilläggsbelopp på ett sätt som går långt utöver det som skollagen föreskriver. Ungefär två tredjedelar av de resurser som finns avsatta för detta ändamål går till verksamheter som man egentligen inte enligt skollagen behöver ge extra tilläggsbelopp. Det gör vi ändå, för vi tycker att det är viktigt, och vi tror också att det är helt rätt.

Jag har i dag ingenting som indikerar att det är någon av de resursskolor som är verksamma i Stockholms stad som planerar att lägga ned. Tvärtom är det så att under förra året var det fler som fick beviljade tilläggsbelopp än någonsin tidigare både i antal och i andel av dem som hade sökt. Nu har de nya ansökningarna precis kommit in, och då får man se lite var de landar innan man diskuterar detta vidare.

Jag tycker också att det är viktigt att det finns tilläggsbelopp och att de beviljas dem som har de allra största behoven av stöd.

Fråga nr 3. Varför tar ni pengar från våra allmännyttiga bostadsbolag för att subventionera byggandet av bostadsrätter?

Anförande nr 36

A n n M a r i E n g e l (V): Jag får nästan gratulera er till att ha lyckats förvåna oss igen i bostadspolitiken; jag trodde inte att det var möjligt.

Först läser vi i budgeten att allmännyttan ska bygga bostadsrätter. Nu läser vi att allmännyttans pengar ska subventionera byggandet av bostadsrätter genom att staden ska ta exploaterings- och plankostnaderna. Om ingen privat nappar på det ska allmännyttan i alla fall bygga de här bostäderna.

Jag undrar: Är det förenligt med lagen om allmännyttan att de ska bygga bostadsrätter eller att de ska subventionera privata bostadsrätter? Och tycker du att det är rimligt att använda bostadsbolagens resurser på det här sättet?

Anförande nr 37

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Jag tackar för frågan. Det är bra att vi tar upp denna fråga här i fullmäktige så att vi kan reda ut ett och annat. Det är en ganska viktig detalj i Stockholm att vi har områden där det inte byggs bostadsrätter över huvud taget. Det finns områden där 90 procent av upplåtelseformerna är hyresrätter och där det ändå finns en efterfrågan på annat. Vi skulle gärna vilja bo i någonting annat, säger människor där. Men för att de ska slippa flytta ifrån området krävs nyproduktion.

Detta har vi konstaterat när koncernstyrelsen fattar beslut om att vi ska ha några pilotprojekt. Jag skulle gissa att det landar i två platser där man från exploateringskontorets sida ska få peka ut mark där man kan genomföra en tävling för att få till stånd bostadsrätter i områden där det inte finns några bostadsrätter. Om det visar sig att exploateringskostnaden inte kan täckas genom det pris man får på marken har koncernstyrelsen sagt att vi kan använda en del av det vinstuttag som görs. Jag vill erinra om att vinsterna i våra bostadsbolag är i storleksordningen 25 miljarder, och här talar vi om några hundra miljoner av den vinst som är möjlig att ta ut helt enligt lagens riktlinjer.

Vi vet som sagt inte om underskottet över huvud taget existerar ännu, men man har gjort denna öppning för att få till stånd viktiga bostadsrätter och viktiga upplåtelseformer i områden där man i dag med Vänsterpartiets politik egentligen inte har möjlighet att bygga några bostadsrätter över huvud taget.

Anförande nr 38

A n n M a r i E n g e l (V): En annan detalj, Joakim, i bostadspolitiken är kanske de närmare 500 000 människor som vill ha en hyresrätt. Vi tycker att våra tre kommunala bostadsbolag, som har i uppdrag att bygga hyresrätter och inte ens lyckas leva upp till den låga kvot som är satt, kanske skulle koncentrera sig på det och inte åläggas att bygga bostadsrätter.

Min fråga var en principfråga. Du vet vad som definierar ett allmännyttigt bolag enligt lagen; det är att de bygger hyresrätter. Då frågar jag: Är det förenligt med lagen att låta våra kommunala bostadsbolag bygga bostadsrätter? Man kan också fråga om ni tycker att det är rimligt och vettigt att de pengar som bostadsbolagen har och som de tydligen inte kan använda till att bygga för i stället ska användas till att subventionera privata bolag som vill bygga bostadsrätter. Jag tror att man är ideologiskt förblindad av tanken på hur underbart det vore med bostadsrätter i dessa områden där ingen privat vill satsa – möjligen därför att det inte finns så stor efterfrågan.

Anförande nr 39

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag tror att det här med att vara ideologiskt förblindad kanske är någonting som mer går att applicera på vänstersidan när det är fråga om försäljning respektive köp och sådant. Ni har alltid låst er fast i er markpolitik.

Jag vill påstå att det här är ett mycket bra sätt. Det finns pengar och vinster som är genererade i våra bostadsbolag tack vare att vi har tillåtit att andra hyresvärdar, till exempel, har fått köpa bestånd tidigare. Vi har också tillåtit ombildningar, som framför allt har skett utanför innerstaden – det vill jag erinra om. De vinster vi har fått in är pengar som man till viss del kan använda för bostadsutvecklingen. Då kan vi se till att vi får en annars icke identifierad – nästan – upplåtelseform, alltså bostadsrätter, i områden där det kanske är över 90 procent hyresrätter. Är det ett problem?

Vänstern ser det som ett problem att det är möjligt att äga sin bostad även i Rinkeby och Tensta. Varför det?

Anförande nr 40

A n n M a r i E n g e l (V): Vad jag vet finns det bostadsrätter i alla delar av staden. Det finns många nära Rinkeby och Tensta. Men man kan också se att de otaliga försök och de många miljoner ni har lagt ned på att övertala folk där ute att äga sina lägenheter har misslyckats. Det fanns inget större intresse för det.

I stället för att konstatera att det är så och ägna er åt att rusta upp dessa bostäder tar ni nästa steg och ska subventionera byggande av bostadsrätter eftersom ni har fått för er att det är det folk vill ha. Vi tycker fortfarande principiellt att det är underligt att de allmännyttiga bostadsbolagen, som har ett klart uppdrag att bygga och förvalta hyresrätter, ska åläggas att bygga bostadsrätter bara för att ni tycker att det vore trevligt med bostadsrätter i området.

Vi har inte någonting emot formen, men vi tycker att det är fel fokus. Låt dem som vill och kan bygga bostadsrätter göra det. Men om de bedömer att det inte finns något intresse i ett område kanske det beror på att det inte finns något intresse. Ni kan inte politiskt tvinga fram lösningar som inte finns.

Jag frågar fortfarande: Är det rimligt att subventionera detta?

Anförande nr 41

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är märkligt att höra Vänsterpartiet. Man är så otroligt emot att människor ska få äga sin bostad om de så vill.

Vi kan konstatera att i stadsutvecklingsområden blir det ofta en jämn fördelning. Men i områden som befintliga – ofta miljonprogramsområden – där vi går in och satsar och iordningsställer nya boulevarder, nya stråk och nya butiker och där det också byggs bostäder är ni emot att man råkar lägga in några bostadsrätter. I stället vill Vänstern att bara de allmännyttiga bolagen ska få leverera hyresrätter i området.

Vi tycker att det kan vara bra med en blandning. Vi har sagt att om det i en tävling visar sig att ingen aktör vill vara inne och bygga bostadsrätter trots att vi vet att människor vill kunna bo i den formen är det bra att bygga sådana. Även i Rinkeby, där det är över 90 procent hyresrätter, är det bra att det kan byggas en och annan fastighet med bostadsrätter. Det tycker vi är bra.

Jag kan konstatera att när Vänsterpartiet vill bygga bostadsrätter vill ni alltid se till att det blir tomträttsupplåtelse i stället för att man säljer marken oavsett om den ligger på Östermalm, Södermalm eller någon annanstans, för övrigt.

Fråga nr 4. Kulturskolan

Anförande nr 42

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Under den senaste tiden har det rapporterats en del i medierna om det minskande deltagandet i kulturskolans verksamhet i Stockholm. Metro slog upp stort att kultur är en klassfråga för barn i Stockholm. Den statistiken är ett faktum; deltagandet har minskat.

Vi hör också en hel del rykten eller påståenden om att det även ska ske nedskärningar i kulturskolan. Norra sidan har rapporterat att kulturskolan tvingas lämna sina lokaler i Blå huset i Tensta. Vi har fått många signaler om att samma öde väntar kulturskolan i lokalerna i Högdalen. Denna utveckling har väckt stor oro.

Min fråga till borgarrådet är helt enkelt: Kommer kulturskolan att tvingas lägga ned i Blå huset och i lokalerna i Högdalen? Och är det fler av kulturskolans lokaler som den kommer att tvingas lämna?

Anförande nr 43

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Fullmäktige, ledamöter! Kulturskolan har en av de allra viktigaste uppgifterna i Stockholms stad. Det är därför vi satsar stora pengar på kulturskolan. Den ska finnas, och den ska utvecklas. Från det att jag blev borgarråd tills nu har jag fajtats för att kulturskolan ska uppnå sina mål med att ha 16 000

platser för elever. Det har man nu, och jag är väldigt glad för det. Med elever menar vi unga människor som går dit och lär sig kulturella färdigheter. Det är inte så att man bara går dit och tittar in. Det är ingen fritidsverksamhet, utan det är en verksamhet där man tar det som man gör där på allvar. Det är viktigt att hålla på detta; det man gör i kulturskolan är en läroprocess. Jag är glad för detta.

Emilia Bjuggren säger att det är ett minskat antal deltagare. På marginalen finns det ett litet fåtal elever på dessa platser som gör flera saker. Det ska vi försöka ändra på, men jag tycker naturligtvis att det är bra att man vill vara med i en orkester om man spelar fiol trots att man då tar upp två platser. Det viktiga är att vi får ett större omfång på allt detta.

Däremot har kulturskolan genom alla år misslyckats i förorderna. Det finns ett alltför lågt deltagande i de utsatta förorderna. Det har jag försökt göra någonting åt genom att inrätta något som heter El Sistema och som ska locka barn från alla familjer att delta i kulturskolans verksamhet. 350 barn deltar nu, och till hösten är de över 1 000 stycken. Jag hoppas att detta ska entusiasmera dessa barn och unga att delta i kulturskolans verksamhet.

Detta är ett reellt problem, och detta måste vi göra någonting åt. Det är också ett gemensamt problem som jag tror att vi alla har.

Anförande nr 44

Borgarrådet B j u g g r e n (S): El Sistema är ett projekt som hittills har verkat vara positivt. Men det ligger helt utanför kulturskolans verksamhet i dag. När vi läser handlingarna från förvaltningen beskrivs det som ett socialt projekt snarare än som en del av kulturskolans verksamhet. Det krävs en del mer arbete.

Andelen barn i kulturskolan har som sagt sjunkit. I Rinkeby-Kista är den så låg som 3 procent. Den siffran stiger inte särskilt mycket av de ungefär 350 barn som deltar i El Sistema. Frågan är just vad man väljer att göra. Vi tänker att det i ett sådant läge krävs ett ganska offensivt arbete för att få in fler barn i kulturskolan. I stället hör vi att borgarrådet ämnar lägga ned kulturskolan i Blå huset i Tensta och i lokalerna i Högdalen. Jag upplever inte att du har svarat på frågan om huruvida detta kommer att ske och om det är fler lokaler som kommer att läggas ned i kulturskolans verksamhet.

Anförande nr 45

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): I linje med det jag sade tidigare: I Folkpartiet säger vi att klassresan börjar i klassrummet. Jag säger att den tar vägen via biblioteket och kulturen. För mig är det extremt viktigt. Du och jag har inte känt varandra så länge, men för mig är detta det starkaste drag jag har i min kulturpolitik. Det finns inget skäl att vara nöjd förrän man angriper detta.

Det finns inga planer på att kulturskolan ska lägga ned i vare sig Högdalen eller Tensta. Däremot vet jag att man ser över sitt lokalbestånd. Risken är att man hyr väldigt dyra lokaler, och då går pengar från lärarlöner eller från resurser som skulle ha gått till eleverna i stället till att hyra lokaler som kanske inte används fullt ut. Det är en strategi som jag tycker är viktig.

Däremot ska kulturskolan vara kvar i Tensta och Högdalen; det lovar jag, och jag förutsätter att det kommer att ske. Jag kommer aldrig att medverka till någonting annat över huvud taget.

Det finns problem, men man kan inte vifta bort El Sistema så lätt. Vi har alla skäl att vara ödmjuka i den frågan.

Anförande nr 46

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag delar analysen att klassresan börjar i klassrummet, bland annat. Det är därför vi tycker att det är så viktigt att det finns ett samarbete mellan skolan och kulturskolan. Vi tycker att det är väldigt problematiskt att man inte ser vikten av det.

I kulturskolans statistik framgår att man inte kan bortse från att avgifterna är en begränsning för deltagandet i kulturskolan, vilket gör att det i vissa områden är extremt lågt deltagande. Men i den strategiplan som kulturförvaltningen har för kulturskolan lyfter man fram vikten av kulturskolans lokaler – de ska vara ändamålsenliga, lättillgängliga och välkomnande.

På det sättet finns det en brist i att ha kulturskolans verksamheter i till exempel skolor lokalt. Det begränsar antalet verksamheter som man kan ha, och då blir utbudet mer begränsat till ett par ämnen som går att ha i skollokaler i stället för att man har en bredd som man kan ha i kulturskolans egna lokaler. Där kan man anpassa dem helt efter verksamheterna.

Jag känner mig mycket orolig över att du inte kan säga att du inte kommer att lägga ned i Blå huset och i lokalerna i Högdalen och inte kan säga vilka fler lokaler som är hotade.

Anförande nr 47

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Det enda jag kan säga är att jag aldrig ger mig förrän kulturskolan tar emot fler elever än vad man gör i dag, framför allt i de här förorterna. Om man är i Tensta och har 40 elever, vilket kulturskolan har där och vilket är extremt alarmerande för oss alla måste man förstå att man måste vidta kraftfulla åtgärder. Då måste man se över alla sina kostnader och vad man gör med sina resurser. Jag kan försäkra dig om att det inte alls handlar om att spara pengar. Kulturskolan har fått ökade resurser under alla de senaste åren. Däremot har man ådragit sig ett stort underskott under förra året som man själv måste hämta in. Men vi anslår ändå nya pengar, så det är ingen besparingsiver.

Däremot är det naturligtvis av vikt att om man har en verksamhet ska man se till att pengarna och verksamheten går till eleverna och inte bara till lokaler. Där måste man hitta en balans. Jag hoppas att kulturskolan kommer att vara kvar i Blå huset, och jag hoppas att den kommer att vara kvar i sina lokaler i Högdalen. Jag har inte hört någonting om att man skulle lämna lokalerna där. Men jag förutsätter att kulturskolan hela tiden har elevernas bästa framför ögonen. Den finns numera i de förorter där man måste verka.

Fråga nr 5. Vad avser borgarrådet att göra för att säkerställa att det gamla Tullhuset på Blasieholmen inte rivs?

Anförande nr 48

Åke Askensten (MP): Jag frågar alltså vad borgarrådet – det blev i det här fallet Joakim Larsson – avser att göra för att säkerställa att det gamla Tullhuset på Blasieholmen inte rivs. Vad det handlar om är att det planeras ett stort Nobelcenter på Blasieholmen, och det gamla Tullhuset och två magasinsbyggnader där är då i fara. Det gamla Tullhuset är från 1876, och de två magasinerna är från tidigt 1900-tal.

I de handlingar som vi hade som beslutsunderlag för ärendet om det första Nobelcentret stod ingenting om att Tullhuset skulle bort. Men sedan kom arkitekternas ritningar i tävlingen, och då var Tullhuset liksom de två magasinerna raderade – därav min fråga.

Anförande nr 49

Borgarrådet Larsson (M): Herr ordförande! Jag tackar Åke Askensten för frågan. Vi vet att det pågår en tävling, där man har valt ut ett antal arkitekter. Jag tror att de ganska snart kommer att presentera sina bearbetade förslag, eller det vinnande förslaget, som staden egentligen inte vet ett skvatt om i dagsläget. Det är en tävling som kommittén konstaterar när de är färdiga med. Då kommer detta att presenteras, och i samband med det påbörjar staden sitt planarbete.

Jag tycker att det är viktigt att man avvaktar tävlingsresultatet och att man ser detta på precis samma sätt som jag har för mig att Åke Askensten ändå gjorde när vi hade själva markanvisningsdiskussionen. Jag kan inte minnas att jag har läst en rad från Miljöpartiet om vare sig tullhus eller annat när själva tävlingen kom i gång. Vad vi är ute efter nu är att efter tävlingen, och efter det att planprocessen kan komma i gång, också se hur detta ska kunna inrymmas i den känsliga kulturmiljö som det handlar om. Allt är inte en parkeringsplats, utan det är precis som Åke Askensten säger: Dels är det det gamla vackra Tullhuset, dels bodarna som också har ett visst värde som man har resonerat om under resans gång. Men vi vet inte ens vad det är som i praktiken är hotat, som du säger, i dagsläget. Vi har en pågående process, där tävlingen ska presenteras inom kort.

Jag tycker att det är viktigt att Miljöpartiet tänker på att man alltid måste ha en process där man tillåter expertisen, tjänstemän och andra att bearbeta de förslag som sedan kommer in så att vi får ett bra underlag. Det är en utredning som varken jag eller Åke Askensten ska göra själva. Expertisen måste alltid tillfrågas.

Anförande nr 50

Åke Askensten (MP): Jag tycker att man bör kunna ha en uppfattning i en sådan här fråga. Även Joakim Larsson borde kunna ha det. Tullhuset är ett fint hus från 1876, och det borde vi ha kvar. Någon måste ändå ha gett klartecken till arkitekterna och sagt: Det här behöver inte vara med. Ta bort det där gamla huset!

Frågan är hur det har gått till och vem som har gjort det. Tullhuset ligger i den yttre delen av det område där man tänker bygga, så det borde ha varit enkelt att undanta

det. Det är kanske svårare med magasinsbyggnaderna, men Tullhuset ligger bra till för att kunna räddas.

Hur har det här gått till? Jag undrar om borgarrådet vet någonting om det. Du borde veta det, tycker jag.

Anförande nr 51

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag tycker att det låter som att Åke Askensten inte vill ta på sig något som helst ansvar för de beslut han själv är med och fattar. Faktum är att det oftast i markanvisningar endast är tal om volymer. Det är bara tal om ett område som man går in och ritar vidare på. Det är precis detta det handlar om här, men med skillnaden att vi egentligen inte vet någonting förrän vi får arkitektförslagen presenterade. De har sedan bearbetats, och man ska ganska snart presentera en vinnare. I det läget påbörjas en planprocess.

Som jag säger: För stadens hänseende och för vårt hänseende är det otroligt viktigt att vi får en viktig byggnad, ett Nobelcenter, som vi också ska kunna få in i en oerhört känslig kulturmiljö. Vi ska vara stolta över att vi kan få in ett Nobelcenter på platsen, men vi är självfallet noga med kulturmiljön, och vi ser till att vi kan bearbeta det som vi inom kort kommer att få se ett förslag på.

Anförande nr 52

Å k e A s k e n s t e n (MP): Jag tror inte att Joakim Larsson till sist är beredd att ta på sig något ansvar för att detta rivs. Jag kommer aldrig att göra det; det kan jag säga.

Tyvärr förskräcker spåren när det gäller rivningar i Stockholm. Senast hade vi klocktornet vid Norra Stationsgatan. Plötsligt var det borta; man rev det utan vidare. Det är klart att man kan vara orolig när det inte finns någon respekt för byggnader som är en del av vår historia. Då finns det anledning till oro. Nu ska tornet byggas upp för 11–12 miljoner, men om man hade haft koll på det hela hade det inte behövt hända. Vi vet inte hur det gick till. Nu bygger man i alla fall upp det, och det blir någon form av utsmyckning. Det är väl alltid något.

Frågan är ändå om Joakim Larsson som ansvarigt borgarråd inte vill rädda Tullhuset. Tycker du inte att det har tillräckligt stort värde? Jag tycker inte att du är riktigt tydlig på den punkten när det gäller det gamla Tullhuset.

Anförande nr 53

Borgarrådet L a r s s o n (M): Åke Askensten! Med all respekt – tycker inte du att det är rimligt att vi först får se ett förslag som är färdigt, tävlat om och ritat på för att sedan diskutera exakt vad som behöver göras?

Du utgår ifrån att det ena är hotat och att det andra inte är hotat. Du utgår ifrån att en markanvisning, som jag har ett svagt minne av att du själv var med på, inte var tillräckligt detaljerad. Det är inte så det går till, Åke. Det är mycket möjligt att du blir överraskad när du får se förslaget. Jag kanske blir överraskad. Vi vet inte. Men Miljöpartiet ser väldigt ofta till att skrämma upp människor inte bara i

luftkvalitetsfrågor utan även i stadsbyggnadsfrågor numera. Jag tycker att det är en dålig utveckling.

Fråga nr 6. Slussen "Vad gör vi nu"?

Anförande nr 54

Stellan Hamrin (V): Sten Nordin! Vi har en sluss tillsammans, i varje fall delvis. Det blir ingen bussterminal vid Slussen – inte utan en ny detaljplan. Det är illa eftersom det är precis vad Nacka-Värmdö vill ha och vad vi tycker att de borde ha. Om man ändå måste ha en ny detaljplan kan det vara idé att se över projektet som helhet. Vi vet inte säkert om den nya detaljplanen för Slussen formellt är giltig utan den bussterminal som har fått underkänd. Och vill vi ha ett Slussen utan bussar österut? Det tål att funderas över, speciellt eftersom det finns andra problem med resten av Slussen beträffande vägtunneln och miljöprocessen och beträffande havsytan. IPC:s nya siffror minskar Slussens livslängd ganska mycket. Det finns alternativ som går att bygga på halv tiden för halva kostnaden, helt oavsett vad man tycker om detta i övrigt.

Jag undrar om ni skulle kunna tänka er en liten paus medan domstolarna funderar så att vi kan tänka igenom situationen allihop.

Anförande nr 55

Borgarrådet Nordin (M): Herr ordförande! Jag tackar Stellan Hamrin för frågan. När det gäller frågan om Slussen och bussterminalen är de bedömningar som har gjorts hittills att den stora detaljplanen ligger fast likväl, även om detaljplanen för bussterminalen inte gäller längre. Det var främst processen som man vände sig emot från mark- och miljödomstolen.

Vad jag kan svara på frågan är följande: För det första har inte behovet av att bygga om Slussen minskat. Jag ser ibland i debatten att en del tänker att man skulle kunna renovera Slussen i ytläget. Men vad det handlar om är att den är dålig ända ned i fundamenten, och det handlar om byggtekniken 1930 och inte om hur den har vårdats.

För det andra tycker vi att stadsmiljön på Slussen behöver förnyas. Detta är också vad den nya Slussen kommer att medföra.

För det tredje delar jag uppfattningen att vi kommer att behöva en bra form av bussangöring eller bussterminal av någon form vid Slussen även om beslutet om att bygga tunnelbana till Nacka-Värmdö möjligen påverkar hur stor terminalen behöver vara. Detta har jag sagt i den offentliga debatten. Jag tycker att man ska se över detta, och vi för sådana diskussioner med landstinget – trafikhuvudmannen. Ibland kan man tro i debatten att det är Stockholms stad som är trafikhuvudman, och inte landstinget. Men det är faktiskt landstinget som är trafikhuvudman och som slutligen har att avgöra bedömningar om bussterminalens omfattning – förstås i dialog med Stockholms stad och med Nacka-Värmdö.

Det finns en plan för hur man ska lösa bussfrågan under byggtiden. Om det blir en bussterminal senare än vad vi först hade tänkt blir också den östra delen av Slussens ombyggnad senare, det vill säga att överdäckningen blir senare. Men man kan lösa detta under tiden.

Det är så jag ser på läget nu. Jag tycker likväl inte att det var bra att detaljplanen upphävdes, för vi hade ändå inom den rådande detaljplanen kunnat göra om storleken på bussterminalen.

Anförande nr 56

S t e l l a n H a m r i n (V): Det finns egentligen bara två vägar framåt nu, rent principiellt. Man kan antingen ta en ny detaljplan för Nackabussarna vid Slussen, eller på någon annan plats, och sedan bygga färdigt den andra Slussen. Det tar tillsammans tio tolv år och kostar minst 10 miljarder. Eller så kan man som ett alternativ riva hela Slussen och bygga upp den från början utefter samma princip och med Nackabussarna kvar på samma plats. Det är en helt modern variant, och den tycks ta ungefär halva tiden och kosta hälften så mycket. Dessutom kan den stå i 100 år. Men det ser naturligtvis annorlunda ut. Vi tycker att man ska fundera på det.

En annan viktig fråga är säkerheten i biltunneln. Alla tunnlar som är mer än 100 meter och tar mer än 15 000 fordon ska ha dubbla rör. Vi har i beslutet lovats en granskning av säkerheten av Transportstyrelsen om det bara blir ett rör, och det blir det nu. Förslaget avviker från normen på tolv punkter, enligt dem som har granskat det. I stället har vi fått ett sprinklersystem. Vi tycker att detta är en stor fråga att fundera vidare över.

Anförande nr 57

Borgarrådet N o r d i n (M): Först och främst: Att det skulle kunna finnas ett alternativ som man gör på halva tiden och till halva kostnaden är inte utrett ordentligt, ärligt talat. Det är en grupp personer som har tagit fram detta alternativ, men det är som sagt inte utrett. Att vi skulle kunna bygga om hela Slussen utan att göra en ny detaljplan med tanke på hur lagstiftningen är och tolkas har jag, för att uttrycka det milt, mycket svårt att tro. Frågan om vattendomar och annat kommer man inte heller undan.

Det är självfallet angeläget att försöka pressa tiden för hur lång tid det tar att bygga om Slussen, för det kommer att vara besvärligt. Det är alltid besvärligt med stora byggprojekt. Det kommer att vara besvärligt för alla som ska passera, för dem som bor runt omkring och för trafiken. Det finns därför all anledning att se vad man kan göra för att pressa tiden.

Det är givet att säkerhetsfrågorna måste gås igenom, och har gått igenom, mycket noga så att man kan ha en god säkerhetsstandard. Något annat kommer vi aldrig att acceptera.

Anförande nr 58

Stellan Hamrin (V): Säkerheten är en viktig fråga. I beslutet sades det att den skulle granskas av Transportstyrelsen och att fullmäktige skulle få en återkoppling. Transportstyrelsen har inte kontaktats, och säkerhetsgranskningen är inte gjord.

Dessutom har man hemligstämplat underlaget både vad gäller SMHI:s bedömning av havsytan och, kanske ännu värre, beträffande säkerhetsfrågorna. Detta lyckades allmänheten få ut efter att ha gått till domstol och begärt det. Då fick man ut det med 97 strykningar och med alla slutsatser maskade. Det hade man inte så stor nytta av.

Jag tycker att det är allvarligt att man hemligstämplar material på detta vis. Det strider mot Århusdeklarationen, och det strider mot de regler som finns i svensk lag utifrån deklarationen. Det hade varit av vikt för oss i fullmäktige att få se detta material, både säkerhetsfrågorna och SMHI:s underlag för havsytan. Det har nu ändrats efter IPC:s senaste rapport.

Min sista fråga är: Tänker ni offentliggöra det material som vi nu inte kan komma åt?

Anförande nr 59

Borgarrådet Nordin (M): Efter prövning har man lämnat ut material. När det gäller hemligstämpel vill jag klargöra två saker. Det sker aldrig efter politiska beslut. Det provas aldrig på politisk nivå. Tjänstemännen har ett ramverk och en lagstiftning för detta. Den enda gången det ska göras är just när det finns säkerhetsskäl. Vi har till exempel ett system under Stockholm av tunnlar och annat som är hemligstämplat just därför att den som vill något illa inte ska kunna komma över materialet. Det är det som en hemligstämpel av säkerhetsskäl handlar om. Det handlar inte om att hemligstämpla mot allmänheten och mot fullmäktige.

Man kan även hemligstämpla när det gäller affärsmässiga frågor. Detta är strikt, och det ska kunna provas lagmässigt av den som tycker att vi ska kunna ifrågasätta detta. Att hemligstämpla saker och så vidare är inte något som politiker ska ägna sig åt. Det ska ske strikt enligt det regelverk som gäller.

Fråga nr 8. Klocktornet

Anförande nr 60

Borgarrådet Mogert (S): Herr ordförande! Jag vill ställa en fråga om det numera välkända före detta klocktornet. Det har rivits, eller sprängts, om jag har förstått det rätt.

Min första fråga är: Vem är egentligen ansvarig för detta? Jag hade tänkt lämna in frågan till ansvarigt borgarråd och se var ni gjorde av den, till att börja med. För mig kan det tyckas märkligt att man inte har något ansvar för kulturfastigheter om man är kultur- och fastighetsborgarråd. Om fullmäktige har haft en uppfattning om detta är det också rimligt att fullmäktige vet vem som är ansvarig för varför det inte har blivit så.

Min andra fråga är helt enkelt: Nu när tornet ändå är rivet, eller sprängt – är det då verkligen klokt att bygga upp det igen sten för sten, krona för krona? Är det klokt att

lägga 12 miljoner av skattebetalarnas pengar på detta? Det är ju någonting som är rivet. Delar av det är sålt, och delar av det är förstört. Hur många stockholmare tror du tycker att detta är en vettig användning av våra pengar?

Anförande nr 61

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Roger Mogert och jag har ganska många saker gemensamt. En sak vi har gemensamt är att vi båda har varit kulturborgarråd. Roger har varit det, och jag är det. Vi har också varit fastighetsborgarråd. Roger har varit det, och jag är det. Roger Mogert vet mycket väl att när det gäller byggnader som exploateringskontoret äger och som de vill riva fattas beslut av stadsbyggnadskontoret.

Det är därför glasklart att ansvar för klocktornet har ägaren, exploateringskontoret, eller det borgarråd som beslutar om rivning, vilket var stadsbyggnadsborgarrådet. Alla frågor i detta ärende vad gäller borgarrådshantering och förklarande till fullmäktige i våra positioner som borgarråd bör ställas till ansvarigt borgarråd. Det är inte jag, och det vet Roger Mogert mycket väl.

Anförande nr 62

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag får tacka så hemskt mycket för svaret. Vi hade en liten vadslagning i bankarna om att du skulle säga att det egentligen var Socialdemokraterna som sprängde klocktornet redan 2006 eller att det möjligen hade sprängts av Socialdemokraterna i Göteborg. Detta var i alla fall lite tydligare.

Men det stör mig fruktansvärt mycket att ingen vill ta på sig ansvaret. Du pekar nu ut en tredje person, det vill säga Joakim Larsson, om jag förstår det rätt, i detta som ansvarig eftersom det gäller exploateringsnämnden. Det är rimligtvis inte ett antal tjänstemän som är ansvariga. Vi kan delegera beslut, men vi kan inte delegera ansvaret. Då har vi abdikerat. Det var den ena frågan.

Du svarar inte heller på om det är rimligt att använda 12 miljoner för att bygga upp detta igen sten för sten och krona för krona. Det skulle jag gärna vilja ha ett svar på. Hur många stockholmare tror du står bakom detta?

Anförande nr 63

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Stadsbyggnadskontoret har fattat ett beslut om rivning. Frågan om huruvida detta är rimligt eller inte bör ställas till stadsbyggnadsborgarrådet; det vet Roger Mogert mycket väl. Nu råkar detta borgarråd inte vara här, och jag tänker därför inte ta någon diskussion i ärendet.

Jag tycker att även presidiet borde följa formerna för detta och se till att denna fråga ställs till ansvarigt borgarråd. Jag kan naturligtvis som folkpartist stå här och tycka en massa olika saker, men jag har inte ansvar för vare sig ägandet, rivandet, uppbyggandet eller något beslut som har att göra med detta klocktorn. Det vet Roger Mogert mycket väl.

Anförande nr 64

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag skulle inget hellre vilja än att ställa denna fråga till just ansvarigt borgarråd. Det är lite av detta som är problemet; ingen av er har sagt att han eller hon är ansvarig. Jag tycker att det är väldigt tråkigt.

Men då kan vi ta in andra del av frågan. Som kultur- och fastighetsborgarråd är det väl någonstans du som ansvarar för kulturfastigheter, i alla fall. Då har jag en fråga. Någon ska väl ha hand om detta när det har byggts upp. Är det rimligt att bygga upp denna fastighet igen? Hur stor del av stockholmarna tror du står bakom detta beslut?

Anförande nr 65

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Om man ställer frågan så kan jag säga att om byggnader med ett kulturhistoriskt värde råkar rivras är det rimligt att de byggs upp igen, framför allt i ett område där det inte finns någonting annat som påminner om vad området över huvud taget har används till tidigare.

Jag tycker att det är ett intressant klargörande av Socialdemokraterna att de tycker att när man bygger ett helt nytt område är det inte ens värt att lägga 11 miljoner på att behålla en byggnad och flytta den. Nota bene – kostnaden för att flytta detta klocktorn från början var 11 miljoner. Det är precis vad det kostar just nu också. Skillnaden i detta är ingenting. Det stod till och med i det förra ärendet vad det skulle kosta.

Det är mycket rimligt att man ser till att behålla någonting av karaktär från det gamla området i det nya. Det förvånande är att Socialdemokraterna inte ser något värde i att återuppbygga kulturfastigheter. Det var också ett klargörande. Tack!

Fråga nr 8. Hur får vi bra hantverkare?

Anförande nr 66

K a r i n R å g s j ö (V): Hur får vi bra hantverkare, Lotta? Frågan handlar egentligen om Plusgymnasiet AB, där Skolinspektionen har gått in med ett vitesföreläggande på 1 miljon. Det ska de betala in om de inte åtgärdar vissa saker.

Bland annat har de ett yrkesgymnasium utan möjligheter för dem som går där att använda sig av verktyg och att jobba med det de ska göra senare, det vill säga att bli yrkesmän. Detta gymnasium hör hemma i Academedia, den stora skolkoncernen, och har alltså ett vite på 1 miljon. De har haft en utbildning för ett gäng som inte har fått den utbildning som de egentligen skulle ha behövt för att kunna gå vidare.

Känns det inte lite trist att kommunen har så lite att säga till om och kan påverka skolornas etablering så lite? Det är ju våra skattepengar som investeras i verksamheten.

Anförande nr 67

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Det är naturligtvis otroligt tråkigt om Plusgymnasiet inte uppfyller kraven i vitesföreläggandet. Det utgår jag ifrån att de gör. Det brukar de flesta aktörer göra när man får vitesförelägganden. Denna lagstiftning, som innebär att man har möjlighet att göra detta, är ganska ny i Sverige.

Den har bara något år på nacken. Jag tycker att det är ett bra och kraftfullt sätt att få fristående aktörer att rätta sig efter den lagstiftning som finns och de tillstånd som finns.

Jag tycker att det är bra att eleverna kan välja mellan olika alternativ även på gymnasiesidan. Jag tillhör dem som tycker att det är ganska bra att den som bedriver en verksamhet inte kan inlägga veto mot en annan aktörs möjligheter att bedriva till exempel en utbildning. Vi lägger oss inte heller i ifall andra kommuner startar gymnasieskolor runt omkring Stockholm som våra elever kan gå i. Jag är stolt över det fria val som finns för gymnasieelever.

Självfallet utgår jag ifrån att Plusgymnasiet ser till att uppfylla kraven i vitesföreläggandet så att vitet inte faller ut.

Anförande nr 68

K a r i n R å g s j ö (V): Plusgymnasiet gjorde ingenting förra gången Skolinspektionen sade till dem att göra någonting. Nu har de kommit tillbaka och har möjligheter att utdöma vitet.

Plusgymnasiet tillhör alltså Academedia, som ägs av riskkapitalbolaget EQT. De har sitt säte i Guernsey, som är ett skatteparadis. De håvar in en hel mängd pengar med de 52 000 barn som de har. De har också 30 000 vuxenstuderande. Det är bland annat Pysslingen, Vittra, Eductus, Rytmus och Plusgymnasiet som ingår i jättekoncernen Academedia. De gör en vinst på en halv miljard, som förs över till holdingföretagen. Det är uträknat att för varje elev som går på en Academediaskola cashar företaget in 6 200 kronor i vinst.

Jag undrar: Tycker inte du att det känns lite märkligt att de kan håva in denna vinst och samtidigt inte ge eleverna den utbildning de bör få?

Anförande nr 69

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Jag tycker inte bara att det är lite märkligt; jag tycker att det är extremt märkligt. Jag har självfallet ingenting emot vinster inom välfärden, omsorgen eller skolan. Men det är naturligtvis med utgångspunkten att man först och främst levererar kvalitet. Om man inte gör det kan man per definition inte heller ta ut någon vinst, tycker jag.

Det är också därför vi i Friskolekommittén har en sexpartiuppgörelse som säger att vi ska se till att bli av med riskkapitalisterna i den här branschen. Riskkapital behövs inte i utbildningssektorn. Det är en stabil och trygg bransch om man levererar verksamheter med kvalitet. Det måste naturligtvis vara det viktigaste, och jag utgår ifrån att det är därför Skolinspektionen har lagt vitet. Man lägger det på en sådan nivå att företaget helt enkelt måste rätta sig efter det. Annars faller vitet ut, och i nästa steg kan det bli ett indraget tillstånd.

Anförande nr 70

K a r i n R å g s j ö (V): Som du vet tror inte vi att Friskolekommittén kommer att lösa detta. Dessa företag och stora koncerner är ganska långt inne i verksamheten. De

har väldigt många skolor i länet; det har man kunnat läsa om under de senaste veckorna.

Denna skola och hela Academedia har ignorerat skollagen, läroplanen och eleverna. Är det inte ett svek mot eleverna att man kan casha in denna vinst och samtidigt låta bli att leverera utbildning?

Anförande nr 71

Borgarrådet E d h o l m (FP): Jag har ingen annan uppfattning än Karin Rågsjö. Jag tycker att man ska följa de tillstånd som man har fått av Skolinspektionen. Man ska se till att man levererar den verksamhet som man har lovat eleverna att göra. Om man inte gör det blir det fråga om föreläggande, vitesföreläggande eller i värsta fall indraget tillstånd. Det är så lagstiftningen ser ut. Jag utgår ifrån att Skolinspektionen agerar om man ser saker som inte är bra.

Efter det att Friskolekommittén slutförde sitt arbete har det nu tillsatts en riktig utredning om ägarförhållanden, där utgångspunkten är att lägga fram förslag om hur man ska kunna se till att just riskkapitalbolag inte längre ska kunna äga utbildningsföretag. De är inte långsiktiga i själva sin form, och därmed borde de inte höra hemma i denna verksamhet. Jag utgår ifrån att ett sådant förslag kommer så småningom. Utredningen är redan tillsatt.

*§ 14 Revisionsberättelser över de kommunala nämndernas verksamhet för år 2013
jämför revisionsberättelser med granskningsrapporter avseende bolagen (bih. 2014:1)
Fråga om ansvarsfrihet (utl. 2014:31)*

Anförande nr 72

Revisor B e n g t L e i j o n : Fru ordförande! Jag talar i detta ärende när det gäller grupp 1 i stället för revisor Bengt Akalla, som är sjuk.

Vi förtroendevalda revisorer och lekmannarevisorer för bolagen granskar årligen hela den kommunala verksamheten inklusive bolag och stiftelser. Granskningen utförs enligt kommunallagen, god redovisningssed i kommunal verksamhet och stadens revisionsreglemente. Vi är organiserade i tre revisorsgrupper, där grupp 1 ansvarar för kommunstyrelsen, servicenämnden, skönhetsrådet och valnämnden. Dessutom ansvarar grupp 1 för övergripande planering och samordning av revisionen och samordning av koncern- och bolagsgranskningen. Ordförande för grupp 1 är, som nämnts, Bengt Akalla.

Grupp 2 ansvarar för nio nämnder och grupp 3 för samtliga stadsdelsnämnder samt socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden, äldre- och
överförmyndarnämnden. Redogörelse för grupp 2 och 3 kommer att göras av mig själv och av Bosse Ringholm.

Resultaten av vår granskning har sammanfattats i 31 årsrapporter ställda till respektive nämnd. Därtill har ett stort antal revisionsrapporter tagits fram och legat till grund för våra bedömningar. Jag kommer inte i detalj att gå igenom alla dessa utan lämnar en kort redogörelse här för 2013 års verksamhet. Jag rekommenderar vår årsredogörelse 2013, som ni för övrigt har på bordet, för genomläsning.

Inledningsvis, fru ordförande, är det glädjande att ta del av ett positivt resultat och en ekonomi i balans för staden. Ett hårt arbete och god budgetkontroll har lett till att så gott som alla nämnder klarar sina budgetmål 2013. Vår granskning visar också att det råder god ordning och att flertalet av de mål som nämnderna har satt upp har uppfyllts. Flertalet nämnder har också en god styrning och kontroll av sin verksamhet. Det är givetvis mycket tillfredsställande.

Vi har också till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Vår samlade bedömning är att stadens årsredovisning i allt väsentligt uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och att den är upprättad enligt god redovisningssed.

Vad gäller de kommunala bolagen har granskningspromemorior upprättats för Stadshus AB och för samtliga dotterbolag som underlag för lekmannarevisorernas granskningsrapporter. Lekmannarevisorerna har enligt aktiebolagslagens 10 kap. 14 § lämnat 50 granskningsrapporter till bolagsstyrelserna för vidarebefordran till årsstämorna. Lekmannarevisorerna har inte i någon granskningsrapport riktat kritik mot styrelsen eller vd.

Vår samlade bedömning är alltså att stadens verksamhet i allt väsentligt har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, att räkenskap-

erna i allt väsentligt är rättvisande och att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Vi bedömer vidare att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige har uppställt.

Vi tillstyrker alltså att stadens årsredovisning godkänns och att kommunstyrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet. Vidare tillstyrker vi att övriga nämnder inom revisorsgrupp 1:s ansvarsområde, alltså servicenämnden, skönhetsrådet och valnämnden, beviljas ansvarsfrihet.

Anförande nr 73

Revisor **B e n g t L e i j o n** : Fru ordförande, fullmäktige! Jag ikläder mig nu min egen roll och går över till grupp 2. Revisorsgrupp 2 granskar följande nio nämnder: exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden och utbildningsnämnden.

Den sammanfattande bedömningen för 2013 är att alla dessa nämnder i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen har varit tillräcklig, och räkenskaperna har i allt väsentligt varit rättvisande. Våra granskningar pekar dock på att rutiner och arbetssätt kan utvecklas i vissa delar. Dock är bristerna inte av en sådan omfattning att det påverkar totalbedömningen för respektive nämnd. Bland annat finns det fortfarande vissa brister i nämndernas interna kontroll, främst genom ofullständiga riktlinjer och rutiner. Det gäller till exempel bisysslor, post- och diarierutiner, lönehantering, faktureringsrutiner och verifikationer avseende förtroendekänsliga poster.

Några av nämnderna, som trafik- och renhållningsnämnden och fastighetsnämnden, behöver förbättra prognossäkerheten. Fastighetsnämnden behöver även stärka arbetet med att förebygga oegentligheter när man upprättar internkontrollplaner och riskanalyser.

En gjord granskning visar att samverkan mellan fastighetsnämnden och idrottsnämnden vid investeringar och underhåll av idrottsanläggningar i huvudsak fungerar bra. Vi rekommenderar dock att nämnderna upprättar en gemensam underhållsplan för det inre och yttre underhållet.

Vi har även granskat om staden har en ändamålsenlig styrning av lokalförsörjningen. Det framkom bland annat att exploateringsnämnden tillsammans med stadsbyggnadsnämnden behöver utveckla sina rutiner för samverkan i planeringsprocessen för att säkra tillgången på platser i förskolor och skolor. Dessutom bör berörda parter involveras tidigt i processen. Även samverkan mellan utbildningsnämnden och Sisab behöver utvecklas för att få en effektivare planering av skol- och förskolelokaler. Det finns även utvecklingsområden för utbildningsnämnden vad gäller skolornas uppföljning av de medel som tillförts som särskilt stöd för elever som riskerar att inte uppnå kunskapsmålen.

En granskning av systematiskt miljöarbete med inriktning på miljöprogrammets målområde Hållbar användning av mark och vatten visar att nämnder och bolag genom sin dagliga verksamhet bidrar till måluppfyllelse inom målområdet. Målområdet upplevs dock av de granskade som svårt och komplicerat. Arbetet behöver utvecklas med att definiera tydliga och konkreta mål, att följa upp miljöprogrammet samt att förtydliga syfte och utformning av miljöhandlingsplaner.

Vår uppföljning av tidigare granskningsår – nu närmast 2012 – visar att nämnderna i huvudsak har tagit till sig våra synpunkter. Som exempel kan nämnas att trafik- och renhållningsnämnden har utvecklat styrningen och uppföljningen av driftentreprenader för vinterväghållning på ett bra sätt. Glädjande är också att det kommunala uppföljningsansvaret för ungdomar mellan 16 och 19 år har utvecklats positivt, bland annat genom att fullmäktige har beslutat om en ny organisation och förtydligat ansvarsfördelningen inom staden.

Fru ordförande! För 2013 får för första gången under min tid grupp 2:s nämnder enbart grönt ljus vid revisionens bedömning. Det är naturligtvis mycket tillfredsställande. Vi revisorer tillstyrker därför med glädje att fullmäktige beviljar samtliga nämnder inom revisorsgrupp 2:s ansvarsområde ansvarsfrihet för verksamheten 2013.

Anförande nr 74

Revisor B o s s e R i n g h o l m : Ordförande, fullmäktigeledamöter! I grupp 3 har vi ansvaret för att granska alla de 14 stadsdelsnämnderna och fyra facknämnder – arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, äldre- och barnnämnden och slutligen också överförmyndarnämnden.

Som många av er säkert minns fann vi förra året anledning att rikta anmärkningar mot två av nämnderna – dels Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, dels överförmyndarnämnden. Därför har jag först anledning att säga någonting om dessa två. De har båda två förbättrat sin situation avsevärt sedan förra året. Vi har ingen anledning att rikta anmärkning mot vare sig dem eller någon annan nämnd i år.

För Hässelby-Vällingby var det ett stort underskott förra året som nu har arbetats bort. Det kan sägas att de är på rätt väg, men man kan naturligtvis fortfarande se att det finns underliggande problem. Framför allt när det gäller äldreomsorgen är kostnadsnivån högre än vad man själv har både budgeterat och prognostiserat. Även om det är ett resultat som är tillfredsställande för 2013 finns det anledning att hålla en blick på fortsättningen med tanke på den historia som finns.

När det gäller överförmyndarnämnden var det en kombination av två saker förra året som gjorde att den inte kunde vara helt fri från anmärkning, nämligen att den dels hade ett budgetunderskott som procentuellt sett var relativt stort, dels att den hade problem med att nå sina verksamhetsmässiga mål. Den här gången har man via ett bra samarbete mellan överförmyndarnämnden och kommunstyrelsen lyckats se till att man inte har något underskott i sitt bokslut. Det är bra. Däremot finns det fortfarande enligt oss revisorer en del bekymmer med att klara de verksamhetsmässiga målen. Flera av de mål som har ställts upp har inte nåtts, och det

finns dessutom en del när det gäller handläggningen som man har skäl att sätta frågetecken för. Det gäller framför allt möjligheterna för den enskilde att komma i kontakt med överförmyndarnämnden, handläggningstider och liknande. Det är sådant som är bekymmersamt.

Om överförmyndarnämnden ska det sägas att den ändå har gjort stora framsteg i förhållande till förrförra årets resultat. Den har via en flytt av sitt förvaltningskontor medverkat till att få ned kostnadsnivån för sin administration i fortsättningen. Jag hoppas att den resa som överförmyndarnämnden har påbörjat ska kunna ge ett ännu bättre resultat för tiden framöver.

Detta var de två nämnder som var utsatta för anmärkning förra året. När det gäller övriga nämnder som vi har bedömt och gått igenom – och vi har naturligtvis tittat på samma sätt som Bengt nämnde tidigare här, på styrning, ledning, uppföljning och kontroll av nämndernas verksamhet – har vi i stort sett ingenting att invända även om vi har några små påpekanden för några av nämnderna. När det gäller stadsdelsnämnderna har en av dem, Kungsholmen, ett relativt stort underskott på i storleksordningen nästan 20 miljoner kronor. Det kanske inte är ett stort belopp procentuellt sett, men det är ändå 20 miljoner kronor som hänger ihop med stora överdrag på bland annat äldreomsorg och när det gäller individfrågor som handikappsituationen och försörjningsstödet.

Det finns en annan stadsdelsnämnd som inte har ett underskott utan som är i situationen att de har ett ungefär lika stort överskott, kring 20 miljoner kronor, och det är Östermalm. Varför ska man uppmärksamma dem? kan någon fråga sig. De har ju ett överskott på 20 miljoner kronor. Det beror i huvudsak på att de inte har använt de pengar som var anslagna för äldreomsorg. Det finns ändå skäl att erinra om att enligt dem som har ingått i äldreomsorgen, det vill säga de äldre själva, har stadsdelsnämnden inte resultatmässigt så goda resultat att man kan säga att det är helt okej att bara konstatera att det finns ett överskott. Stadsdelsnämnden måste naturligtvis också jobba med att få ett bättre resultat även kvalitetsmässigt för de pengar som de har och som denna gång har lämnat ett visst överskott. Ur kvalitetssynpunkt finns det inte direkt något överskott att redovisa.

Det finns en nämnd som därutöver har en del bekymmer, framför allt bokföringsmässigt. Det är Skarpnäck, som har bokfört en investering, i praktiken, i en annan fastighet än i den som nämnden själv äger och gjort det som en driftskostnad. Det har naturligtvis påverkat resultatet negativt på det sättet. Det är ett uttryck för att nämnden inte har haft kontroll på sin verksamhet på området, kan man säga.

I övrigt vill vi revisorer från grupp 3 tillstyrka ansvarsfrihet för de berörda 14 stadsdelsnämnderna och de fyra facknämnderna.

Anförande nr 75

Ordförande M a r g a r e t a B j ö r k (M): Jag yrkar bifall till revisorernas förslag.

Innan vi fattar beslut vill jag informera fullmäktige om att vi till protokollet kommer att föra följande: Kommunfullmäktige noterar att de ledamöter och ersättare som hade förtroendeuppdrag i kommunstyrelsen, nämnderna med mera under 2013 inte deltar i den del av ärendet som avser kommunstyrelsen eller respektive nämnd med mera. Det handlar alltså om ett jäv – att man inte är med och beviljar sig själv ansvarsfrihet.

§ 15 Årsredovisning 2013 med uppföljning av budget för Stockholms stad

Anförande nr 76

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! I mitt jobb ingår förutsättningarna att man blir motsagd då och då. Men på en punkt blir jag aldrig motsagd, nämligen när det gäller att Stockholms stad har en urstark ekonomi. Här kan nu Alliansen lägga fram sitt sjunde raka bokslut med en stark ekonomi och med överskott, men också med en rad positiva faktorer när det gäller utvecklingen av stadens verksamhet. Det är naturligtvis det som är det viktiga. Överskotten har inget egenvärde, utan de handlar om att vi ska kunna bygga Stockholm vidare. Utan dessa överskott skulle vi inte kunna ta ansvaret för till exempel vårt stora mål att bygga 140 000 bostäder inom den kommande 16-årsperioden. Vi skulle inte kunna ta ansvar för att utveckla skolan till en likvärdig kvalitetsskola för alla, att utveckla äldreomsorgen, att se till att vi har en snygg och trygg stad och så vidare.

I bokslutet redovisar vi också resultatet för olika verksamheter. Här finns många positiva måluppfyllelser. Bostadsbyggandet är ett sådant. Vi har successivt höjt bostadsbyggandet i Stockholm. Förra året påbörjades, om man räknar nybyggnation och ombyggnad – alltså kontor som förvandlas till bostäder – fler än 6 000 nya bostäder i Stockholm. Vi har inte haft en så hög siffra under hela 2000-talet förutom under året med Odellplattorna, och det kan vi kanske inte räkna. Vi har nått mål när det gäller markanvisningar, detaljplaner och så vidare.

Detta är viktigt, för nu tar vi ett nytt steg. Nu tar vi ett nytt kliv och kommer att höja våra mål kraftfullt. Det vågar vi göra, och det kan vi med trovärdighet göra genom vad vi visar i detta bokslut.

Skolan står i debattens fokus, och det är bra. Jag vågar säga att kommunens viktigaste verksamhet är skolan. Dessutom är det en stor del av kommunens budget. Även här finns flera positiva resultat att redovisa när det gäller till exempel utvecklingen av genomsnittligt meritvärde i 9:an. Men mer ska till, och vi är naturligtvis fortfarande inte nöjda med de stora skillnader som finns mellan olika skolor i Stockholm. Därför har vi också satt i gång det stora arbetet med 17 fokusskolor, som redan nu visar tecken på framgång. Och mer ska till.

Inom äldreomsorgen har vi en mycket hög andel nöjda brukare. Jag tror att vi aldrig har haft en sådan hög andel. Vi har klarat en unik förskoleutbyggnad sedan vi trädde till 2006. Då tror jag att vi hade under 40 000 förskoleplatser. Nu finns det 53 000 förskoleplatser. Vi har lika många förskoleelever i Stockholm som det finns invånare på Lidingö. Det visar att vi har klarat att möta det som är så viktigt. Det är viktigt för barnen, viktigt för föräldrarna och viktigt för arbetslinjen att man kan planera, få familj och barn och veta att man kan återvända till jobbet och fortsätta med det.

På arbetsmarknaden sjunker arbetslösheten. Sysselsättningen ökar till mycket goda nivåer. Vi har, som vi debatterade under interpellationerna, ett beroende av försörjningsstöd som aldrig har varit så lågt sedan vi började mäta detta för 25 år sedan. Alliansen kan gemensamt, med sitt gemensamma arbete, visa upp en rad goda resultat. Vi pekar också på detta; vi har ett tufft utvärderingssystem som vi har ålagt

oss själva för att visa på punkter där vi inte når ända fram. Det finns sådana punkter i bokslutet också. När det gäller till exempel näringslivsfrågorna finns det saker som vi tycker att vi behöver förbättra. Det finns delar inom skolan som vi jobbar på att förbättra, som jag nämnde, och så vidare.

Stockholms stad har ett öppet och bra utvärderingssystem som också gör att vi är transparenta gentemot medborgarna när det gäller vad vi vill uppnå, vad vi uppnår och vad vi inte uppnår.

Fru ordförande! Jag är mycket stolt över att tillsammans med mina kolleger i Alliansen lägga fram detta sjunde bokslut. Det visar ett Stockholm som klarar av att växa och att möta medborgarnas behov. Det lägger grunden för att vi på ett bra sätt ska fortsätta att vara en växande storstad med en mycket god livskvalitet.

Med dessa ord yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 77

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande, fullmäktige! Stockholm har i dag över 30 000 arbetslösa. Arbetslösheten i vår stad har dubblats sedan det nuvarande finansborgarrådet tillträdde. Vi har fått åtta nya arbetslösa om dagen i vår stad sedan 2008. Arbetslösheten har ökat över hela staden, och den har ökat allra mest i våra förorter.

När vi tar över makten i höst tänker vi höja ambitionen för att sätta Stockholm i arbete. Vi har därför lämnat en reservation som möjliggör att man byter riktning redan i dag på ett antal områden. Jag ska nämna några.

Till att börja med handlar det om förslaget att bygga ihop de två blå linjerna när vi förlänger tunnelbanan till Barkarby. Det skulle vara utomordentligt att redan i dag kunna styra mot en sådan lösning. Detta skulle kunna vara ett, i ordets rätta bemärkelse, stort Järvalyft för området.

Det andra jag vill lyfta upp är en rejäl satsning på Stockholm som filmstad – en satsning som skulle ge många nya jobb i stadens kreativa näringar. Vi har en situation i dag där många filmer vars handling utspelar sig i Stockholm spelas in på annan ort – inte bara i Västsverige utan i Baltikum eller i Budapest. Det gäller filmer som *Monica Z*, *Cornelis*, *Gentlemen* och *Den allvarsamma leken*, bara för att nämna några. I några fall har man till och med fått statliga pengar för att spela in film som utspelar sig i Stockholm, men på grund av förutsättningarna här tar man med sig produktionen och pengarna utomlands. Vi kan med ganska små medel dra hit ganska stora investeringar till den här staden och samtidigt bidra till att marknadsföra vår stad bättre i landet och i världen.

Det tredje jag tänkte ta upp är den praktiska möjligheten att sätta en stor andel stockholmare i arbete. Det gäller en stor andel av dem som i dag har socialbidrag på grund av arbetslöshet, som vi talade om tidigare. Detta är en grupp som har ökat kraftigt; den har ökat från 30 till 50 procent av dem som uppbär socialbidrag. Här

lägger vi fram ett konkret förslag som innebär att 1 600 av dessa personer per år kan få riktiga jobb till riktiga löner i stället för att passivt ta emot bidrag.

Detta är tre exempel och tre punkter på vilka vi skulle kunna välja en annan väg – en bättre väg för Stockholm – redan i dag.

Bifall till den socialdemokratiska reservationen!

Anförande nr 78

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Jag välkomnar att Socialdemokraterna engagerar sig för jobben och att vi kan ha en diskussion om jobben. Sanningen är att i Stockholm har sysselsättningen ökat under Alliansens ledning. Vi har i dag en sysselsättning på 74 procent. Även om jag vet att du hatar jämförelsen, Roger Mogert, är det så att om man jämför med en storstad där Socialdemokraterna styr, Göteborg, har man där en sysselsättningsgrad på 66 procent. Malmö ligger till och med under detta, tror jag. Det är rimligt att jämföra oss med andra storstäder när man ser hur vi lyckas när det gäller att bekämpa arbetslösheten.

Jag tror inte att man kommer att ha en chans att höja ambitionerna om man ska ingå i en majoritet som samtidigt ska genomföra dubbelstöten – att höja restaurangmomsen och att chockhöja arbetsgivaravgifterna för unga. Det kommer att slå jättehårt rakt mot Stockholm och mot de unga i Stockholm. De ambitioner som Socialdemokraterna försöker gå ut och lova nu kommer inte att vara annat än fagra vallöften om ni bedriver den politiken.

Anförande nr 79

Borgarrådet M o g e r t (S): Min enkla uppfattning är att det bara finns en storstad i Sverige, men det kan vi träta om vid något annat tillfälle.

Ditt problem är att arbetslösheten har dubblerats sedan du tillträdde. Vi har fått åtta nya arbetslösa stockholmare varje dag som du har gått till jobbet – och lördagar och söndagar också, faktiskt. Det är en utveckling som måste brytas. Vi måste vända den. Du talar om vallöften. Ert vallöfte för åtta år sedan var att alla som uppbar socialbidrag på grund av arbetslöshet skulle få jobb inom fem dagar. Det torde vara ett av de absolut största sveken på arbetsmarknadsområdet i denna stad.

Anförande nr 80

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Miljöpartiet tar damerna först, men Daniel tar huvudanförandet.

Alliansen har valt tre stycken mål som man sätter först. Vi har i vårt särskilda uttalande valt att lite grann utveckla den attraktiva och växande staden och vilka den är till för. Sten Nordin talar om ett Stockholm för boende, företag och besökare. Men vi tar avstamp för barnen. Vi menar naturligtvis att en stad som är bra för barnen och sätter dem i fokus och en trygg och hållbar stad resulterar i en stad som är bra för allihop.

Alliansen vill som sitt andra mål utveckla kvalitet och valfrihet. Det tycker vi är bra, men vi ser också i våra brukarundersökningar att kvalitet sätts allra högst av brukarna. I Miljöpartiets tankekonstruktion är kvaliteten det allra högsta målet.

Alliansens tredje mål är den kostnadseffektiva staden. Där anser vi i Miljöpartiet att man ska ge pris- och lönekomensation så att stadens olika enheter slipper besparingar varje år.

Alliansen menar att det tydligaste måttet på en stads ekonomi är att renodla det ekonomiska resultatet. Det tycker vi är bra, för vi tycker att det är bra med en stad som har en budget i balans. Men jag föreslår nu att vi problematiserar verkligheten lite grann. Vi vet ju alla att varje gång Alliansen river ett klocktorn och sedan bygger upp det igen ökar bnp. Vi vet att bnp är ett aktivitetsmått och inte ett välfärdsmått. En budget i balans säger inget om hur mycket kvalitetstid en socialsekreterare har med ett barn som far illa.

Miljöpartiet vill att vi tar medel från den goda ekonomin och avsätter pengarna i en social investeringsfond. Denna fond ska stödja stadsdelarna som på olika sätt kan hjälpa människor till en egen försörjning. I dag går mycket tid åt för stadsdelarna till att söka medel till olika projekt. Det kan vara projekt för att söka upp barn som inte kommer till skolan, att se till att unga vuxna har en bra förebild och så vidare. Men det går för mycket tid åt till detta. Friheten ökar med en social investeringsfond.

Vi tycker att stadens kreativa näringar behöver efterfrågas mer i samhällsbygget rent generellt. Vi tycker också att man ska specialsatsa på en regional filmfond där staden går in som en delfinansiär.

Vi tycker även att stadens ekologiska fotavtryck behöver minska. Barns fotavtryck är helt obefintligt när det gäller det ekologiska, men det är barnen som tvingas att inandas denna farliga luft. När trafikborgarrådet försöker få hjälp av sina kolleger i riksdagen kommer de nu, efter sju och ett halvt år, att tillsätta en utredning om dubbdäcksförbud. Men om Ulla Hamilton, som har varit modig tidigare när det gäller parkeringsavgifter, helt enkelt stänger av de gator som är giftiga i staden kommer barnfamiljerna att kontakta riksdagen.

Anförande nr 81

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! En årsredovisning är en nådig lunta med en massa textgenomgångar. Vi kan bara konstatera när vi läser denna att med Miljöpartiets budgetförslag för 2013 hade Stockholm varit på väg mot en modern, mänsklig och miljövänlig stad. I stället har vi en stad där ojämlikheten mellan skolorna är stor, där klimatfrågan inte tas på allvar och där bilisterna prioriteras framför gående, cyklister och kollektivtrafikanter. Människors behov av ren luft och en bostad hanteras i utredning efter utredning.

Inflyttningen till Stockholm är stor, och bostadsbyggandet hinner inte riktigt med trots att staden har ökat andelen påbörjade bostäder jämfört med 2012. Att bygga fler bostäder är helt nödvändigt för att Stockholm ska kunna fortsätta att utvecklas. Vi i Miljöpartiet är oroad över att antalet bostäder som kan efterfrågas av stadens unga

och studenter är begränsat. Det är bra att staden skriver fler exploateringsöverenskommelser för byggandet av studentbostäder. Men Miljöpartiet kan återigen konstatera att en överenskommelse inte riktigt är en bostad som studenter och unga personer kan bo i. Det utlovades 4 400 studentbostäder under mandatperioden. Det har byggts ungefär 150 stycken.

Stockholm behöver bostäder. Stockholm behöver 150 000 bostäder fram till 2030. Av dessa ska 30 000 vara för unga och studenter. Det är en enorm utmaning som ställer krav på en smart, resurseffektiv, yteffektiv och hänsynstagande planering. Det gäller att göra rätt från början. Man ska inte bygga längs motorvägar eller i bullerutsatta lägen eller plocka sönder våra värdefulla grönområden.

Stockholm behöver en politik som tar ansvar, bostäder som byggs längs med kollektivtrafik och tunnelbanor och bostäder som byggs i hälsosamma miljöer och som skyddar våra grönområden och deras kvaliteter, som gör staden så speciell. Med 150 000 bostäder fram till 2030 kan vi ge stockholmarna de bostäder de behöver.

Vad händer då? Det anges i texten att Stockholms livsmiljö är hållbar. Samtidigt kan vi se att miljökvalitetsnormerna för luft inte uppnås. Detta är ett stort återkommande problem, som också Ewa Larsson tog upp. Luftkvalitetsnormen anger lägsta godtagbara luftkvalitet. För att minska luftens påverkan på människors hälsa är det nödvändigt att nå de lägre halter som behövs. Ändå överskrids värdena hela tiden i den här staden. Då har ändå majoriteten haft många år på sig att lösa detta.

Vi kan se att miljömålen för en ökad andel miljöklassade byggnader inte nås trots att det är en viktig del i det arbete som behövs för att klara klimatmålen. Vi kan se att miljömålen för en energieffektivisering vid ombyggnader i Stockholm inte uppnås.

Detta är som sagt en nådig lunta, så jag återkommer med fler punkter.

Anförande nr 82

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Hur glad blev jag inte när Miljöpartiet kallade till presskonferens och skulle presentera 150 000 bostäder? Jag var glad till dess att jag fick se att hos Miljöpartiet blev bostadspotentialen till bostadsbluffen. 50 000 av dessa lägenheter ska ni lägga på Bromma, och det vet ni är fullständigt orealistiskt. Ni har bara skaffat er en ursäkt att rösta nej till 50 000 bostäder i bostadspotentialen. Det är vad ni har gjort med presskonferensen, och det visar att en rödgrön majoritet aldrig kommer att kunna leverera 140 000 bostäder.

Jag är övertygad om att kollegan Per kommer att ta miljöfrågorna noggrant, men jag vill bara säga en sak: När ni ingick i regering här – fick ni då igenom en cykelmiljard? Lyckades ni få dubbdäcksförbud på Hornsgatan? Nej, det blev inget av detta. Ni pratade om de här olika frågorna, men när det kommer till kritan är taburetterna er kärare än att få igenom miljöfrågorna.

Anförande nr 83

Borgarrådet H e l l d é n (MP): När ni tillträdde 2006 fanns det en cykelplan som ni skrotade. Sedan har ni suttit och tröskat de här sakerna länge och väl, och till slut

kommer det fram en plan. Den är visserligen bra, men i ett antal frågor håller ni på så här. Ni skjuter dem först i sank, och sedan börjar ni ta upp dem. Sedan är problemet att ni inte gör det som ska göras.

När det gäller Bromma parkstad och Bromma flygplats vara eller inte vara vet du, Sten Nordin, precis som vi att det är fullt möjligt att lägga ned flygplatsen inom tre år. Med den möjligheten kan vi få de bostäder som Stockholm behöver. Vi kan se till att vi kan bygga på rätt platser och inte längs motorvägar, som ni gör. Vi kan hoppa över de bullerutsatta lägena. Vi kan få bort flygbullret på alla andra platser där vi ska bygga bostäder. Vi kan spara de grönområden som ni så gärna vill ta för att bygga bostäder på.

Anförande nr 84

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Stockholms stads ekonomi går som tåget, och staden är dragloket i Stockholmsregionens tillväxt. Som kvitto på att vi är på rätt spår blev Stockholm årets tillväxtkommun 2013. Innan vi lämnar tågmetaforerna ska jag bara konstatera att det enda som spårar ur ordentligt är oppositionens försök att svartmåla Stockholm i de olika lappar man lägger till ärendet.

Vi ser det inte minst på miljöområdet, där Stockholm hyllas av OECD i en rapport skriven om ett arbete som är gjort under året. Där hyllas vi för att vi kan kombinera ekonomisk tillväxt och minskningar av koldioxid och att vi dessutom gör detta samtidigt som Stockholm har en ordentlig befolkningsökning. London School of Economics har gjort en rapport som heter Green Economy Leader. Där hyllar man också Stockholm och att vi lyckas ha ett koldioxidsnålt energisystem, en god kollektivtrafik och en innovationsdriven ekonomi som kan utveckla smarta stadslösningar och exportmarknader i framtiden.

Vi bygger den solcellstätaste stadsdelen i Sverige just nu. Den bygger vi ute på Järvafältet – hållbara Järva. Sisabs åtgärder inom energieffektivisering har under 2013 minskat energianvändningen med 8 procent. Vi äger 2 procent av Sveriges totala elbilsflotta i Stockholm. Vi har klarat vårt klimatmål för 2015 i förtid. På miljö- och hälsoskyddsnämnden i morgon kommer vi att kunna rapportera att redan 2012 nådde Stockholm 3 ton koldioxid per stockholmare och år. Bland annat för detta arbete har vi blivit årets klimatstad i år. Vi höll också på att vinna den globala tävlingen, även om Kapstaden sprang om oss på målnöret och vi blev god tvåa eller trea med hedersomnämning.

Detta kallar oppositionsborgarrådet Daniel Helldén att inte ta klimatpolitiken på allvar. Jag skulle vilja att Daniel Helldén inte riktade detta mot mig utan mot WWF, Världsnaturfonden, som tycker att vi tar detta på största allvar.

När den internationella kollektivtrafikorganisationen UITP utnämner Stockholms smarta mobilitet till näst bäst i världen efter Hongkong förra året och hyllar vårt arbete med att bygga cykelbanor står oppositionen surt och häcklar i ett hörn. Det finns till och med undersökningar som visar att Stockholm är en av de storstäder som har den renaste luften i världen, även om vi själva mycket väl känner till de problem som vi har med luften i Stockholm och vill mycket mer än så.

Vill mycket mer än så – just detta summerar min och Centerpartiets syn på miljöpolitiken i Stockholm. Vi har gjort mycket, men vi vill göra ännu mer. Enligt stockholmarna själva uppskattar man miljön i Stockholm. Många känner också till att vi i Alliansen har högt uppsatta mål, och de är beredda att bidra till att dessa mål ska uppnås. Detta ser jag fram emot att få göra tillsammans med stockholmarna, inte bara under detta år, 2014, utan också under de fyra år som kommer.

Med dessa ord yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 85

K a t a r i n a L u h r (MP): Hej Per! Du talar ofta så fint om de rapporter som kommer från London School of Economics och OECD. Jag tänkte därför ta upp några saker som de kritiserade Stockholm för. På deras lista över saker som de tycker att vi kan göra bättre finns till exempel att tydliggöra initiativ för miljöfrågor och att uppmuntra privata fastighetsägare att energieffektivisera. De rekommenderar bättre kollektivtrafik och att stödja lag- och regeländringar för att gynna småskalig förnybar energiproduktion. De tycker att vi ska bygga plattformar för samarbeten inom den gröna sektorn. Vi ska kartlägga Stockholms gröna kluster, skapa större enheter för att gynna företagande, uppmuntra små och medelstora företag och ge incitament. Man ska skala upp teknik och ha smarta elnät – bla bla, bla bla. Det fortsätter så här i en lång, lång lista.

Det finns jättemycket som vi skulle kunna göra. Jag tycker att det är bra att slå sig för bröstet för det man gör bra, men man kan inte säga att vi är perfekta. Det finns jättemycket kvar att göra som vi vill genomföra när vi tar över makten.

Anförande nr 86

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Tack Katarina – jag vet att du är intellektuellt hederlig så jag ska inte ägna mig åt någon rallarsvängsretorik! Jag vill bara tala om att undersökningarna från OECD och från London School of Economics var någonting som vi begärde. Vi ville bli granskade av dem just i syfte att se vad vi kan göra ännu bättre. Det var uppdraget. Sedan passade de på att hylla oss på en massa punkter, och jag tycker inte att det på något vis är intellektuellt ohederligt eller fel av mig att ta upp det här.

Men som du säger har de ändå ett antal rekommendationer, och en stor del av dessa rekommendationer hittar du i budget för 2014. Det vi gjorde var alltså att lyssna på OECD och London School of Economics, och vi passade på att implementera flera stycken av deras rekommendationer med kort varsel. Det handlade bland annat om cleantechkluster, som har varit ett uppdrag för Stockholm Business Region att försöka få till i Högdalen. Dessutom gäller det samarbete med privata fastighetsägare för att tillsammans genomföra projekt med energieffektivisering. Det hittar du också i budgeten, plus fler av förslagen.

Anförande nr 87

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Du sade hemskt mycket, Per, så jag vet inte riktigt var jag ska börja någonstans. Jag kan prata lite grann om koldioxidmålen, som du sade ska upp i nämnden här om någon dag. Ni slängde ur er en presentation av att ni

hade klarat dem. Underlaget finns här. Om man läser det kan man konstatera vad som har hänt. Ja, utsläppen har minskat. Men man har också ägnat sig åt att ändra mätmetoderna, vilket gör att man har kommit ned och klarat det mål som ni talar om.

Det har också skett förändringar i vattenmängden i våra vattenkraftsmagasin och så vidare, vilket har lett till detta. Det intressanta när man läser rapporten är det som står på sista sidan: Indikationer på att fjärrvärmeleverantörerna ökade kolandelen i bränslet till fjärrvärmens betydligt under 2013 oroar förvaltningen. Målet sägs alltså vara uppnått, och det är uppnått i och med att man har justerat nivåerna. Men förvaltningen är orolig för att man kommer att driva upp kolanvändningen ännu mer.

Anförande nr 88

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Det var lite magert. Om du nu ska komma med någon kritik mot att den här majoriteten har lyckats leverera och nå det tufft satta koldioxidmålet till 2015 redan 2012 tycker jag att det var lite magert.

Det man också kan läsa i rapporten är att det tydligt också handlar om en minskning av trafiken i Stockholm. Det är någonting som vi har åstadkommit utan de förbud som du och ditt parti vill ha. Vi har åstadkommit det genom att arbeta med trängselskatterna, som vi kommer att arbeta mer med i framtiden. Det finns aviserade höjningar som självfallet kommer att ge effekter på både luftkvaliteten och koldioxidutsläppen i Stockholm. Det händer mycket där.

När det handlar om uppvärmningen har vi tre år på oss att komma ännu längre ned än 3,0. Det tror jag också att vi kommer att göra. Det finns en utfasningsplan för den fossila delen av uppvärmningen i Stockholm. Den kommer självfallet att följas.

Anförande nr 89

S t e l l a n H a m r i n (V): Vi är överens om en del, Per, men vi vill gå mycket fortare fram. Det är väl den stora skillnaden, tycker jag. Vi vill restaurera alla stadens vatten, vilket ni tar väldigt långsamt. Vi vill minska koldioxidutsläppen mycket snabbare.

Vi har ett ärende i morgon som jag just satt och läste. Där står: Det finns därför en risk att utsläppen per capita kommer att öka under 2013 på grund av den ökande kolanvändningen i Värtaverket. Det visar väl på de problem vi har. Politiken, bland annat för Värtaverket, innebär risk för ökande kolutsläpp. Detta är ett stort problem som vi måste åtgärda snabbt.

Vi vill införa dubbdäcksförbud. Det vill inte ni. Vi vill dessutom att vi ska ha ett mål om att minska stockholmarnas koldioxidutsläpp totalt sett, och inte bara i staden. De har ökat hela tiden. Det vet du också; det är inte fullt så enkelt som du vill ge sken av. Det är också ett problem som vi måste angripa.

Anförande nr 90

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Jag hörde någon tidigare kritisera detta och säga att man vill ändra mätmetoder för att nå dit man vill. Vi gör inte det. Men det som både du och andra partier, som jag inte får apostrofera just nu, vill göra är just att ändra

mätmetod. Man ser att vi har lyckats med politiken att öka den ekonomiska tillväxten. Vi har ökat befolkningen, med allt vad det innebär för en stad. Dessutom minskar vi utsläppen av koldioxid samtidigt.

Ni säger att det inte duger. Då ska vi ändra mätmetod, menar ni, så att vi hittar ett sätt med lite skohorn så att vi kan visa att vi ökar utsläppen i alla fall. Om vi skulle göra det skulle Stockholm som ensam stad i hela världen tillämpa denna mätmetod. Det tycker inte jag är bra.

Vi har sagt detta tidigare i denna församling: Om man ska titta på konsumtionsmetoden, som du vill göra, får man göra det vid sidan om. Men man kan inte fatta beslut i den här salen på ett sätt där vi reglerar de enskilda koldioxidutsläpp som sker hos de olika familjerna i Stockholm. Vi kan påverka det i ytterkanten, men vi kan inte påverka det helt och hållet. Därför är det ett dumt sätt att fatta beslut på.

Anförande nr 91

E w a S a m u e l s s o n (KD): Fru ordförande, fullmäktige! Stockholm är en av Europas snabbast växande städer och kommer högt i rankningar av olika slag. Man säger att Stockholm är en kunskapsintensiv, innovativ stad med högt välstånd och hög levnadskvalitet. Stadens arbete går alltså åt helt rätt håll, men vi vet att det alltid finns mer att göra.

Stockholm är en grön stad med höga ambitioner. Den befolkningsökning vi ser i Stockholm är en trend som finns över hela världen. Människor vill bo i städer, och det ställer stora krav på arbetet framöver för att vi ska hitta smarta lösningar för hållbar utveckling. Stockholm har under 2013 fortsatt arbetet för att minska bidragsberoendet och är nu nere i 2 procent i förhållande till befolkningen. Arbetet är fortsatt prioriterat, inte minst för att barn inte ska behöva växa upp i familjer som är beroende av ekonomiskt bistånd.

En viktig satsning har varit feriejobb. Över 6 000 ungdomar erbjuds sommarjobb, vilket är fler än något år tidigare. Flera stadsdelar arbetar också aktivt med att anställa ungdomar med funktionsnedsättning. Där kan särskilt Södermalm nämnas.

Det uppsökande arbetet för unga mellan 16 och 19 år som varken studerar och arbetar har intensifierats och förstärkts under 2013. Alla lokala jobbtorg har samordnare som särskilt ska fokusera på dessa ungdomar. Inte mindre än 1 700 ungdomar har tackat ja till att få stöd. Drygt 60 procent av dem har gått vidare till studier eller till arbete. Men målet är att ingen ska lämnas efter.

Samarbetet mellan skola och socialtjänst har intensifierats. Vi har pekat ut 17 fokusskolor för att där arbeta med ökad skolnärvaro och ge en ökad gymnasiekompetens. Det är verkligen en prioriterad uppgift att minska dropoutsen från gymnasiet.

Under 2013 har socialtjänst på nätet startat. Föräldrar med barn mellan tre och tolv år har erbjudits att delta i föräldrastödsprogram. 3 500 föräldrar har deltagit. Inom området stöd och service till personer med funktionsnedsättning behöver vi arbeta vidare med att få fler nöjda deltagare inom daglig verksamhet och inom LSS-boende.

Men program för delaktighet, som kommunfullmäktige beslutade om 2011, har lett till konkreta framsteg i nämnder och bolag.

Fler bostäder än tidigare har byggts under 2013. Över 6 000 bostäder påbörjades, och av dem var närmare 2 000 hyresrätter. Den höga takten måste fortsätta om vi ska nå 140 000 bostäder till 2030. De attraktiva bostäderna byggs kollektivtrafiknära, och därför är det glädjande med den satsning på tunnelbana som nu har beslutats om mot Nacka, Hagastaden och Barkarby.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 92

K a r i n R å g s j ö (V): Jag måste ställa en fråga till dig, Ewa. Det var en mängd glada siffror här, men om man tittar mer på siffrorna och gör ett lite avstamp från dem ser man någonting annat: Fyra av fem av dem som har försörjningsstöd borde egentligen ha ersättning från a-kassa eller sjukförsäkring. Det är en fråga till dig.

Om man tittar på gruppen unga, mellan 16 och 29 år, som varken jobbar eller går i skolan är det 30,4 procent som har varit utan jobb och utan skola i tre år. Det är en helt vansinnig siffra, kan jag tycka. Även om man nu ska trappa upp arbetet är det många som har förlorats under de här åtta åren; det är inget snack om det.

Anförande nr 93

E w a S a m u e l s s o n (KD): Det är därför det är så positivt att arbetet har intensifierats så att alla jobbtorg nu har samordnare för just de här ungdomarna. Av dem som har tackat ja till att delta är det 60 procent som går vidare till arbete och studier. Det är en ganska hög siffra, men det är klart att vi måste arbeta vidare mot 100 procent.

Anförande nr 94

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas reservation och understryker vikten av att återremittera uttaget om 1,4 miljarder ur bolagen i ett läge när staden går med flera miljarder plus.

Väntetiden i bostadskön har under den borgerliga majoriteten ökat med ett halvår per år. Nu står ungefär 400 000 personer i bostadskön, där snittiden närmar sig åtta år för att få en lägenhet. Samtidigt som vi ser utspel om nya hyresrätter i allmännyttan är resultatet fortfarande att vi har minus för allmännyttiga lägenheter även för 2013 i Stockholm. Detta brukar motiveras av den borgerliga majoriteten med att man säljer för att kunna bygga. Men man når inte ens sina egna byggmål.

Eftersom vi ser att allmännyttan behöver ta ett större ansvar för att bygga fler bostäder tycker vi att man i stället för att helt random plocka ut alla dessa pengar ur våra bostadsbolag och ur Stadshus AB kanske ska använda dem till att låta våra allmännyttiga bolag bygga fler bostäder. Vi vill höja ambitionerna för allmännyttan och låta dem bygga 7 500 nya lägenheter mellan 2014 och 2016. Då tror vi att dessa pengar behövs. Det är inte affärsmässigt att tömma bolagen på pengar i ett läge då man i stället kan låta dem bygga fler lägenheter.

På temat affärsmässigt är det inte heller affärsmässigt att inte sköta underhållet i stadens fastigheter. Simhallarna, idrottshallarna och ishallarna är kanske det tydligaste exemplen på anläggningar där man inte har skött underhållet regelbundet och som därför blir extremt dyra att renovera. Att i detta läge låta fastighetskontoret gå med överskott tycker vi är direkt oansvarigt. I stället borde man använda alla de pengar som är avsatta för underhåll för att se till att även sköta planerat underhåll. På så sätt slipper vi de enorma underhållsunderskotten.

Jag tror att det faktum att stockholmarnas nöjdhet med idrottslivet har minskat från den förra mätningen från 80 till så lågt som 60 procent är en tydlig markering. Det märks att man inte tar hand om hallar och idrottsanläggningar på det sätt som man borde. I kombination med att man inte heller lyckas bygga nytt i den takt som behövs tycker inte jag att det är så konstigt att vi ser en fallande nöjdhet.

Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas reservation så att vi får en lite mer affärsmässig och ansvarstagande förvaltning av stadens pengar.

Anförande nr 95

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Jag lovar att inte begära replik på alla. Men när Emilia Bjuggren säger att vi inte ens når våra egna bostadspolitiska mål vill jag säga: Läs bokslutet! Vi når och överträffar våra bostadspolitiska mål; det är vad vi gör. Det lägger grunden till att vi sedan på ett trovärdigt sätt kan höja de bostadspolitiska målen.

De tre kommunala bolagen hade redan tidigare rätt mycket i sina portföljer, som det heter, det vill säga byggprojekt. Sedan har Larsson hållit extranämnd, så de har fått över 1 800 markanvisningar till på ett bräde. Jag undrar när de senast fick det. De är välkomna tillbaka till exploateringsnämnden när de känner att de har resurser att bygga ännu mer. Vi kommer att använda de tre kommunala bolagen, och det har vi också visat.

Anförande nr 96

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag har för mig att det uppsatta målet var 1 500 lägenheter per år. Förra året såldes 1 250 lägenheter, och det påbörjades 1 170 lägenheter. Jag tycker att det låter som om finansborgarrådet har gått i Björklunds skola när han får 1 170 att bli 1 500.

Anförande nr 97

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Det låter väldigt ekonomiskt när man diskuterar bokslutet, och i någon mening är det också så. Det handlar mycket om kronor och ören, hur mycket pengar vi får in till staden och hur mycket pengar vi gör av med i staden. Men egentligen är ett bokslut oerhört mycket mer än det. Det handlar om våra verksamheter, om de uppfyller målen eller inte och om stockholmarna har anledning att känna att de kan vara nöjda med oss som politiker.

Man kan aldrig säga att man är nöjd med den verksamhet som man bedriver. Den dagen som man som politiker säger att man är hundraprocentigt nöjd tycker jag att

man ska sluta. Det finns alltid stora utmaningar, inte minst i en storstad som Stockholm. Men det är också viktigt att se saker och ting ur rätt perspektiv.

Sverige har Europas mest välskötta ekonomi. Det finns inget land i Europa som har klarat sig genom den kris av gigantiska mått som Europa har gått igenom på samma sätt som Sverige har gjort, och bland kommunerna i Sverige står Stockholm bland de allra starkaste. Vi ska komma ihåg att stockholmarna jobbar hårt för det. Stockholmarna jobbar kanske i högre utsträckning än några andra i Sverige. Vi betalar in mer skatt än några andra. Stockholm är en av Sveriges mest attraktiva kommuner att flytta till, att leva i och att bo och arbeta i. Många människor kommer hit från andra länder, och många människor kommer hit från andra delar av Sverige för att bo här.

Invandringen till Stockholm är stor. Var tredje läkare som jobbar i Stockholms läns landsting är född utomlands. Varje år kommer det hit mängder av forskare för att arbeta och stärka vår tillväxt. Vi har anledning att vara mycket stolta över allt detta. Ibland när man hör oppositionen tror man att vi lever i en stad där allting är dystert och grått och att klimatet alltid ser ut som det gör utanför fönstret just nu, men så är det inte. För väldigt många människor, både i Sverige och i övriga världen, är Stockholm ett av de ställen som man helst skulle vilja bo på.

Men för att klara detta måste vi bygga mer. Vi måste se till att våra skolor blir ännu bättre. Vi måste se till att våra förskolor blir bättre. När den här allt yngre befolkningen som vi har i Stockholm blir äldre måste vi se till att det finns bra äldreomsorg. Då är det viktigt att ha en stark ekonomi, och Stockholms stads ekonomi är urstark. De pengarna ska vi använda för att vidareutveckla vår stad.

Anförande nr 98

Ewa Larsson (MP): Ordförande! Det är många mål som ska nås, och du är ansvarig för skolan, Lotta. Jag tänker på den ekologiska mat som föräldrar efterfrågar eftersom de vill ge sina barn det allra bästa för den skatt de betalar. Stockholm släpar efter när det gäller möjligheten att servera ekologisk mat, och det släpar efter allra mest på utbildningens område. Där var det bara 13,4 procent av skolorna som serverade ekologisk mat under förra året.

Jag undrar vad du och din förvaltning gör för att underlätta för de skolor som verkligen vill detta och vill nå målet. 27 procent av maten som förskolorna i Skarpnäck erbjuder är ekologisk. De ligger alltså långt över de mål som vi har här i Stadshuset. Vi försöker underlätta för dem eftersom de vill göra detta. Vi underlättar och hjälper till, men vad gör du för att din förvaltning ska kunna underlätta så att ni åtminstone når målet?

Anförande nr 99

Borgarrådet Edholm (FP): Ewa Larsson har helt rätt. Vi måste jobba hårdare på det här området. Just nu handlar det vi gör i utbildningsförvaltningen bland annat om att se till att det finns ramupphandlingar som gör det enklare. Problemet för många rektorer är ju att de själva har svårt sätta sig in i den här frågan och handla rätt vid varje givet tillfälle. Därför är ramupphandlingarna viktiga. Det är också viktigt att vi får till stånd fler tillagningskök i våra skolor. I dag när vi bygger om skolor eller

bygger nya skolor bygger vi i princip alltid tillagningskök. Det ger bättre möjligheter att laga god och näringsriktig mat till våra elever.

Jag tror också att det är viktigt att öka valfriheten för eleverna. Man ska till exempel kunna välja vegetarisk mat om man vill det, och det kan man faktiskt göra i de allra flesta skolor ibland. Men vi måste bli bättre när det gäller den ekologiska maten. Det är helt riktigt.

Anförande nr 100

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Borgarrådet pratar mycket rikspolitik och säger att Sverige klarar sig bäst. Jag kan inte låta bli att fråga mig vilken siffra som visar det. Vi hade den näst bästa välfärden, och nu har vi ramlat ned till mitten av OECD-länderna. Vi hade ett av de lägsta arbetslöshetstalen, och nu ligger vi i mitten av OECD-länderna. Och vi har till och med ett underskott i de statliga finanserna. Man undrar möjligen vilket mått som visar att vi klarar oss bäst i Europa.

Men det var inte det måttet jag ville fråga om utan ett helt annat mått. För ett tag sedan kom det siffror som visar att grupperna på fritids blir större. De är större än någonsin i Stockholm. De har aldrig varit större. Nu är vi uppe i 18 barn per personal. Jag undrar vad du tänker göra för att vända de här siffrorna. Varför har ni inte gjort mer? Hur kommer det sig att siffrorna ökat kontinuerligt under åtta år?

Anförande nr 101

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Fritidsgrupperna blir större i hela Sverige och även i Stockholm. Jag tycker att det är oroväckande, och jag tror att vi måste ta krafttag för att vända den utvecklingen. Jag tror att vi måste satsa mer pengar på fritids än vad vi har gjort hittills, men vi måste också bli duktigare på att räkna grupperna. Vi har inte varit särskilt intresserade av det. De här siffrorna hämtas in av Skolverket, och vi har inte varit särskilt intresserade av att se över dem till skillnad från förskolan där vi har en enorm egen kontroll av gruppstorlekarna.

Jag tror också att vi måste stärka kvaliteten i fritids genom att på ett eller annat sätt anställa fler behöriga fritidspedagoger. Det är ett stort misslyckande att de minskar i Stockholms stad.

Anförande nr 102

K a r i n R å g s j ö (V): Jag måste fråga dig en sak, Lotta. Jag trodde att du skulle prata lite mer om utbildning, och jag tänker lyfta in den här. Jag tycker att det är bra att kunskapsresultaten har höjts något i Stockholm. Jag tror att det är med 1 procent, men jag är kanske ute och cyklar. Men det uppväger inte den stora skillnaden mellan skolor i den här staden. Det handlar alltså om den kunskap som elever har och vad som händer när de går ut nian. Enligt Skolinspektionen har var fjärde elev i grundskolan slutat utan att nå målen eller kunskapskraven i alla ämnen de senaste fem åren. Det är lägre än i riket totalt, om jag har läst rätt, och det i en stad som är väldigt rik. Jag älskar Stockholm. Det är en fantastisk stad. Jag är urstockholmare, men jag tycker att det skandalöst att så många blir utan ämnesbetyg från grundskolan.

Vi var på samma konferens i fredags du och jag. Där fick vi alla tabeller uppräknade för oss, och då ville man nästan gråta. Det här var förra året, och därför undrar jag vilka framtidsplanerna är.

Anförande nr 103

Borgarrådet E d h o l m (FP): Framtidsplanerna är naturligtvis att fortsätta att satsa extraresurser på de skolor som har allra svårast att uppnå målen. När vi tittar på betygen för 2013 ser vi att de skolor som förbättrar sina resultat mest just nu tillhör den fjärdedel av skolorna som har de allra störst utmaningarna. De elever och de skolor som har det svårast är de som faktiskt har förbättrat sig mest.

Visst är det viktigt att så många elever som möjligt uppnår godkänt i samtliga ämnen, men det kan också vara så att en del skolor, framför allt när det gäller relativt nyanlända elever, satsar särskilt på de ämnen som ger behörighet till gymnasiet och de ämnen som är absolut viktigast för att man ska klara sig i gymnasiet. Man ska inte stirra sig blind på siffran som visar dem som uppnår godkänt i samtliga ämnen. Ibland tror jag faktiskt att det kan vara mer till skada än till nytta.

Anförande nr 104

Å k e A s k e n s t e n (MP): Ordförande! Jag tycker att det är intressant med revisorer ibland. Jag fäste mig speciellt vid vad Bosse Ringholm sade när han påpekade bristerna i överförmyndarnämnden. Det är inte bra att det får fortsätta med en slapp kontroll år efter år. Jag undrar vad ni i Alliansen kommer att göra åt detta. Kommer ni att agera på något sätt för att det ska bli en bättre ordning på överförmyndarnämnden?

Sedan har jag tittat lite grann på siffror som man egentligen inte läser så ofta. Jag har tittat på hastigheten för biltrafik och busstrafik i Stockholms innerstad under rusningstrafik. Det är fortfarande så att bilarna kommer fram snabbare än bussarna. Om en buss har 20 passagerare i snitt och bilarna har 1 innebär det att dessa 20 blir omkörda av bilarna. Man kan undra var de tjusiga orden om bussprioritering blev av. Jag vet att ni i Alliansen ska skärpa er en del, och det är verkligen på tiden att några insatser sätts in så här år åtta.

På förra fullmäktigemötet hade jag en diskussion med Sten Nordin om kostnaderna för Slussen, och han ville inte riktigt komma ut på banan. Därför tar jag upp den problematiken igen i all korthet. Det verkar faktiskt som om Slussenprojektet inte bara är på väg till ett miljardunderskott, utan det kan bli uppemot 2 miljarder i underskott. Det handlar om olika samverkande faktorer, varav bussterminalen naturligtvis är den stora grejen. Den ligger på över 1 miljard och är inte finansierad. Sedan har vi till exempel vattenavtappningen och en del andra saker. Om dessa papper verkligen fanns på bordet skulle det vara nödvändigt att pröva det här genomförandebeslutet en gång till i fullmäktige enligt regelverket, men papperen finns tyvärr inte på bordet.

Anförande nr 105

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Det var många frågor. Jag snappade upp en fråga i allt detta som jag tänker bemöta, och den handlar om

överförmyndarnämnden. Jag vill hänvisa till vad revisionen påtalar. Det har skett en stor förändring. Man har gjort flera omstruktureringar av verksamheten för att få en förbättrad och mer effektiv verksamhet. Det handlar bland annat om byte av lokal till en med lägre hyra i Vällingby och en ny verksamhetschef. Man har anlitat konsulter och stärkt upp budgeten. Man har också tittat på hur många uppdrag gode män kan få. Man har begränsat detta, särskilt under det första året. Man får ha max tre klienter. Det har skett en hel del förändringar som har gjort att det har blivit betydligt bättre. Och än bättre ska det bli, och den resan är påbörjad.

Anförande nr 106

K a r i n R å g s j ö (V): Fru ordförande! Man känner en väldig sorg inför alla de siffror och rapporter om skolan som tickar in. Vi är flera som tycker det. Det är en sorg över att likvärdighet och jämlikhet har undergrävts under era åtta år vid makten i Sverige och i Stockholm. Jämförelser mellan skolor och program visar stora skillnader i resultat, och markören heter faktiskt klass. De som har föräldrar med akademisk utbildning klarar sig mycket bra oavsett varifrån i världen de kommer. Klassbakgrunden har blivit en markör i svensk skola, och likvärdigheten har glidit isär även i Stockholm.

Skolinspektionen har fattat ett tillsynsbeslut i Stockholm 2014 och skriver att den samlade bilden av kunskapsresultaten är att det finns betydande skillnader mellan eleverna i staden skolor. Vi tog fram en rapport förra året där vi tittade på 116 delar av Stockholm. Där kunde vi se att de skolor som låg i topp 2007 låg ännu bättre till 2011 och de som låg lågt ned 2007 låg ännu längre ned 2011. Det går bättre för de bra skolorna och mycket sämre för de skolor som hade trista resultat tidigare. Det har varit en lång utveckling, men jag tycker att ni genom er politik har förstärkt den här bilden där den jämlika skolan till slut är ett minne blott. Detta hänger också ihop med vad som händer sedan på arbetsmarknaden. Veldig många av dem som är på jobbtorgen saknar grundskole- och gymnasieutbildning. Det leder till en högre arbetslöshet, och det gäller specifikt i ytterstaden. Det är också en klassfråga. Det hänger ihop och har förstärkts under era år vid makten.

Utbildning är en absolut förutsättning för att få jobb, och utbildning är också mycket viktig för demokratin i ett land. Har man en hög utbildningsnivå har man bättre förutsättningar för demokrati och tro på de demokratiska värdena. I gruppen 16–29-åringar som inte har arbete eller går i skolan är det 30,4 procent som har haft det så i tre år. Under den tiden är det faktiskt ni som har suttit vid makten.

Arbetslöshetssiffrorna tickar uppåt. Jag ska inte upprepa dem. Det ska inte vara för mycket siffror i en sådan här debatt, men det ser inte så hoppas ut när man tittar ut över staden. Andelen långtidsarbetslösa i Stockholm ligger på 28,4 procent. Det är en ganska hög siffra. Stockholm är ett sjunkande skepp när det gäller utbildning. Det tycker vi fortfarande.

Bifall till Vänsterpartiets reservation!

Anförande nr 107

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Om Stockholm är ett sjunkande skepp på skolområdet, vad är då inte rödgrönt styrda Göteborg? Det skulle jag vilja veta. Där rasar resultaten. I Stockholm förbättras de. De skolor som förbättrade sina resultat mest 2013 – nota bene inte 2011 som Karin Rågsjö hänvisar till – var de skolor som har de absolut största utmaningarna. Jag tror att ett skäl till det är att vi gemensamt i utbildningsnämnden lade fram ett nytt system för socioekonomisk utjämning där vi i mycket högre utsträckning tar hänsyn just till föräldrars utbildningsnivå. Jag tror att vi tidigare har haft ett alldeles för stort fokus på huruvida eleverna haft utländsk bakgrund eller inte. Nu vet vi att det är föräldrarnas utbildningsnivå som är viktigast, och det har gjort att hela systemet har lagts om och blivit mer rättvist och mer riktat specifikt just till de skolorna. Jag tror att det är det vi börjar se resultat av nu.

Anförande nr 108

K a r i n R å g s j ö (V): Jag tycker alltid att man ska ta ansvar för den stad som man sköter. Ni pratar ständigt om Göteborg och Malmö. Prata om Stockholm i stället! Det är jättebra att vi har lagt på mer socioekonomiska variabler i vårt stöd. Det tycker jag. Resultatet i Stockholm förra året tickade på med 1 procent, men de personer som inte har fått utbildning under dessa åtta år har också hamnat i arbetslöshet. Det ser väldigt illa ut om man tittar på all forskning, all statistik och det som rullar in över Sverige när det gäller kunskapssegregering. Det ser väldigt illa ut, och ni får väl ta ansvar för de åtta år som har varit. Prata lite mindre om Göteborg och lite mer om Stockholm!

Anförande nr 109

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Det är roligt att du tar upp skolan, Karin. Jag tänker passa på att ställa två konkreta frågor till dig, och jag hoppas också på konkreta svar.

Den ena frågan handlar om karriärreformerna. Det är oklart om Vänsterpartiet stöder karriärreformen om förstelärare runt om i landet. När detta är fullt utbyggt om tre år kommer Stockholms stad att ha 1 200 förstelärare, och var sjätte lärare i Sverige kommer att få ett löneyft med upp till 5 000 kronor i månaden. Är ni för det, eller är ni emot det?

Den andra frågan handlar om ert motstånd mot kunskapsuppföljning. Ni är emot tidigare betyg och tidigare nationella prov. Min fråga är: Hur ska ni säkerställa att alla elever klarar kunskapsmålen om ni så konsekvent vill avskaffa kunskapsuppföljningar?

Anförande nr 110

K a r i n R å g s j ö (V): Fru ordförande! Vi har tagit en ny runda om betygen och säger: Gärna betyg i åttan – det är helt okej – men inte i fyran. Det är också alla lärare emot. Det kanske du vet.

Ni har arbetat väldigt mycket med något slags reformdrälleri över den industri, det vill säga marknaden, som ni också har infört. Ni har lagt ut så många reformer på

banan. Jan Björklund säger ständigt att det snart kommer att synas någonting, men siffrorna bara faller och faller. Tryckförband på en person som har blivit krockskadad i en stor trafikolycka hjälper inte. Här måste det till andra typer av reformer. Det är jättebra med karriärlärare, men det ska till väldigt mycket annat för att vända den här utvecklingen av utbildningen i Sverige. Folk från andra länder tittar på oss och undrar vad vi håller på med.

Anförande nr 111

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Fru ordförande, stockholmare, alla åhörare! Att Stockholm är en rik stad är vi tydligen överens om, men sedan finns det väldigt många saker som vi inte är överens om. Det är många som undrar varför vi inte har råd med tillräckligt välfärd när vi har en så rik stad. Siffror i bokslut är en sak, och hur det ser ut i verkligheten är en annan sak. Många undrar varför vi inte ens klarar av att slutföra 50 procent av en del utredningar om barn som far illa i vissa stadsdelsnämnder. Varför har vi två ledare på 40 barn i fritidsverksamheten? Varför kan inte människor som har försörjningsstöd få SL-kort så att de kan röra sig i den här staden som vi alla säger är så vacker? Det är vad många människor här i staden frågar sig.

Jag har sagt det tidigare i den här debatten och jag säger det igen: Det verkar som om vi lever i två olika världar där vi ser olika saker. Jag tycker att det är mycket sorgligt. Man kan konstatera att trots vackra siffror i bokslutet har Alliansen misslyckats på väldigt många viktiga områden. Det gäller inte minst bostadspolitik. En havererad bostadspolitik gör att vi får en segregerad stad. Bostadsområden med blandad befolkning blir alltmer sällsynta. I dag pratar vi om Djurgårdsstaden som ett avskräckande exempel. Där kommer man inte att se röken av en enda låginkomsttagare. Jag lovar. Med Alliansens bostadspolitik kommer vi att få se fler sådana bostadsområden.

Det sorgliga med den här politiken är att Alliansen hade kunnat göra bättre men valt att inte göra det. Man har haft verktygen – Sveriges rikaste bostadsbolag – men struntat i att använda dem. Under 2013 lyckades allmännyttan bara producera 1 164 lägenheter samtidigt som kötiden för en hyresrätt i Stockholm nu är nästan åtta år, och detta trots att målet för allmännyttan var extremt lågt satt, nämligen bara 1 500 lägenheter. Dessutom har man lyckats ombilda en stor del av de billiga hyresrätterna.

Nu, Alliansen, krävs det att man bygger medvetet och att man bygger hyresrätter som folk med låga inkomster och medelhöga löner har råd att efterfråga. Att ni inte bygger så att vanligt folk har råd att bo där har jag inte sett ett ord om i era verksamhetsplaner eller i årsredovisningar. Det är dags att ni svarar på frågan, Sten Nordin. Tänker ni bygga så att vanliga människor har råd att bo?

Anförande nr 112

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Jag vill konkretisera det som Ann-Margarethe Livh kallar för misslyckande. Ekonomiskt bistånd från socialtjänsten har inte varit så lågt på 20 år, det vill säga sedan socialtjänstlagen infördes. Antalet biståndshushåll är det lägsta sedan 1965 då vi började mäta. Sedan 2005 har antalet barnfamiljer som lever med ekonomiskt bistånd minskat med 6 000

familjer i Stockholm. Den vanligaste orsaken till att man inte längre har ekonomiskt bistånd är att man har börjat arbeta.

Vänsterpartiet och de rödgröna talar om filmstaden och filmfonder. Jag kan säga att det kommer att bli en skräckfilm om de rödgröna kommer att vinna. Man kommer att straffbeskatta de unga genom att göra det dubbelt så dyrt att anställa dem. Man vill stänga dörren för alla företag inom hushållsnära tjänster. Man vill höja moms och annat som har gjort att fler unga och de som står längst från arbetsmarknaden har kunnat komma in i restaurangnäringen bland annat. Man vill försvåra för dem som i dag står utanför jobben genom att höja de här låga trösklarna. Det kommer att bli en skräckfilm om Vänstern vinner valet.

Anförande nr 113

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Det är rätt många som lever i den skräckfilmen redan i dag. Alla de som inte får det stöd av socialtjänsten som de har rätt att få lever i en skräckfilm i dag. Jag kan tala om för dig att väldigt många ensamstående mammor som har försörjningsstöd inte ens får ett gratis SL-kort så att de kan röra sig i den här staden. De lever i en skräckfilm, och dem pratar ni aldrig om.

Anförande nr 114

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Jag tycker att Anna König Jerlmyr förtjänstfullt räknade upp en massa siffror. Jag ska inte upprepa dem. Skillnaden mellan er och oss är att ni vill ge bidrag till SL-kort, och vi vill att människor ska kunna köpa sina SL-kort själva. Jag menar att det är väldigt många som har lyckats med det under den här tiden. Vi har hört siffrorna på hur många som har gått från bidragsberoende till jobb också. Den största frihetsreformen är när man kan försörja sig på sin egen lön.

Du talar om den stora skillnaden mellan olika delar av staden. Det är någonting som vi jobbar med. Hur många sommarjobb lyckades ni få fram? 5 700 ungdomar i Stockholm har fått jobb genom stadens försorg, och du vet mycket väl att alla ute på Järva som tillhör den här målgruppen och har sökt har fått sommarjobb som ett första steg ut i arbetslivet.

Anförande nr 115

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Men om alla ska bli självförsörjande måste ni faktiskt se till att de blir det, och det lyckas ni inte med. Det har ni inte lyckats med på åtta år. Ni ska banne mig sluta att stigmatisera dem som inte har ett arbete. De ska också vara delaktiga i Stockholms stad. De ska också kunna röra sig i staden. Deras barn ska kunna gå på de gratis aktiviteter som finns i hela staden. De ska inte hindras av att deras föräldrar inte har pengar. Det ska ni se till, och det har ni inte gjort.

Anförande nr 116

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Jag vill börja med att visa en bild. Socialdemokraterna har en viss förkärlek för att visa hur arbetslösheten har sett ut sedan Sten Nordin blev finansborgarråd. Jag förstår varför de börjar med 2007, för det ser lite annorlunda ut om man tittar på hur det ser ut sedan vi tillträdde. Då ser det

nämligen ut som på nästa bild, och då har arbetslösheten inte fördubblats, som de hävdar. Det är i och för sig en förändring åt fel håll, men den går från 4 procent till 5,3 procent. Det är precis det här som vi jobbar med. Vi jobbar med arbetsmarknadsförvaltningen för att se till att de människor som är beroende av försörjningsstöd och ungdomar får möjlighet att få ett eget arbete.

Under Socialdemokraternas tid vid makten förtidspensionerades 15 personer per dag. Det var 15 personer som lyftes bort ifrån statistiken över dem som stod till arbetsmarknadens förfogande. Det är inte att undra på att det ser annorlunda när man jämför de här siffrorna. Vi tycker nämligen inte att man ska göra på det sättet, utan man ska utgå ifrån att så många som möjligt ska få möjlighet att jobba. Därför har vi i dag en sysselsättningsnivå på 74 procent i Stockholm, och vi jobbar på väldigt många olika sätt.

Det handlar bland annat om vuxenutbildningar. Över 40 000 vuxna har studerat i någon form i Stockholm under förra året. Vi jobbar med bristyrkesutbildningar, lärlingsutbildningar och sfi. Vi har fantastiskt bra resultat när det gäller svenska för invandrare. 93 procent av dem som läser sfi har mycket goda betyg. Vi jobbar med yrkeshögskolan. 600 personer har gått i yrkeshögskolan, och 90 procent av dem får jobb efter det att de har gått färdigt utbildningen.

Under förra året var det 6 600 personer som deltog i jobbtorgens verksamhet, och av dem avslutade 40 procent inom tre månader. Med avsluta menas då inte att man förtidspensionerar dem eller tar bort dem från statistiken utan det menas att de går till egen försörjning eller utbildning. Tre av fyra av dem som är på jobbtorgen är där kortare tid än ett år. Det är en mycket framgångsrik verksamhet som vi har. Jag välkomnar att oppositionen nu har anslutit sig till den. Det är 18 000 personer som har gått från försörjningsstöd till egen försörjning sedan vi började med jobbtorgen.

Vi satsar vidare på ungdomar. Vi har fått beröm av revisorerna när det gäller 16–19-åringar, och vi har en öppnat en öppen verksamhet där vi hoppas att vi ska kunna nå fler personer.

Fru ordförande! Med detta vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 117

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Det var en mycket pedagogisk bild, och den säger precis det jag sade. Ni tog över en stad där arbetslösheten sjönk. Ni vände trenden, och sedan Sten Nordin tillträdde i april 2008 har arbetslösheten dubblerats. Det är åtta fler arbetslösa per dag i Stockholm. Det är en mycket bra illustration av det som ni har gjort.

Jag förvånas lite över det du säger om förtidspensionerade unga. Finansborgarrådet tog också upp det. Det har aldrig förtidspensionerats så många unga som nu. Det är faktiskt en nyhet varje år när Försäkringskassan presenterar siffrorna att ni fortsätter att förtidspensionera så många unga. Det är verkligheten. Det är så det ser ut.

Anförande nr 118

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Sedan vi tillträdde i oktober 2006 har 96 000 fler människor fått jobb i Stockholm. Det är 33 personer varje dag som har fått sysselsättning i Stockholm sedan vi tillträdde. Jag tycker faktiskt att det är helt enorma siffror. Jag förstår att ni är bekymrade över att det faktiskt går så bra för Stockholm som det gör. Vi har en sysselsättningsnivå på 74 procent, och vi jobbar systematiskt med att se till att fler människor får sysselsättning. Ert problem är att ni vill höja kostnaderna för att anställa unga. Ni står här och pratar om att ni månar om de unga, men ni vill ta bort sänkningen av arbetsgivaravgiften för unga och momsförändringarna. Det är 1 281 personer i åldern 16–24 år som har fått jobb inom restaurangbranschen.

Anförande nr 119

K a r i n R å g s j ö (V): Jag måste fråga dig en sak, Ulla. Vi har pratat väldigt mycket om unga som står utanför, det vill säga personer som är 16–29 år och varken går i skolan eller jobbar. Det finns lite olika sifferunderlag, men jag utgår ifrån det senaste underlaget. Jag blir mycket bekymrad när jag ser de här höga siffrorna. Det är väldigt många i den gruppen, till exempel 41,7 procent i Rinkeby-Kista, som har varit utan känd aktivitet i tre år. Det är ganska extrema siffror. I hela Stockholm är 30,4 procent av den här gruppen som saknar känd aktivitet. Sammantaget är det 2 500 ungdomar – det är säkert lågt räknat – som man inte har någon som helst koll på. Det här har ökat år efter år. Vad är det egentligen som behövs? Tror du inte att utbildning i grundskolan vore toppen för de här ungdomarna?

Anförande nr 120

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Du säger att det har ökat år efter år, men det vet vi ju inte. Det här är första gången som vi har gjort en sådan här analys. Arbetsmarknadsförvaltningen har gjort den här analysen av 16–29-åringar på uppdrag av den sittande majoriteten. I årets budget har vi gett i uppdrag till arbetsmarknadsförvaltningen att jobba med 20–24-åringar eftersom vi tycker att detta är bekymmersamt. Sedan har vi sagt att vi måste ta reda på hur det ser ut i åldersgruppen ända upp till 29 år för att få en bild av detta. Nu har vi fått det. Det är inte så att de 8 000 personer som det totalt handlar om och som man inte har riktigt koll på i den här åldersgruppen står till arbetsmarknadens förfogande.

Nu återstår nästa steg, det vill säga att ta reda på om de faktiskt är i utanförskap eller om det finns någon annan anledning till att den här gruppen inte har någon kontakt med arbetsmarknaden. Jag tycker att det är mycket bra, för det kommer också att underlätta Arbetsförmedlingens jobb, som ju har ansvaret för dem och framför allt för dem som är 25–29 år.

Anförande nr 121

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Det återstår mycket att göra. Jag tänkte att Ulla Hamilton skulle få möjlighet att kommentera luftföroreningarna eftersom det inte gick att göra det tidigare. Barn tvingas inandas giftig luft därför att deras föräldrar går på gatorna med dem. Det kan man åtgärda på två sätt. Man kan förbjuda barn och föräldrar att gå på gatorna. Eller också kan man stänga för trafik när luften är farlig. Det finns städer i Europa som gör på det sättet, men Stockholms stad har aldrig vågat det.

Jag tänkte att Ulla Hamilton, som är en modig politiker, skulle kunna våga peka med hela handen och säga: Nu är det farligt. Nu stänger vi den, den och den gatan eller inför miljözoner, vilket vi i Miljöpartiet också har pratat om. Vi var inte så modiga före 2006 då luften också var giftig. Kan man tänka sig att Ulla Hamilton kan vara så modig?

Anförande nr 122

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Miljöpartiet tar på sig ett mycket stort ansvar när ni skrämmer människor på det sätt som ni gör. Chefen för miljöförvaltningen brukar påpeka att luften i Stockholm är hundra gånger renare i dag än vad den var på 1960-talet. Vi har problem. Förra året hade vi överskridanden när det gäller partikelhalterna, men det har Stockholms stad också tagit tag i. Nu jobbar trafikförvaltningen mycket noggrant med dammbindning och dammsugning, och vi har också fått ett utredningsuppdrag från regeringen där vi ska titta på dubbdäcksavgifter. Jag tycker att man ska modifiera sina synpunkter lite grann och tänka på hur man uttrycker sig på det här området. Vi har stundtals problem med partikelhalterna i Stockholm, men om vi jämför med hur luften var för 20–30 år sedan är den hundra gånger bättre i dag än vad den var då enligt miljöförvaltningen.

Anförande nr 123

S t e l l a n H a m r i n (V): Fru ordförande! Jag tycker att problemet hade varit löst med ett dubbdäcksförbud.

Du gav ett svar på min replik beträffande koldioxidutsläpp som jag måste bemöta, Per. Att räkna både på egna utsläpp och våra utsläpp i andra kommuner och länder är två kompletterande metoder. Det har vi alltid hävdat. Vi räddar inte klimatet genom att flyga utomlands, bygga motorvägar på Ekerö eller flytta vår produktion till Thailand. De utsläppen måste också tas med. Att anklaga oss för att tricksa med mätmetoder tycker jag faktiskt är ett slag under bältet, och det tror jag du egentligen vet. Vi vill ta ansvar för stockholmarnas totala utsläpp men med olika metoder.

Jag har en fråga till revisorerna. Det var egentligen därför jag begärde ordet. Jag har tidigare något år tagit upp frågan om de miljöskulder som Stockholms stad har enligt lag. Vi måste rena våra vatten, och vi måste åtgärda våra förorenade områden. Det är en skuld som Stockholm har och som jag tycker borde inkluderas i budgeten på något sätt. Jag fick ett ganska positivt svar för några år sedan när jag frågade om detta, men sedan har ingenting hänt. Därför återkommer jag gärna till det. Borde inte Stockholms stads lagbundna miljöskuld också inkluderas i våra finansiella beskrivningar?

Sedan har jag en annan principiell fråga som råkar handla om Slussen men som är lite vidare än så. Det är ett projekt som har pågått under lång tid. Det finns många osäkerheter, och de blir bara större. Vi har kostnaderna, som Miljöpartiet har pekat på. Vi har också domstolsbeslut som i sin tur har lett till ökade kostnader därför att staden inte var tillräckligt väl förberedd i en del juridiska frågor. Hela bussterminalen har underkänts därför att staden inte gjorde ett tillräckligt bra förarbete. Det är ganska allvarliga fel i planeringen. Och det är inte ens säkert att miljöprocessen kommer att gå i hamn. Den är överklagad av snart sagt alla parter i den processen,

och det finns dessutom juridiska och legala problem med kopplingar till bussterminalen som nu inte blir av. Det är osäkert hur domstolen ska tolka detta i framtiden. I värsta fall kan det bli så att det inte blir någon Slussen byggd över huvud taget utifrån de detaljplaner som nu finns. Det kan inte uteslutas. Jag säger inte att det är det mest sannolika, men det kan inte uteslutas.

Trots detta fortsätter staden att riva delar av Slussen. Det må vara att en del delar måste rivas, men de borde i så fall ersättas på kort sikt. Det finns faktiskt en risk att vi nu river betydande delar av Slussen och sedan inte kan fullfölja arbetet därför att domstolsprocessen inte går i hamn. Jag undrar hur ni som revisorer ser på detta. Man kan inte bara strunta i den risken och sedan stå där plötsligt med en halvbyggd Slussen och inga som helst planer på hur man ska gå vidare inom överskådlig tid.

Anförande nr 124

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Jag tänker inte svara för revisorerna, utan jag tänker svara för mig själv och miljöpolitiken. Det du för fram om att ekonomisera miljöskulder som man har sedan tidigare tycker jag är ett intressant synsätt som jag inte säger nej till helt och hållet. Det kan jag gärna diskutera. Där skulle man titta på vilka historiska föroreningar som vi har i vatten och marker sedan ett par hundra år tillbaka. Det har vi rätt mycket av i Stockholm. Men det viktigaste är väl ändå att vi är medvetna om problemet och jobbar och prioriterar problemet, och det gör vi. Vi håller just nu på med ett gigantiskt arbete i miljö- och hälsoskyddsnämnden för att ta fram ett åtgärdsprogram för våra vattendrag. I budgeten och i andra sammanhang har vi också prioriterat att inventera och åtgärda markföroreningar. Det är också någonting som vi har gjort i det av er så utskällda Norra Djurgårdsstaden och dessförinnan också i Hammarby Sjöstad.

Jag hinner inte prata mer om klimatberäkningar, men det gjorde vi ju ganska länge på förra kommunfullmäktigemötet, så det kanske är okej.

Anförande nr 125

S t e l l a n H a m r i n (V): Min fråga var mer principiell. Jag tackar för det du har sagt. Jag blev förargad över att du sade att vi tricksade med mätmetoder. Det finns risk för att de som inte är insatta i dessa ganska komplicerade frågor tror att det var sant och att du menade att vi tricksade med mätmetoder. Det hoppas jag att du inte gjorde, för det har vi verkligen inte gjort. Det är två kompletterande sätt att beräkna de totala koldioxidutsläppen på, och både två måste användas om vi ska få med alla utsläpp.

Sedan kan vi självfallet inte besluta över utsläppen i andra länder eller ens i Ekerö kommun, men det är ändå ett problem som vi måste lösa och som vi delvis kan lösa genom att ändra vår livsstil här i landet. Sedan hoppas jag att revisorerna återkommer.

Anförande nr 126

A n n M a r i E n g e l (V): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Ni har infört begreppet nöjdhet som ni ser som ett kvitto på er politik. Jag tror att det är ett ganska knepigt begrepp. Det visar sig att det är ganska få stockholmare som tillfrågas, och

det är frågan om vem det är som svarar när det handlar om äldreomsorgen till exempel. Jag tror att 100 procents nöjdhet bara finns i halva den här salen, det vill säga där på er sida. Jag tycker att det är fascinerande med allt beröm som ni delar ut till er själva i den här årsredovisningen och att det är så många saker som ni inte ser här i staden.

På kulturområdet har nöjdheten bland stockholmarna sjunkit från 82 till 79 procent. 79 procent är nöjda enligt hur ni frågar. Timbro visade en undersökning som Demoskop gjorde häromveckan. Där var det 32 procent i Stockholm som var nöjda eller ganska nöjda med Alliansens kulturpolitik. Det var i och för sig mycket bra, för i hela landet var bara 1 procent nöjda med Alliansens kulturpolitik. Men det beror som sagt lite på hur man frågar och hur man mäter. Ni skryter väldigt mycket med kulturlivet, och man får komma ihåg att det till stor del är konstnärerna själva som finansierar detta. Om ni ska söka bra områden att bedriva arbetsmarknadspolitik på är kulturområdet mycket bra. Där finns det färdigutbildade människor som redan jobbar med kultur och som saknar arbetstillfällen, vilket staden då skulle kunna ordna.

Ni skyter väldigt mycket med era överskott. Jag tycker att det är pinsamt att kultur- och föreningslivet går med 25,9 miljoner i överskott i stadsdelarna. De pengarna finns inte kvar, utan de har gått ned i svarta hål eller skapat överskott som nöjda stadsdelsnämnder har levererat till Stadshuset. Man kan fråga sig om det verkligen inte finns några kulturbehov i stadsdelarna. Finns det inte behov av föreningslokaler och barnkultur? Finns det inga föreningar som behöver bidrag? Finns det inga konstnärer som man skulle kunna anställa för att jobba med kultur för barn och unga? Finns det ingen fri kultur som behöver stöd? Jo, det gör det faktiskt i väldigt hög grad, och därför är det pinsamt att de här pengarna levereras in som ett överskott i stället. Jag tror att nöjdheten med det lokala kulturlivet i Stockholm är ganska låg.

Stockholm har en ganska omfattande kulturbudget, men en mycket liten del av den går till ytterstaden. Det finns en omfattande kulturell segregation, och den växer. Staden satsar gärna på nya, stora institutioner i innerstaden och allt mindre på ytterstaden. Den lilla summa som finns till kultur i ytterstaden har ni alltså valt att lägga in som ett överskott. Jag tycker faktiskt att ni borde skämmas över det.

Anförande nr 127

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Det är något märkligt med Vänsterpartiet. Ju mer nöjda stockholmarna är i olika undersökningar, desto mer missnöjda är Vänsterpartiet. Jag tycker att det är oerhört intressant. Så fort vi får en undersökning där vi har tillfrågat stockholmarna, till exempel de äldre i äldreomsorgen eller hyresgästerna i Svenska Bostäders bestånd i Rinkeby, går alltid en vänsterpartist upp och säger: Det är fel på mätningen. Man kan inte fråga äldre. Jag undrar hur den här mätningen går till.

Men om ser en minskning i nöjdheten på något område använder ni gärna den mätningen. Jag tycker att det är mycket talande för just Vänsterpartiet. Hur ska man kunna mäta kvalitet om man inte frågar den som är i verksamheten? Hur mäter

Vänsterpartiet kvalitet? Hur mätte ni kvalitet före 2006? Inte särskilt ofta, och ni frågade inte dem som är i verksamheten. Det är så man mäter kvalitet, men sedan kan vi alltid göra det på ett bättre sätt.

Anförande nr 128

A n n M a r i E n g e l (V): Jag sade att det var ett problematiskt begrepp, Joakim. Jag vet att man har frågat 300 personer i vissa stadsdelar, och så mäter man efter det. Jag sade att om man mäter på samma sätt varje år kan man ju beklaga om andelen nöjda sjunker. Jag tror faktiskt att det bara finns ett enda mått på stockholmarnas nöjdhet, och det kommer vi att se den 14 september.

Anförande nr 129

D e n n i s W e d i n (M): Fru ordförande, borgarråd, åhörare och direktpress! Håll i er nu! Jag tycker att det är lite intressant att när vi pratar bokslut pratar ni väldigt lite om det som har den största betydelsen av allt, det vill säga jobben. Det är jobben som håller Stockholm i gång. Det är lite ironiskt att inte prata om jobben, för det är ju dem vi kan vara mest stolta över sedan 2006. Är det någonting jag brinner särskilt mycket för är det jobb för unga. Jag vill ta upp en sak som är särskilt relevant, och det är att 2006 var skillnaden i arbetslösheten i åldrarna 1–24 år 3,4 procent mellan Stockholm och Malmö. År 2013 var skillnaden 7,8. Det är en otroligt stor skillnad mellan här, där vi tar ansvar, och där, där ni tar ansvar.

Jag riktar mig framför allt till Socialdemokraterna. Hur trovärdiga är era garantier när ni pratar om ytterligare garantier för unga? Det är otroligt intressant att ni vill chockhöja arbetsgivaravgiften för unga och chockhöja restaurangmomsen. Er politik skulle göra det 45 000 kronor dyrare varje år att anställa en ung person. Ni vill chockhöja kostnaderna för att anställa unga. Hur trovärdigt är ert gemensamma alternativ? Hur många gemensamma jobbförslag har ni kommit med här på vänstersidan i dag?

Jag är mycket stolt över att kunna jobba med de här frågorna i Stockholm. Vi har väldigt många aktiva projekt för att hjälpa unga in på arbetsmarknaden. Vi har till exempel projektet Filur, som har varit mycket framgångsrikt, där totalt 75 procent av de 302 som avslutat det var självförsörjande i mars 2013. Det handlar om 6 000 sommarjobb för unga 2013. Vi har goda resultat, och den större sysselsättningsgraden är högre i dag än 2006, precis som har nämnts. Det är 96 000 nya jobb och 33 per dag. Har ni ens nämnt det? Jag tycker att det är anmärkningsvärt att ni nedgraderar den här politiken så mycket. Det gäller särskilt Socialdemokraterna som borde vara mest ansvarstagande.

DI gjorde en sammanställning som visade att S planerar att höja skatterna för landets företagare med 25 miljarder kronor, det vill säga mer än sex gånger så mycket som partiets satsningar för att förbättra företagsklimatet skulle kosta. Hur ska det få i gång Stockholm? Hur ska era chockhöjningar av arbetsgivaravgifterna för unga kunna innebära fler jobb? Jag tycker att ni borde svara på det. Fram till dess att ni levererar en trovärdig jobbpolitik sliter ni sönder alla de gröna siffrorna i de här bokslutet sida för sida.

Anförande nr 130

K a r i n R å g s j ö (V): Det är intressant att ni har gått på samma retorikutbildning allihop. Göteborg och Malmö återkommer ständigt. Vi måste forska i detta. Vilken PR-byrå är det?

På riksnivå har er sida sänkt skatterna med 150 miljarder. Det är 27 gånger mer än vad ni har satsat på välfärden, och det vi ser i Stockholm. Du pratar väldigt mycket om den fantastiska arbetsmarknaden. Jag tycker att jobbtorgen har gjort väldigt många bra saker. Det sticker jag inte under stol med. Det inget snack om det. Men arbetslösheten, speciellt i ytterstaden, står fortfarande och stampar. Det ser inte så happy ut där. Det hänger också ihop med utbildningsresultaten. Inte sant? Arbetsmarknaden har blivit en stor klassmarkör. Det handlar om vilka som är arbetslösa eller inte och vilka som får utbildning i Stockholm eller inte. Jag tycker att vi ska ha en jämlik stad med bättre förutsättningar också för arbetarklassens barn att fixa en utbildning, gå ut gymnasiet och gå vidare till universiteten.

Anförande nr 131

D e n n i s W e d i n (M): 18 000 människor har gått från försörjningsstöd till egen försörjning sedan 2006. Vi levererar genom en aktiv och riktig jobbpolitik, och det är det ni inte kan förstå. Hur mycket levererade ni till välfärden under högkonjunkturen när hade makten 2002–2006? Ni drog ned på äldreomsorgen. Det var Vänsterpartiet som var med och drog ned på äldreomsorgen.

Nu har vi ökat resurser till äldreomsorgen och gjort mycket kvalitativa satsningar på framför allt ungdomsjobben. Ungdomsjobben är allt. Jag har lyft fram sommarjobben, och du berör inte dem. Jag tycker att de är oerhört viktiga för att unga ska få en första chans att komma in på arbetsmarknaden. Jag vill också nämna helg- och extrajobb för unga på just äldreboenden. Det är en mycket viktig del som jag vill prata väldigt varmt om. Vi satsar på jobb, och det gör inte ni. Därför kommer ni inte att få den här staden i rullning.

Anförande nr 132

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Jag vet inte om du noterade att finansborgarrådet inte nämnde jobb en enda gång i sitt inledningsanförande medan jag ägnade hela mitt åt det. Men du kanske inte var uppmärksam då. Jag tycker att det är roligt att du presenterar det som en stor framgång för er att ungdomsarbetslösheten bara dubblerats. Jag antar att ni tänker att stockholmsungdomarna ska vara tacksamma för att ni i alla fall inte misslyckats på det planet.

Vi presenterade tre konkreta förslag på hur man kan pressa ned arbetslösheten. Det handlar om en arbetslöshet som har dubblerats. Den har ökat med åtta personer per dag sedan Sten Nordin tillträdde. Vi har 33 000 arbetslösa i Stockholm i dag. Vi hade 4 200 individer som hade socialbidrag för att de var arbetslösa när vi lämnade över. Det var alldeles för många. I dag är de 5 600.

Apropå film pratade du om *Dubbelstötarna*. Det var en film om en rektor och en läkare som skulle göra sig rika genom en bankkupp. I ert samhälle hade de väl bara avknoppat.

Anförande nr 133

Dennis Wedin (M): Ännu en gång: 18 000 har gått från försörjningsstöd till egen försörjning. Det är resultatet av en aktiv jobbpolitik. Du tar till exempel inte hänsyn till befolkningsökningen. Du har också fel när du pratar om att vi har dubblat ungdomsarbetslösheten. Jag går i detalj in på hur det ser ut där ni tar ansvar, det vill säga i Göteborg och Malmö. Det är fruktansvärt dåliga resultat. Här har vi levererat bra jobbsresultat sedan 2006, och det skrattar ni åt. Jag tycker att det är anmärkningsvärt att ni ser ned på de resurser som vi kan ge till välfärden genom vår jobbpolitik. Det handlar om jobben, om rätten att välja skola, om att kunna åka tunnelbana till jobbet, om att kunna cykla, om att Mohammed får sommarjobb och om att Lisa kan få ett heljobb inom äldreomsorgen. Det är Alliansens resultat i det här bokslutet? Vilket är ert? Ni vill chockhöja kostnaderna för att anställa unga människor.

Anförande nr 134

Awad Hersi (MP): Hej Dennis! Du vill gärna prata om hur det är i Göteborg och Malmö, men jag tycker att du borde prata om hur det ser ut i din stadsdel. I din stadsdel, Spånga-Tensta, ökar antalet ungdomar som varken jobbar eller studerar. Jag har träffat flera av dem innan jag åkte hit. De skulle ställa många frågor till dig om de skulle träffa dig. Jag kan ställa en fråga till dig. Är du beredd att berätta för dem att det har blivit bättre för dem? Jag träffar dem, och de berättar för mig att de är i behov av yrkesutbildning. Ni säger nej och har inte något att komma med. Frågan är om det inte är bättre att prata om din egen stadsdel i stället för om Malmö och Göteborg.

Anförande nr 135

Dennis Wedin (M): Låt oss prata om din och min stadsdel. Vi ger flest sommarjobb till unga människor i hela staden. Det handlar om upp till 6 000 sommarjobb totalt inom stadens verksamheter. Det är att leverera för att ge unga en chans. När det gäller dem som du är knuten till, Socialdemokraterna, visar arbetsmarknadsförvaltningen att det saknas 85 miljoner kronor för dem som ska söka sommarjobb. Ni levererar inte när det gäller jobben, och det är mycket anmärkningsvärt att det är tre gånger så hög ungdomsarbetslöshet i Malmö, där ni tar ansvar, som i Stockholm. Det är relevant.

Den här valrörelsen kommer att handla om era chockhöjningar för att anställa unga människor. Det är destruktivt och attackerar med precision den grupp som nästan behöver mest hjälp av alla för att komma in på arbetsmarknaden. Får vi in en ung människa på arbetsmarknaden kommer den med stor sannolikhet att vara inne där hela livet. Ni borde inte nedgradera den här frågan. Den är viktig för Stockholm.

Anförande nr 136

Kaj Nordquist (S): Ordförande, fullmäktigekamrater och åhörare! Jag tänker prata om Överförmyndarnämnden i Stockholm. Jag till tacka revisorerna,

framför allt för de påpekanden de gjorde förra året om tillståndet i överförmyndarnämnden. Vi har faktiskt lyssnat ordentligt. Revisorerna sade till oss: Tala klart och tydligt om för kommunstyrelsen att det behövs mer resurser, och får ni inte någon förståelse för det får ni väl skära ned eftersom det inte finns några resurser.

Jag tycker att vi har talat ganska tydligt, och vi har också fått förståelse för detta och de resurser som behövs. Det gör att vi nu inte sitter med ett stort underskott. Att vi gjorde det tidigare berodde egentligen på att vi var underbudgeterade och ingenting annat.

Det är viktigt att komma ihåg att det är fler som har gode män, förvaltare och förmyndare i Stockholm än i någon annan kommun i Sverige. Vi betalar lägst arvode till dem som är ställföreträdare. Vi använder det minsta antalet kanslisters. Till dem som pratar med oss och frågar brukar jag säga att vi är snålast och grinigast men också mest effektiva. Kom ihåg det! Ordförande och vice ordförande tjänstgör varje dag på överförmyndarnämnden, fem dagar i veckan.

Det betyder att vi faktiskt kan den här verksamheten riktigt ordentligt. Det vi inte riktigt begrep tidigare var att vi hade en ganska dålig tradition som vi nu har gjort oss av med. Vi jobbade med balanser som det heter, det vill säga vi gjorde inte alla ärenden under ett år utan sköt en del till nästa år. Nu har vi slutat med det. Vi har plockat in extrapersonal. Det betyder att den granskning av samtliga årsräkningar som ska göras – vi gör inga stickprov, utan vi går igenom alla – kommer vi att bli klara med i år. Det drar lite mer pengar, och då måste vi också få mer pengar.

Vi har haft ett mycket underligt budgetsysteem när det gäller överförmyndarnämnden. Vi har haft en generell siffra, och den har inte gjort någon distinktion mellan det som är förvaltning och det som är arvoden till dem som är ställföreträdare. Det är inte bra. Jag vill absolut rekommendera fullmäktige att ändra på det systemet, om inte annat så från och med nästa år, och separera dem. Antalet arvoden och nivån på dem kan vi inte styra. Vi kan styra hur mycket vi betalar, men det finns kriterier, och skulle det behöva betalas ut mer arvoden får vi problem. Det blir mycket konstigt att lösa de problemen genom att skära ned på förvaltningen.

Anna König Jerlmyr lämnade ett kort svar till Åke Askensten. Jag instämmer helt och fullt i det hon sade. Det var en jättebra sammanfattning. Jag tycker precis likadant.

Anförande nr 137

M a r i e L j u n g b e r g S c h ö t t (M): Fru ordförande! Tack för det, Kaj! Jag vet att du har ett stort engagemang i detta. Vi vet att ni tillsammans har gjort ett mycket gott arbete under det senaste året. Det finns en ny verksamhetschef. Vi har fullt förtroende för honom. Ni har förändrat ert arbetssätt och tagit ut en ny kurs. Ni arbetar i nya lokaler som har en lägre hyra, och ni tar ett aktivt ansvar för det arbete som behöver göras för den här otroligt viktiga målgruppen. Ni har dessutom fått en stöttning i budgeten. Jag är glad för att du står här och berättar att ni faktiskt är på rätt väg och har kommit mycket långt. Jag vill bara tacka för det.

Anförande nr 138

K a j N o r d q u i s t (S): Här har vi en fråga som för en gångs skull inte är blockskiljande och inte ens skiljer moderater och socialdemokrater åt. Det är rimligt i en sådan här fråga. Det ska inte vara någon partipolitisk bedömning av om en person behöver en god man eller inte och hur det sköts. Det ska skötas på ett sådant sätt att alla kan ha respekt för de beslut vi fattar.

Anförande nr 139

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! För en stund sedan svarade Ulla Hamilton på en replik från Ewa Larsson om luftkvaliteten. Jag har funderat på vad det är som gör att man inte gör det som är möjligt för att få en bättre luft i Stockholm. Det kändes som om polletten föll ned när Ulla Hamilton sade att luften är bra i Stockholm. Det hon egentligen sade var att det inte är något problem att barn och vuxna lever med den luft som EU säger att vi inte får ha. Vi får inte ha så dålig luft som vi har i Stockholm. Vi kan uppenbarligen överskrida de här miljökvalitetsnormerna för partiklar och kvävedioxid utan att det gör någonting. Och ändå vet vi av forskning att barnen får nedsatt lungfunktion och att astmatiker får problem. Hjärt- och kärlsjukdomar drabbar stockholmarna på grund av de här sakerna. Det finns folk som dör av detta. Det förringar man och säger att man sopar gatorna, sprutar vatten på dem och plockar upp partiklarna, och det enda vi vet är att det inte hjälper. Det enda vi vet är att åtgärden för att bli av med dessa partiklar är att införa dubbdäcksförbud, men ändå gör Alliansen ingenting år efter år för att lösa det här problemet. Vi vet ju att möjligheten finns. Jag trodde inte att man var så cynisk med stockholmarnas hälsa. Jag trodde faktiskt att man skulle ta sitt ansvar för Stockholm och göra någonting åt detta.

Nu har vi en årsredovisning och en redovisning av miljökvalitetsnormen, och vi kan se att Stockholm inte klarar den. Vi klarar inte de mest grundläggande sakerna, det vill säga att se till att stockholmarna kan andas på ett bra sätt och inte skadas när de går på gatorna. Jag tycker att det är skrämmande.

Anförande nr 140

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Herr ordförande! Daniel Helldén har en mycket selektiv hörsel. Jag citerade faktiskt miljödirektören som har sagt att luften är hundra gånger bättre i Stockholm i dag än vad den var på 60-talet eller till och med för 20 år sedan. Det kan vi visa. Vi har 90 procent lägre utsläpp av bensapyren i Stockholm sedan 1994, 95 procent lägre utsläpp av svaveldioxid i Stockholm sedan 1980-talet, 35 procent lägre utsläpp av PM10 i Stockholm sedan början 2000-talet, 80 procent lägre utsläpp av bensen i Stockholm sedan 1994, 90 procent lägre utsläpp av kolmonoxid i Stockholm sedan 1990 och 10–25 procent lägre utsläpp av kvävedioxid i Stockholm sedan 1990-talet.

Dessutom lade jag till, men det hörde Daniel Helldén uppenbarligen inte heller, att trafikförvaltningen nu jobbar med ett mycket tufft program för att se till att vi klarar miljökvalitetsnormen för PM10. Det valde du att inte kommentera i ditt inlägg.

Anförande nr 141

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Förra året var länsstyrelsen mycket tydlig med att det vi kan göra för att komma till rätta med miljökvalitetsnormen för PM10 är att införa dubbdäcksförbud. Stockholm har den möjligheten, och ni struntar i det. I stället skickar ni frågan till regeringen, och regeringen tillsätter en utredning. Det är så ni hanterar det.

Ja, luften har blivit bättre enligt de där siffrorna. Men halterna av partiklar och kvävedioxid som vi har i luften är så höga att EU säger att vi inte får ha det så. De är beredda att kräva 100 miljoner kronor i böter av Stockholm för att ni inte sköter den här frågan. Ni vet att lösningen finns. Ni tar inte chansen att göra det, utan ni låter stockholmarna få fortsätta att ha den här luften som är en direkt hälsofara för alla barn i Stockholm.

Anförande nr 142

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Herr ordförande! Jag tror poängen här är att vi menar att det inte finns någon anledning att höja tonen och röstläget. Vi är nog alla medvetna om att det finns problem i Stockholm, men vi behöver inte skrämma upp människor. Låt mig nyansera det lite, vilket kan vara farligt ett valår. När det gäller kväveoxider handlar det om 1,6 procent av kommunens gator som är utsatta för detta. När det gäller PM10 är det 2,5 procent av kommunens gator som är utsatta. Det är bra att veta det, för ibland när man lyssnar på dig tror man att det är så i hela kommunen, men det stämmer inte.

I luftkvalitetsrapporten för förra året står det: Sedan mitten av 90-talet har de genomsnittliga PM10-halterna i stadens bakgrundsluft minskat med 10 procent. Vid mätstationerna i gatunivå på Hornsgatan, Sveavägen och Norrlandsgatan har årsmedelvärdet minskat med 35 procent sedan början av 2000-talet. Det händer saker.

I dag hade 73 procent av bilarna i Uppsala dubbdäck, och i Stockholm var det 34 procent. Det här väldigt mycket, och det underlåter du att tala om. Det är ohederligt.

Anförande nr 143

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag kan inte se att det är ohederligt att tala om att vi har kraftiga problem i Stockholm. Vi klarar inte de normer som finns. Är det någonting som vi vet om detta är det att det inte slutar om man kommer under den gräns som inte får överskridas. Det fortsätter ganska långt ned. Vi måste få ned det, och ni gör inte någonting åt detta. Vi har åtgärderna för att lösa detta. Vi mäter på ett visst antal platser i Stockholm. När det gäller kvävedioxid klarar vi inte gränsen på någon plats. När det gäller PM10 har vi fem mätstationer, och på fyra av dem överskrider de här värdena. Det rör sig om 2 000 barn som går till skola och förskola i den här luften.

Det är klart att det finns ställen i Stockholm där luften inte är dålig. Det ska jag villigt erkänna. Men det är tillräckligt att det finns massor med gator i Stockholm där den är så dålig att barnen kan få kroniska lungproblem. Så kan vi inte ha det.

Anförande nr 144

Maria Östberg Svanelind (S): Ordförande, fullmäktige! Det är bra att målen för bostadsbyggande uppnås, i alla fall nästan uppnås. Det är bra att fullmäktiges partier vill bygga mycket. Redan i vår budget för förra året skrev vi att vi behöver upp på nivåer på 10 000 per år mot slutet. Då hamnar vi också på 140 000–150 000. Det verkar inte vara något stort problem för fullmäktige att bli enigt eller nästan enigt om det. Det är inte heller det som min reflexion om årsredovisningen handlar om.

Det stora bekymret för fullmäktige handlar om genomförandet. Här har det varit svårare för majoriteten. Det är genomförandet som är den stora utmaningen och det som oroar. Visst har ni blivit mycket duktigare, och vi ser att ni har ökat takten. Det är inte längre så att allt som färdigställs kan hänföras till vår tid, det som borgarrådet brukar kalla för att vi göt betongplattor, men något slags nytta tror jag att ni har haft av det när man räknar antalet färdigställda bostäder. Det har varit svajigt vissa år. Det finns ingen entydig trend att det ökar. Det har svajat.

I den här årsredovisningen, som redovisar siffror som är grunden för nästa års redovisning, är ni väldigt nöjda. Men vi menar att det inte räcker med 5 000 markanvisningar per år. Det räcker inte med 5 000 påbörjade eller för den 5 000 färdigställda, även om det inte riktigt ligger där. Det är en ganska lång bit kvar. Det handlar om dubbelt så många. Om ni ska bygga 140 000 bostäder till 2030 behövs det dubbelt så många markanvisningar, dubbelt så många påbörjade och dubbelt så många färdigställda bostäder, och det borde synas redan nu. Det måste börja synas redan nu att antalet markanvisningar ligger betydligt över dessa 5 000.

Min fråga, som jag hoppas att borgarrådet ska svara på så småningom i sitt anförande, är: Hur ska det här gå till? Hur ska processerna säkerställa att man klarar av att nå de här målen? Det är väl ändå så att majoriteten vill bygga 140 000 bostäder? Det är väl inte så att det är regeringen som vill bygga 140 000? Ni vill väl också göra det, och hur ska ni då ta det målet på allvar och säkerställa att staden klarar av uppnå det målet i alla sina förvaltningar?

Anförande nr 145

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Jag tycker att det är mycket bra om vi är överens om att vi ska ha en hög byggtakt och om vi kan vara överens om en del siffror som levereras i debatten. Det hade vi en diskussion om förra gången. Jag vill dock meddela att det nog inte var er förtjänst att de bottenplattor som du pratar om kom till. Det var nämligen den borgerliga regeringen som tog bort subventionen. Det gjorde att det göts ett antal bottenplattor i december månad, och jag har för mig att valet var i september. Det brukar det vara. Men det var mycket bra att det var många bostäder markanvisade då så att vi kunde få i gång de bottenplattorna även om de inte färdigställdes på en gång.

Jag kan konstatera en sak, och det är vi förra året nådde upp till en nivå när det gäller påbörjade bostäder som vi inte har sett i Sverige sedan 1992. Det är mycket positivt att vi har fått upp byggtakten trots att vi har en lågkonjunktur bakom oss. Trots att byggsektorn har haft det besvärligt ett antal år har vi kommit upp i nivåer nu som

kommer att behöva öka ytterligare. Det är roligt att höra att Socialdemokraterna är överens om nivån på detta. Du ställer en fråga i ditt anförande, Maria, som du bör ställa till Socialdemokraterna själva. Frågan är: Hur ska det gå till? Det är väsentligt. Ekonomin i projekten är avgörande för om man ska lyckas. Ska man kunna bygga 140 000 nya bostäder på 16 år måste man få ekonomin att gå ihop. Man kan inte leverera ett helt Malmö i antal bostäder i Stockholm utan att ta ansvar för hur markpolitiken sköts.

Det Socialdemokraterna säger, antingen själva eller tillsammans med vänsterpartister och miljöpartister, är att man ska ifrågasätta hur man hanterar försäljningen av marken. När de som bygger bostadsrätter inte längre behöver köpa marken får man inte in tillräckligt mycket resurser för att klara av att bygga vägar, va-system och allt som behövs i bostadsutvecklingen. Vi klarar inte av marksaneringen och ekonomin i några projekt om vi inte är beredda sälja till dem som bygger bostadsrätter. Det är helt obegripligt för mig att vi 2014 inte är överens om hur man får ekonomi i de stora bostadsutvecklingsprojekt som vi måste komma fram till för att nå upp till 140 000 nybyggda bostäder. Vi kommer att klara det.

Den fråga du ställde, hur det ska gå till, tycker jag att du ska ställa till din egen grupp. Om ni ändrar ståndpunkt i den här frågan är det bara Vänstern och Miljöpartiet kvar som det stora hotet mot bostadsbyggandet i den här regionen.

Anförande nr 146

M a r i a Ö s t b e r g S v a n e l i n d (S): Jag konstaterar att Moderaterna redan har förlorat valet, gett upp och inte tänker berätta hur det ska gå till utan lämnar över det till oss. Jag lovar att vi kommer att kunna berätta hur det ska gå till efter den 14 september. Vi kommer att klara av att få ekonomi i de projekt som vi behöver. Vi har aldrig sagt att vi ska sluta sälja mark. Det kommer fortsättningsvis också att vara en del av hur vi ska finansiera våra projekt, men vi kommer också att arbeta betydligt mycket mer med markupplåtelse i andra former.

Jag tycker att det är roligt att höra att borgarrådet redan har gett valsegern till Socialdemokraterna. Det tackar vi för.

Anförande nr 147

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag tycker att det är mycket viktigt att våra väljare har den konsumentupplysningen att ni inte kommer att få ihop detta. Även om du, Maria, säger att Socialdemokraterna är beredda att sälja mark till dem som bygger bostadsrätter kan jag berätta att det inte fungerar riktigt på det oppositionsgång som gärna vill ta makten i höst. Det finns nämligen ett antal väsentliga frågor som ni inte kommer att kunna hantera. Vänstern vägrar sälja mark. Miljöpartiet ifrågasätter hela markpolitiken. Dessutom ifrågasätter de det som ger tillväxt i regionen. Hela Förbifarten hotas. Bromma flygplats ska stängas inom tre år enligt Daniel Helldén. Jag kan garantera med den typen av vallöften kommer vi att få sitta ett tag till.

Anförande nr 148

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Ordförande! När vi pratar om finansiering och ekonomi när det gäller bostadsbolagen pratar du aldrig om de kommunala

bostadsbolagen. Som jag sade förut har vi medel här i Stockholm. Vi har verktyg. Vi har Sveriges rikaste kommunala bostadsbolag. Det innebär att vi skulle kunna bygga mer och med hyror som människor har råd med. Jag känner mig faktiskt väldigt trött på mig själv när jag varje fullmäktigemöte står här och frågar hur ni ska bygga med hyrestak som vanliga människor har råd med och aldrig får något svar. Kan du inte svara någon gång, Joakim? Snälla!

Anförande nr 149

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag är helt fascinerad över hur ni i Vänsterpartiet och Socialdemokraterna år efter år vill sätta sprätt på pengar som ni egentligen aldrig har haft. Ni har varit emot varje enskild försäljning som har skett genom dessa bolag och för övrigt i staden över huvud taget. Ni har varit emot allt som har sålts. Socialdemokraterna kan möjligen ha varit för någonting som har sålts till en socialdemokratisk kommun. Vi har haft mer mark utanför staden än vad vi har haft innanför kommunens gränser. Vi har ifrågasatt detta. Vi har fått intäkter och reavinster som gör att bolagen är där de är i dag ekonomiskt. Då säger du: De kommunala bolagen är urstarka. Nu ska vi bygga.

Då kan man fråga så här: Hur skulle ni ha kunnat få ihop ekonomin i de här bolagen om ni inte någonsin har varit för en enda försäljning av någonting? Det kan man också fråga sig.

Anförande nr 150

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Stockholms skolor har fått det tuffare de senaste åren och så även 2013. Enligt stadens utredningstjänst har antalet elever i skolklasserna ökar med flera elever per klass, och om man vill räkna antalet lärare per barn har antalet lärare blivit lägre. Kvalitetsmässigt kan vi se att andelen barn som saknar behörighet till gymnasiet har ökat till nästan 13 procent. Det motsvarar nästan 7 000 ungdomar som slagits ut ur skolsystemet under åren sedan 2006 och som dess värre har haft och får svårt att konkurrera på arbetsmarknaden. Gymnasieskolan har lägre genomströmning, och även här är det en ökning på nästan 2 ½ elev per lärare.

Skolorna i Stockholm har fått fördubblade it-kostnader utan en generellt sett högre standard på grund av den omtalade och misslyckade upphandlingen av it-servicen som kostade hela 5 miljarder. Två tredjedelar av samtliga grund- och gymnasieskolor visade märkbara underskott i verksamheten år 2013. Ett annat problem är betygsinflationen, som är ett faktum, och det beror bland annat på en dåligt fungerande skolmarknad med kraftigt ökande segregation. Vi kan alltså konstatera en kraftigt försämrad likvärdighet mellan Stockholms skolor. Det är fler missnöjda lärare och skolledningar utan tillräckligt chefsmandat.

En enkät som gjordes ganska nyligen med 1 600 stockholmslärare visar att 74 procent anser att skolorna har fått mindre resurser de senaste åren. 57 procent anser att resultatutvecklingen går åt fel håll. Hur många tyckte att det gick åt rätt håll? Det var 15 procent. I Lärarförbundets skolrankning har Stockholm fallit över 100 platser i kommunligan sedan 2006.

Även Skolinspektionen och stadsrevisionen har kommit med allvarlig kritik på många punkter år 2013. Det framgår inte heller av den här självbelåtna årsredovisningen som vi har framför oss. Det är bristfällig lokalplanering och dålig lokalsamverkan, säger revisionen. Det lider många föräldrar och barn av redan nu, men år 2022 kommer det saknas minst 3 500 platser i grundskolan i Stockholm. Inom grundsärskola och fritidshem är kvaliteten så dålig att den inte går att utvärdera mot målen, säger revisionen. Ingen positiv trend kan utläsas vad gäller resultatförbättringar, som är det enda som majoriteten tar upp i årsredovisning som positivt. Även där ger stadsrevisionen underkänt.

Det är väldigt lite som går åt rätt håll i Stockholms skolor med den här politiken, och dess värre var inte 2013 något undantag. Då kan man väl dra slutsatsen att ett nytt styre, där en populistisk skolminister och en oförmögen borgerlig regering byts ut, nog är den bästa utvägen.

Därför yrkar jag bifall till Socialdemokraternas reservation.

Anförande nr 151

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Ordförande! Du nämnde kommunligan. Dagens Samhälle – en mycket bra tidning som du kanske också läser – gjorde en fördjupad granskning av Sveriges 290 kommuner. Den visar att sju av Sveriges tio bästa skolkommuner styrs av Alliansen och att sju av Sveriges sämsta skolkommuner styrs av Socialdemokraterna, bland annat socialdemokratiskt styrda Göteborg och socialdemokratiskt styrda Malmö. Om det nu är så nattsvart i Stockholm som du utmålar det måste det vara ett katastrofalt haveri i Göteborg, och man måste stå på ruinens brant i Malmö. Du borde ringa partikamraterna direkt när du kommer ned från talarstolen för att styra upp det.

Jag har 15 sekunder kvar och ska ägna dem åt en konkret fråga. I Malmö har dina partivänner insett att likvärdighet inte gynnas av att ansvaret fördelas olika i olika delar av staden. De tar tillbaka det centralt. Kommer Socialdemokraterna att driva igenom en systemförändring där Stockholms skolor flyttas ut till stadsdelsnämnderna om olyckan är framme den 14 september och Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Socialdemokraterna vinner valet?

Anförande nr 152

J a n V a l e s k o g (S): Ni pratar om att jämföra med Malmö, Strömsund, Göteborg och alla möjliga kommuner. Jag tycker att det är självklart att jämföra med Socialdemokraternas Stockholm 2006 och se vad som har hänt de senaste åren. Det är väl det som ska värderas. Vi kan se vad som står i den här årsredovisningen om skolan. Jag förstår att ni inte har skrivit nästan någonting, och jag förstår varför borgarrådet inte går upp själv. Det mesta går tyvärr åt fel håll, och förhoppningsvis kan det gå åt rätt håll med en annan politik. Jag tycker att man ska ta det som Skolinspektionen och stadsrevisionen säger på allvar. Det är en ganska allvarlig kritik. Du måste väl också hålla med om att det sämsta sättet att jobba, oavsett vilken partifärg man har, är att stoppa huvudet i sanden.

Anförande nr 153

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Joakim Larsson pratar om hur mycket som är i stöpsleven och inte om vad som inte blir av. Vi kan ta den lilla anekdoten med studentbostäderna igen. Sten Nordin lovar 4 400 studentbostäder under mandatperioden och klämmer ur sig 150 stycken. Det är lätt att prata om vad man ska göra senare.

En ansvarsfull markpolitik innebär att staden använder de markresurser som vi har på ett bra sätt. När det behövs säljer man mark, och när det inte behövs och i speciella projekt ser man till att man har markupplåtelser. Det är nödvändigt. Staden måste ha kvar viss mark och sälja ut viss mark.

Vad händer när Joakim Larsson planerar staden? Jo, han planerar att bygga efter motorvägarna, och han planerar att bygga i bullerutsatta lägen där luftkvaliteten är urusel. Han ger sig in i grönområdena. Länsstyrelsen får upphäva hans planer. Det är delvis hans planer, men det finns ett annat borgarråd som också är skyldig här. Det gäller till exempel Krillans Krog. Länsstyrelsen konstaterade bara att man inte kan bygga i sådana lägen. Det fungerar inte eftersom det är så otroligt bullrigt. Det är en dålig bostadsmiljö.

Man planerar radhus i Rågsveds friområde, men miljö- och hälsoskyddsförvaltningen säger att det är ett ställe som passar alldeles utmärkt som naturreservat. Det är Alliansen sätt att planera staden på. I sin bostadsrapport säger de att de ska ta lite grann av den yta som ska bebyggas till grönyta, men när man räknar efter kan man konstatera att det är nästan var hundra kvadratmeter ekologiskt särskilt betydelsefulla grönområden som ska tas i anspråk. Det är Alliansen sätt att bygga staden på.

Vi säger att vi kan bygga 150 000 bostäder fram till 2030. 30 000 av dem ska vara för unga och studenter. Det kan vi göra genom att bygga på bra ställen runt kollektivtrafiken. Vi ska inte bygga i bullerutsatta lägen. Vi tar bort Brommaflyget och inrättar sju naturreservat så att vi får ordning på staden, och vi bygger bostäder. En viktig nyckel i detta och en hämmande faktor för Stockholms utveckling är Bromma flygplats som lägger en våt filt över nästan hela västra Stockholm när det gäller bostadsbyggandet. Där har vi lösningen på problemet med Stockholms byggande.

Ordningsfråga

Anförande nr 154

S t e l l a n H a m r i n (V): Vi har begärt svar från revisorerna i ett par frågor, och jag satte upp mig som talare direkt efter revisorernas inlägg och blev uppmanad att återkomma i den här diskussionen, vilket jag har gjort. Jag är lite förvånad om revisorerna nu har gått sin väg.

Anförande nr 155

A n d r e v i c e o r d f ö r a n d e n : Såvitt jag vet begärde du ordet och ställde en fråga under den här rubriken, och du har inte fått något svar. Revisorerna är inte

här. Det ordförande menade var att debatten i själva ärendet skulle tas under ärende 18, och det är precis vad vi har gjort nu i drygt två timmar.

§ 17 Försäljning av del av fastigheten Traneberg 1:13 i Bromma till Järntorget Bostad AB och Riksbyggen AB (utl. 2014:34)

Anförande nr 156

Å k e A s k e n s t e n (MP): Nu går vi plötsligt ned på detaljer efter den här långa debatten om årsredovisningen. Nu handlar det om grönområden som Alliansen vill exploatera. Hela det här planområdet i Traneberg är parkmark. Jag yrkar bifall till Miljöpartiets förslag i kommunstyrelsen.

Alliansen säger att det ska bli en grönkompensation här, men det innebär att man ska rusta upp en befintlig plaskdamm. Är det verkligen grönkompensation? Är inte det eftersatt underhåll som man hanterar här. Vi tycker att man borde ha en områdesplanering för Traneberg och Alvik innan man går i gång med sådana här saker. Det är väldigt ryckigt. Jag hoppas att det blir en bättre tingens ordning i framtiden. Vi tycker att en del av den här bebyggelsen bör utgå, men vårt grundläggande förslag är alltså en återremiss.

Anförande nr 157

M a r i a H a n n ä s (V): Herr ordförande, fullmäktige, alla som lyssnar och tittar! Vänsterpartiet tycker att det är bra att bygga på den här platsen. Däremot tycker vi inte att vi ska bygga bostadsrätter. Vi tycker att minst 75 procent av de här bostäderna borde upplåtas med hyresrätt. Det behövs hyresrätter i området. Det har byggts väldigt mycket i Alvikstrakten, och nästan bara bostadsrätter. Därför tycker vi att det ska vara hyresrätter här i stället.

Eftersom det är många ärenden som handlar om stadsplanering och stadsbyggnad i kväll ska jag fatta mig kort. Det här är ett kollektivtrafikhärläge, och det är jättebra att man bygger här. Vi yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 158

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Jag ska inte förlänga debatten så mycket. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag. Orsaken till att vi har det här ärendet uppe här är ju att försäljningslikviden överstiger det belopp på 90 miljoner som är gränsen i exploateringsnämnden. Det handlar om 100 bostäder i attraktivt läge i Traneberg. Det överskott som försäljningslikviden innebär gör att vi utöver grönkompensationen i praktiken kommer att få ytterligare intäkter som behövs i bostadsutvecklingen i Stockholm.

*§ 18 AB Svenska Bostäders nyproduktion i kv. Plankan 24 på Södermalm.
Genomförandebeslut (utl. 2014:35)*

Anförande nr 159

M a r i a Ö s t b e r g S v a n e l i n d (S): Ordförande, fullmäktige! Jag ska förklara hur vi tänker. Jag har inte något annat yrkande än det vi har haft i kommunstyrelsen, och vi har inte ändrat uppfattning. Vi har gjort ett förtydligande, och det ska ni ha fått utdelat. Det är ett förtydligande av vårt särskilda uttalande i kommunstyrelsen.

Vi har lagt till den uppfattning vi tidigare har framfört, och vi har gjort det därför att det har funnits frågor från våra partimedlemmar och de boende i Plankan. Vi har inte ändrat uppfattning i grundfrågan, utan vi menar att det under ärendets gång har visat sig vara ett dåligt förslag, en dålig plan och ett undermåligt samrådsförfarande där man har tagit alldeles för lite hänsyn till de boendes synpunkter.

När vi nu har strulat så med den här texten är det lite genant att jag, när jag har läst igenom den, ser att någon mening blev kvar. Jag hoppas att vi kan få lämna rätt text till protokollet där vi stryker en mening mitt i. Det finns också något ord som ska snurras till. Jag ber så mycket om ursäkt för det.

Men vi har inte ändrat uppfattning, och vi kan också konstatera att den här detaljplanen har vunnit laga kraft. Majoritetens passivitet i byggande av såväl studentbostäder som allmännytta gör att det här enstaka projektet nu är ett av de mycket få som ska täcka ett alltmer akut behov. Ni kan inte lösa stadens bostadsproblem genom att forcera fram enstaka projekt, och hanteringen av kvarteret Plankan visar med stor tydlighet på hur passiviteten hos majoriteten tvingar fram svaga beslut. Men vi behöver fler hyresrätter och fler studentbostäder.

Anförande nr 160

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! I den mån som Maria Östberg Svanelind låter mig recensera det här valet att kalla detta passivitet tycker jag nog att det är ett ganska dåligt val med tanke på att det var ett av de första ärenden som över huvud taget diskuterades i den här salen 2006. Vi har pratat om detta ärende i olika sammanhang, och det har överklagats på olika nivåer. Jag har aldrig någonsin varit med om att hyresgästförening och andra så aktivt har motarbetat både hyresrätter och studentbostäder som i just det här enskilda fallet.

Jag har full respekt för att många som bor i Svenska Bostäders bestånd runt den här stora gården blir mycket oroade när någon kommer och föreslår byggnation. Men med allt det samråd som har varit och all den diskussion som har varit har vi nu landat i ett mycket bra förslag. Jag tycker att detta mer är ett exempel på hur långt man kan dra ut ett ärende från idé till verklighet. Det behöver vi alla fundera på.

Vi kan konstatera en sak, och det är att kvarteret Plankan har en gård på över 8 000 kvadratmeter. Det är den i särklass största innergård jag någonsin har sett. Jag tror mig veta att när man började diskutera hur man skulle bygga på 60- och 70-talet insåg man inte att detta var en plats där man borde ha byggt betydligt tätare än vad

man gjorde. Med den runda bebyggelse som nu föreslås, och med dagens genomförandebeslut också blir möjlig, på pelare inne på gården har vi äntligen fått en bättre användning av denna. Men samtidigt har jag respekt för att de som bor där naturligtvis inte gillar det fullt ut.

Jag kan också konstatera att påbyggnationen på fastigheten kommer att innebära ett antal studentlägenheter och hyresrätter. Vi kommer att få ett antal bostäder centralt placerade på Södermalm. Jag hoppas nu att hyresgästförening och andra inte försöker sätta käppar i hjulet i andra projekt på samma sätt som man har gjort i kvarteret Plankan.

Jag kan inte alls förstå hur Miljöpartiet kan kalla detta för ett störande ingrepp som skapar den slutna gården. Det här är ett exceptionellt exempel på gård. Jag vågar säga att Miljöpartiet inte kommer att kunna hitta en större gård i norra Europa. Vi hade fått plats med en elvamanna fotbollsplan med omklädningsrum, duschar och till och med ett miljöpartikansli på den här gården.

Anförande nr 161

M a r i a H a n n ä s (V): Du sade att det var ett bra förslag, Joakim. Revisorerna sade tidigare i dag att staden fick anmärkning för att man inte tillräckligt hade tagit hänsyn och involverat medborgare. Jag tycker att medborgarna har varit otroligt aktiva i det här förslaget. De har jobbat stenhårt för att få behålla sin gård. Det är ett fantastiskt exempel på en storgård. Det är en unik storgård i Stockholm. Den här typen av storgård finns inte någon annanstans över huvud taget, och den kommer nu att byggas igen. Det är mycket beklagligt.

Anförande nr 162

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är just det som är poängen. Här har vi möjlighet att förtäta på ett mycket bra sätt på en unik plats. Den finns ingen annan innergård som rymmer den där elvamanna fotbollsplanen. Det är en unik placering. Det är ett område som kan förtäta. Det finns också möjligheter att bygga längre ned mot Hornstulls handelsplats och den knutpunkt som ligger där. Det är ett bra, kollektivtrafiknära läge. Jag övertygad om att de studenter som flyttar in här kommer att vara glada över att vi har åstadkommit de här bostäderna.

Anförande nr 163

M a r i a Ö s t b e r g S v a n e l i n d (S): Jag måste förtydliga. Det var kanske fler än borgarrådet som missförstod. Passiviteten gäller naturligtvis inte det här ärendet. Det var det första jag hörde när jag kom in i kommunfullmäktige i början av den här mandatperioden. Det var en så livlig debatt att jag har trott att vi har haft det uppe på nästan vartenda fullmäktigemöte, men jag har förstått av det medarbetarna på kansliet har sagt att vi inte har det.

Det vi kallar passivitet gäller detta att bygga hyresrätter och studentbostäder. Där finns passiviteten och naturligtvis inte i det här ärendet.

Anförande nr 164

Borgarrådet L a r s s o n (M): Då kan jag glädja Maria Östberg Svanelind med att vi de senaste åren har haft en majoritet markanvisningar till hyresrätter, men vi räknar också andra aktörer än Svenska Bostäder och våra kommunala bolag.

Anförande nr 165

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Herr ordförande! Det här är en långkörare som har stått still länge. Beslutet om detaljplanen fattades 2010 här i fullmäktige.

Svenska Bostäder ska få lägga 400 miljoner på att bygga bostäder på den här gården. Det här är ett karakteristiskt storgårdskvarter. Det är möjligt att Joakim Larsson får in en elvamannaplan där. Men det är inte riktigt det han har tänkt sig, utan han ska bygga ett runt hus på pelare. Det kommer kraftigt att förändra den här platsen. Han tar bort lektyr och bryter av det planskilda gångstråket. Han skapar en skuggig gård för dem som bor där. Det är ett ganska stort område som får en helt annan struktur.

När vi tittar på det nu när det har kommit tillbaka kan vi konstatera en sak. Det sägs att det ska byggas 119 lägenheter. 27 etagelägenheter läggs uppe på befintligt hus. För att få ett effektivt markutnyttjande utan att förstöra det här storgårdskvarteret på det sätt som ni vill göra kan man lägga studentbostäderna uppe på befintligt hus. Vi har räknat lite fram och tillbaka på det. Detta är inte en exakt siffra, men vi kan konstatera att i stället för de 50 studentbostäder som ni säger att ni får in i det runda huset kan vi få in 100 studentbostäder uppe på taket. Det minskar antalet lägenheter från 119 till 100, men man spar hela innergården. Vi tror att det är en mycket smartare lösning och ett bättre sätt att göra detta på.

För att kunna spara storgårdskvarteret blir det en förändring av befintligt hus, men vi får in dubbelt så många studentbostäder. Därför yrkar vi på en återremiss för att omdisponera takpåbyggnaden, så att vi får studentbostäder där, och avbryta planeringen av det runda gårdshuset. Då får vi en mycket bättre lösning på det här problemet.

Anförande nr 166

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Den här processen har fått ett sorgligt slut, men den har varit ett mycket bra exempel på det demokratiska deltagandet som alla vi politiker efterlyser.

Det finns flera orsaker till att vi vill avbryta den här processen och tycker att det är ett dåligt förslag. Vi tycker att detta är ett mycket bra exempel på miljonprogrammet. Jag vet att många pratar om att miljonprogrammet är så dåligt, men det finns många fördelar och många kvaliteter i miljonprogrammet. Jag tycker att det här är ett av de bästa exemplen på det, och det bör bevaras. Den stora gården där Joakim vill spela fotboll är inte bara till för det här kvarteret. Den är också till för människor omkring. Det är ett tättbebyggt omkring det här kvarteret, och de använder också den här gården som nu är bilfri. Den är grön, och barn kan leka där. Vi tycker att det saknas en barnkonsekvensanalys i det här förslaget. Den här gården har varit tillgänglig för många barn och inte bara för dem som bor där. Vad kommer att hända när man förfular och försämrar genom att bygga ett stort runt hus mitt på gården?

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets förslag.

Anförande nr 167

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Nu har vi ytterligare en av Miljöpartiets bostadsbluffar. Först säger de att de kan bygga 150 000 lägenheter i Stockholm på kort tid eftersom Bromma flygfält kan läggas ned på tre år. Nu säger de att de inte går med på det runda huset utan lägger ungefär 100 studentlägenheter på taket i stället. Ja, det kan man ju alltid säga på ett ungefär, och i stället finns anledning till att på ett opportunistiskt säga nej till 119 lägenheter, varav 50 studentlägenheter. Då kan man vara emot någonting utan att egentligen ta ansvar för vad man är för. Då kan man säga: Vi bygger många fler studentlägenheter än vad ni gör.

Vi har ett ärende till på listan i dag där vi visar att Miljöpartiet säger nej till ytterligare 28 studentlägenheter på ett annat ställe vid Lappkärrsberget. Det kommer upp senare.

Nu säger man i praktiken nej till 50 studentlägenheter i det här området. Om man säger att vi kan bygga 100 lägenheter på taket till de andra husen ska man vara mycket säker på att det går göra det. Man ska ha klart för sig att det kräver en del när man här i talarstolen säger att det går att göra saker och ting.

Sanningen är att det här ärendet har tagit alldeles för lång tid, men som Ann-Margarethe Livh sade har det varit en lång demokratisk process. Vi får 119 hyresrätter – 50 av dem är studentlägenheter – i centralt läge i innerstaden i ett område av miljonprogrammet som utvecklas på det här sättet. Jag skulle vilja säga att det är alla rätt.

Socialdemokraterna är lite roliga i det här ärendet. Jag tror att de har världens längsta brasklapp som de ska försöka få in i sigillet i det här ärendet. De vrider sig som en berusad daggmask och skulle egentligen vilja vara emot alltihop för att vara med opinionen i kvarteret Plankan, möjligen för att rädda några röster. Sedan säger man i alla fall: Nja, det är trots allt så att vi får hyresrätter i innerstadsläge, så vi ska väl ändå vara för det.

I den här långa utvecklingen av det särskilda uttalandet, som var betydligt kortare i kommunstyrelsen men nu är väldigt långt, säger man: Egentligen är vi emot, men vi röstar för.

Det är historiens längsta brasklapp.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 168

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag tycker att det är roligt att du pratade mot dig själv, Björn. I ert förslag om hur många bostäder det går att bygga hävdar ni att det går att bygga dem fram till 2030. Det är märkligt att vi inte skulle kunna göra samma sak. Vi gör det dock på andra platser. Det ska nog gå att lösa på ett alldeles utmärkt sätt.

Vi vill ha en återremiss i syfte att få till en bättre lösning. Vad vi kan se är det 27 etagelägenheter som byggs, där den största är på 135 kvadratmeter. Det är ganska exklusiva saker som man har tänkt sig att bygga på de här taken. Vi kan bara konstatera att det går in ungefär 100 studentbostäder där, och det är en alldeles utmärkt plats. Det är nära till kollektivtrafik, det är områden där unga vill bo. Det är alldeles perfekt ställe att göra det på. Det är stadens hus, och därför kan vi backa i processen i det här läget.

När vi har räknat på det här har vi kommit fram till att det inte går utifrån de siffror som finns i ärendet att riktigt få fram exakt vilka av lägenheterna som är de största och vilka som är de minsta. Det är därför vi har ojämna siffror och inte kan säga precis.

Anförande nr 169

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Om inte om hade varit, då hade Miljöpartiet minsann kunnat presentera planerna för dessa 100 studentbostäder på taken. Men nu är det så att det ni egentligen kommer med bara är en dimridå. Något annat har ni inte att komma med. Det är en helt annan sak att bygga 100 lägenheter på befintliga tak i förhållande till att bygga nya betydligt färre. Det blir betydligt mycket dyrare. Det blir tekniskt enormt mycket mer komplicerat, och det måste man ha respekt för.

Då är det lätt att jag som är för det andra förslaget frestas att kalla er för opportunister, för att inte tala om när ni säger att ni ska bygga 50 000 lägenheter i Bromma på kort tid. Det går inte. Även som man skulle lägga ned flygplatsen på tre års sikt går det inte. Det tar mycket lång tid att förändra en sådan mark, miljösanera etcetera. Det är det som är er bostadsbluff, och den lär vi få återkomma till under tiden fram till den 14 september.

Anförande nr 170

S t e l l a n H a m r i n (V): Herr ordförande! Ann-Margarethe Livh har redovisat våra synpunkter, så jag vill bara göra ett par tillägg.

Plankan är en väldigt hårt drabbad fastighet på grund av flygbuller, vilket gör att man i praktiken inte har någon tyst sida, trots de krav som ställs. Bygget på gården kommer att förvärra förhållandena på grund av ekoeffekter, och det har man över huvud taget inte beaktat. Man mäter faktorerna efter olika regler och på olika sätt.

Effekterna på gårdshuset och på luftsituationen på gården har man heller inte utrett, trots krav från de boende och trots alla dessa fyra år. Men framför allt är ingreppet väldigt stort på fastigheten och gården. Det är så stort att man hamnar tio meter från den ursprungliga fastigheten på ömse sidor. Ni kan tänka er hur det kommer att se ut. Man kan fråga dem som nu tillstyrker förslaget om de själva hade velat bo i den fastigheten och hur de i så fall hade reagerat på det här jättebygget på gården.

I konsekvensens namn: Om det inte är något problem tycker jag att ni ska göra liknande planer för de bostadsrättsföreningar som finns i Midsommarkransen och som har precis lika fina och lika stora gårdar, trots att Joakim Larsson säger att det

inte finns några sådana i hela Europa. Det räcker att åka till Midsommarkransen för att hitta dem. Varför bygger ni inte där också?

Anförande nr 171

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är intressant när olika företrädare för ett parti, Vänsterpartiet, går upp och talar om en väldigt bra demokratisk process och att det har varit en lång process, alldeles för lång, och så kommer Stellan upp och säger: Ni har glömt att utreda ett par saker.

Faktum är att just de saker som Stellan tar upp om flygbuller och annat var ganska väl utredda och diskuterade i mitten av processen, skulle jag vilja säga. Men vi kan konstatera att den här typen av möjliga byggnationer är det inte särskilt ofta vi har tillfälle till. Den här typen av innergården finns inte i innerstadsmiljöer. Det är det jag försökte påpeka. Det är självklart att du kan hitta gårdar och parker i ytterstaden och i närförort som är möjliga att bebygga, det går säkert. Nu brukar inte Vänsterpartiet vara för den typen av tilläggsbyggnationer.

Jag kan i alla fall konstatera att det här är unikt. Det har också skapat en del diskussioner. Men vi säger: Äntligen får vi detta på plats.

Anförande nr 172

S t e l l a n H a m r i n (V): Avståndet till Midsommarkransen är inte så stort att det skulle vara ett argument. Ni ska fortsätta att gå vidare med det. Vi kommer naturligtvis att vara mot det precis som vi är nu.

*§ 19 Bygglogistikcenter i Hjorthagen inom Norra Djurgårdsstaden
Reviderat genomförandebeslut (utl. 2014:36)*

Anförande nr 173

M a r i a A n t o n s s o n (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det är ett jättebra initiativ det handlar om, tycker vi, ett bygglogistikcenter. En av de stora fördelarna är att man sparar jättemycket koldioxidutsläpp. Men det redovisas inte här. Det skulle vara väldigt intressant att se hur mycket besparingar ett sådant här center faktiskt genererar för att se om man kan använda det ytterligare i staden. Vi har flera stora områden som ska exploateras och där man också skulle kunna använda bygglogistikcenter. Det behöver inte användas bara vid Norra Djurgårdsstadens byggande bara för att det är vårt miljöprofilsområde.

Vi skulle gärna vilja se att man tar till sig denna kunskap och ser över om vi kan använda det här vid andra bygganden i staden.

Anförande nr 174

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Orsaken till att jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag är att vi tycker att det i det här bygglogistikcentret används ett arbetssätt som ska användas i stora bostadsutvecklingsområden. Det är ett måste. Vi har redan i dag i mindre projekt den typ av samordning av transporter och omlastning som det här innebär. Men i det här fallet är det en stor omlastningscentral och ett bygglogistikcenter som har behövt komma på plats tidigt i projektet när vi nu går in i etapp 2 i Norra Djurgårdsstaden.

Vi är överens, och vi tycker att det är jätteviktigt att vi använder av oss den här modellen i bostadsutvecklingen i resten av staden också.

Anförande nr 175

M a r i a A n t o n s s o n (MP): Det låter positivt. Som sagt skulle jag vilja se att ni tog med, Joakim, i beräkningarna koldioxidutsläppen. Det är jätteviktigt att få veta hur mycket. Vi har ett mål som staden ska nå till 2050 som ni har satt upp och som vi vill att vi ska nå redan 2030. Då gäller det att veta hur mycket ett sådant logistikcenter besparar koldioxidutsläpp för att vi ska kunna göra den kalkylen riktigt bra och landa på koldioxidutsläppsnivå som är hållbar för hela staden.

Anförande nr 176

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Jättebra inlägg av Maria Antonsson – jag håller med om att det här är en väldigt bra arbetsmetod som jag gärna ser på fler ställen i staden när det gäller byggande och olika typer av logistik för leveranser av varor. Det behöver vi mer av.

Det finns mycket forskning kring detta. Det kan hända att man räknat på det, men jag ska ta med mig det Maria säger och bolla det till dem som håller på med detta. Jag tycker att det var ett väldigt bra förslag. Jag är ganska intresserad av utfallet.

En kul grej är att i det här försöket finns en logistikdel som innefattar ellastbilar. Det finns alltså mer som är bra med detta än vad som står i handlingarna. Det är riktigt bra, och det är skönt att vi är överens.

Jag tar med mig inspelet från Maria Antonsson, för det var riktigt bra.

Anförande nr 177

M a r i a A n t o n s s o n (MP): Det var kul att höra. Eftersom hela byggnaden är uppvärmd med solpaneler och solceller skulle det vara intressant att se hur mycket vi får ut av en sådan investering apropå investeringskostnader och koldioxidbesparingar. Det skulle vara jättespännande.

*§ 20 Beslut om Norra djurgårdsstaden**Reviderat inriktningsbeslut för Hjorthagen**Överenskommelse om exploatering för bostäder inom fastigheten Ängsbotten 6 m.fl. i**Hjorthagen med försäljning respektive upplåtelse av tomträtter**Genomförandebeslut**Genomförandebeslut för Gasverket (utl. 2014:37)*

Anförande nr 178

M a r i a H a n n ä s (V): Ordförande, fullmäktige, åhörare, tv-tittare, stockholm-are! Många partier är överens i många frågor. I det här ärendet angående Norra Djurgårdsstaden är vi överens om mycket av byggnationen. Det som är problematiskt är att det blir väldigt många bostadsrätter och att de hyresrätter som byggs blir extremt dyra, vilket gör att folk med normala inkomster inte kommer att ha råd att bo där över huvud taget.

Det var egentligen inte det jag skulle säga, utan vi tycker att det är ett bra förslag om kvarteret Ängsbotten. Det finns däremot problem när det gäller det område som heter Gasverket. Om jag inte minns helt fel håller vi på med ett sådant ärende i stadsbyggnadsnämnden där vi har utökat den del som handlar om idrottsplatsen, utökat det med Gasklockeområdet. Där ligger nämligen en byggnad som jag tycker att man ska behålla och inte riva. I det här ärendet står om vilka byggnader som ska vara kvar och vilka som inte ska vara kvar. Jag tycker inte att det stämmer. Å andra sidan är den plan som vi håller på med inte riktigt färdig; den kommer att komma upp senare.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag, och vi har ingen reservation.

Anförande nr 179

Å k e A s k e n s t e n (MP): Miljöpartiet är med på det här. Vi tycker att projektet Norra Djurgårdsstaden i grunden är en bra sak. Men vi är lite oroliga för om det verkligen blir den miljöstadsdel som det har pratats om. Det gäller verkligen att man har koll på exempelvis energianvändningen. Vi ser att det blir alltför många bilar och alltför många parkeringsplatser. Det är ett bra kollektivtrafikläge. Man borde kunna nöja sig med platser för bilpooler, angöringsplatser, plats för personer med funktionsnedsättning och så vidare. Det borde räcka om det här ska bli en miljöstadsdel.

Vi är inte heller säkra på om tillgänglighetsfrågorna är tillräckligt prioriterade. Vi tycker vidare att man borde tydligt avsätta tillräckligt med platser för grupp- och servicebostäder. Det handlar om omkring 6 000 lägenheter, och då borde det finnas goda möjligheter för det.

Vi skulle också önska fler hyreslägenheter. Vi tycker att minst 20 procent av bostäderna ska vara studentbostäder eller bostäder för unga.

Det finns grönytor även här, och det är viktigt att de blir ordentligt kompenserade och att man verkligen håller löftet om ett nyplanterat träd per lägenhet. 6 000 lägenheter ger 6 000 träd.

Anförande nr 180

M a r i a A n t o n s s o n (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare, tv-tittare! Jag vill instämma i det som Åke Askensten framförde här. Det står att det här ska vara stadens stora miljöspetsområde. Vi diskuterade nyss bygglogistikcenter, och det är en jättebra miljöspetsområde, men det här är inte så mycket miljöspetsområde som man skulle önska. En av orsakerna till det, anser vi, är att staden inte sätter till några extra resurser till det. I stället gör man faktiskt tvärtom. Exploateringsnämnden gav rabatt åt Hjorthagensskrapan, som ska byggas för att man vill bygga högt. Annars skulle man inte ha råd att bygga Hjorthagensskrapan.

Jag kan förstå att man ger rabatt på tomträttsgälden om man verkligen vill ha ett miljöprofilerat boende, men inte bara enkom för att man vill bygga högt i ett miljöprofilområde. Det känns väldigt märkligt att just de ska få rabatt på tomtmarken.

Vi kan se att i det här miljöprofilområdet som ska bli ett miljöspetsområde har man dragit in förslaget om den spårväg som skulle ha dragits ända in i området. Det har strukits. En förlängning av 62:an har också strukits. Jag vet att det inte är vårt bord, men man borde ha haft något slags kommunikation med SL om det. Det här är inte okej.

Det absolut viktigaste för att man ska ha ett miljöspetsområde är faktiskt att man lätt kan ta sig dit med cykel, att man kan gå och åka kollektivt. Det är otroligt viktigt. 55:an går en gång i halvtimmen. Det finns en som nyligen har flyttat dit och jobbar på Karolinska och som måste övernatta där för att det inte går att komma hem.

Jag tycker att där kan man subventionera, inte ge rabatt för att man absolut vill att det ska byggas högt. Om det hade varit ett högt miljöprofilerat hus kan jag se att man skulle ge rabatt, men så är inte fallet här.

Jag undrar om löftet om ett träd per hushåll: När och var kan vi se dem? Det hade varit mycket bra i just Norra Djurgårdsstaden. I den referensgrupp som jag har suttit i och som diskuterat det här området har vi pratat om hur trevligt det vore om barnfamiljerna erbjöds ett fruktträd per hushåll. Men det lyser med sin frånvaro.

Skjut till pengar och gör det här till ett riktigt miljöspetsområde, så som staden önskar. I alla fall önskar medborgarna som bor där det.

Anförande nr 181

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Maria Antonsson gav ett bra exempel tidigare på den världsstadsnivå som finns i Norra Djurgårdsstaden. Jag skulle vilja att hon belägger att detta inte är ett bra miljöprofilområde, som hon var inne på i början. Jag vet inte om de exakta orden föll så, men det var i alla fall innebörden av det hon sade.

Det är ett absolut världsklassområde, och det märks inte minst med tanke på hur omvärlden riktar sina blickar på det här området och ser det som ett mycket intressant område som har potential att bli klimatpositivt. Jag skulle vilja be Maria att

hon ger en källa där det framgår att det inte är så bra som vi säger att det är. Vi driver på det här väldigt hårt. Vi driver på exploatörer väldigt hårt när det handlar om att gå i bräsch, vara miljövänlig och ”innovera” ny teknik.

Att bygga högt tycker jag är bra. Det är ett bra sätt att spara kvadratmeter stadens mark. Det är resurseffektivt, och dessutom är det mycket intressant att se hur ett högt hus passar i det här miljöprofilsområdet. Jag tror nämligen att det passar utmärkt. Därför är det bra att det blev ett sådant pris, tycker jag.

Anförande nr 182

M a r i a A n t o n s s o n (MP): Då tycker vi väldigt olika. Ett högt hus bär sig inte. Det kräver extra pumpar, det kräver extra hissar och är väldigt energislukande på det sättet. Dessutom är det besvärligt för dem som bor högst upp vid en eventuell brand. Det finns vissa problem. Stadens brandstegar når inte upp, och då skulle vi behöva lägga extra pengar på att brandmännen ska kunna nå högst upp.

Som ett exempel på att vi inte når tillräckligt långt med miljöprofilen ska jag bara ta Östermalms stadsdels förskolor, som inte ens fått guldmärkning i miljöklassningen. De höga krav som staden vill ställa ställs inte och uppfylls inte, inte ens i de egna verksamheterna. Man fokuserar väldigt mycket på teknologi i det hela, men inte så mycket på utformningen av byggnader. Det är fyrkantiga hus i hela Norra Djurgårdsstaden. Man har inte provat miljöprofilering i vad själva utformningen av byggnaderna kan innebära, hur mycket energi som kan sparas om man vänder dem rätt mot solen och så vidare. Det har absolut inte provats.

Anförande nr 183

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Nu tycker jag att vi har lite utsävningar på den andra sidan som behöver redas ut lite mer än i ett inlägg, men vi kanske behöver skicka partier på kurs.

Jag vill börja med det här med höga hus. Det var en spännande diskussion. Jag kan berätta att Europas mest brandsäkra byggnad är Turning Torso. Jag ska förklara vid ett annat tillfälle varför. Man har jobbat på ett helt annat sätt. Det är Europas mest brandsäkra byggnad, så ni behöver inte oroa för. När vi nu bygger det höga huset, som det här ärendet inte just handlar om, är det inte av brandstegeskal eller liknande som ni behöver säga nej. Dessutom vill jag erinra om att Miljöpartiet ju ville att huset skulle vara högre. Nu blir det väldigt snurrt i era argument.

Det är viktigt att man får genomförbarhet i projekten. Staden får in 400 miljoner på att bygga ett hus lite högre, det blir genomförbart och vi får väldigt många fler bostäder. Man kan på samma yta bygga ett miljöpartistiskt fyravåningshus men inte få in de 400 miljonerna. Så kan man också se det. Den mark som man använder i Norra Djurgårdsstaden genererar väldigt mycket pengar till området som helhet om vi tillåter den Oscar Properties-byggnad, som egentligen inte är uppe för provning just nu.

Jag skulle vilja säga att Miljöpartiet behöver sätta sig ned, rensa ut alla de här synpunkterna på området och sätta sig ned tillsammans med oss för att gå igenom det

hela i lugn och ro. Det här är ett ganska spännande utvecklingsområde för bostäder. Det gäller att vi har koll på ekonomin. Om man gör som Miljöpartiet vill eller som Vänsterpartiet vill och börjar resonera om andra upplåtelseformer i än större grad får man ofta problem.

Miljöpartiet sade att 20 procent av allt som byggs i Norra Djurgårdsstaden ska vara studentlägenheter. Då vill jag berätta att vi har 10 miljarder i investeringskostnader i Norra Djurgårdsstaden – 10 miljarder! Man har räknat på ungefär 10 miljarder i intäkter genom de bostadsrätter som byggs i området. Sammanlagt har man möjligheter att få in även hyresrätter. Men om ni börjar dribbla med siffrorna och lova än det ena och än det andra får ni inte ihop ekonomin, och då blir det inte ens miljöprofilområdet Norra Djurgårdsstaden byggt i Miljöpartiets Stockholm om ni skulle vinna valet. Inte ens det går att genomföra med er markpolitik. Det är som vanligt att ni inte tänker igenom konsekvenserna.

Ni yrkar ju bifall till förslaget, så jag förstår inte vitsen med att stå i talarstolen och göra ned hela projektet med Norra Djurgårdsstaden. Jag förstår inte vitsen alls, om jag ska vara ärlig.

Anförande nr 184

M a r i a H a n n ä s (V): Jag skulle vilja säga angående höga hus att man alltid först måste definiera vad man menar med höga hus, hur många våningar man pratar om. Det är så lätt att slänga sig med ord och bara tala om höga hus. Men vi alla vet, oavsett vad borgarrådet säger som Turning Torso, att höga hus är extremt energislukande, att de kräver mycket stora sprinklersystem och många olika hissar. De kräver schakt av olika slag, utrymningstrappor och så vidare om det är riktigt höga hus. Det finns mycket skrivet om detta. Att säga någonting annat är faktiskt lite felaktigt.

Anförande nr 185

Borgarrådet L a r s s o n (M): Återigen: Det är inte detta som ärendet handlar om. Men det är precis som jag sade att man inte kan gå upp och säga att vi bara kan bygga så höga hus att brandstegen når högst upp, för då kan vi inte bygga högre än 30 meter. Det är ett problem, kan jag säga. Kan vi inte bygga mer än 30 meter högt på en del ställen i staden backar vi.

Jag vill erinra om att ni kan åka ned till Malmö och titta på Turning Torso. Det är inte särskilt många hissar. Det är en extra hiss för utrymning och brand och sprinkler. Sprinkler är för övrigt någonting bra när man bygger. Jag tycker nog att ni inte per automatik ska vara mot allting. Nu pratar vi återigen om en byggnad inom ett stort område som vi trodde att vi var relativt överens om över blockgränserna.

Anförande nr 186

M a r i a Ö s t b e r g S v a n e l i n d (S): Ordförande, kommunfullmäktige! Jag ska bara precis som en del andra yrka bifall till kommunstyrelsens förslag och tala om att vi också tycker att det här är ett bra projekt. Vi är i grunden positiva till Norra Djurgårdsstaden och den miljöprofil som området är tänkt att få. Vi hoppas att de idéer som presenterats i den diskussion som ändå har varit i fullmäktige om hur

man ytterligare kan förbättra miljöprofilen kan tas till vara av majoriteten fram till valet i alla fall.

Vi är positiva till förslaget att öka antalet med 1 000 lägenheter i just den här delen till 6 000, men vi tycker att det är viktigt att understryka att man måste bibehålla en god bostadsmiljö när exploateringen ökar eftersom det kommer att bli både högre och tätare. Jag vill ändå peka på det faktum att vi är oroade över att vi inte kommer att få så mycket hyresrätter i området som vi en gång uppfattade att det skulle bli. Det behövs fler hyresrätter, och de behöver vara till priser som människor med vanliga inkomster kommer att kunna klara. Vi tycker att det ett bra ärende där vi tillstyrker kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 187

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Jag tycker att det är intressant med Miljöpartiets förhållande till höga hus. Här hör vi Maria Antonsson med liv och lust argumentera mot höga hus som företeelse och dessutom ett högt hus som ligger i ett miljöprofilsområde som just innebär det som Miljöpartiet och Maria Antonsson efterlyser. Man pekar på nya möjligheter att se hur ett högt hus också kan vara i ett miljöprofilsområde och möta de hårt ställda kraven. Det är just det vi med Norra Djurgårdsstaden ska göra, att gå i framkant och visa på saker och ting som inte har skett på andra ställen runt om i världen. Nu är min bedömning att det går alldeles utmärkt att kombinera ett högt hus med ett mycket stort ansvarstagande för miljö och energi.

Jag tycker att Maria Antonsson får förklara sig och också tillkännage vad som är Miljöpartiets linje i den här frågan. Det verkar som att ni har olika uppfattningar.

När det gäller höga hus i allmänhet brukar Miljöpartiet säga att de inte har någonting emot dem, men de ska vara på rätt ställen. Då undrar jag: Är det här ytterligare ett exempel, utöver alla de andra som har funnits, på ett fel ställe? Jag skulle vilja veta: Var är det rätt?

Centerpartiet tycker att det är toppen med skyskrapebonus. Det är ett bra sätt när det gäller att bygga högt hus och ta vara på resursknapp yta i staden. Vi vill naturligtvis ha fler höga hus, och det känner ni alla till här i salen.

När jag frågade vad det finns för belägg för att det här inte är ett miljöprofilsområde i världsklass får jag höra från Maria Antonsson en rad olika exempel. Många av dem var sådana som finns med i Norra Djurgårdsstaden. En del handlar om andra saker. Jag hörde till exempel att vi inte har fått något guldmärkt förskola. Det finns en guldmärkt förskola i Bromma, så det stämmer inte. Jag vet inte om det handlade just om Norra Djurgårdsstaden, men det finns gott om tid att bygga guldmärkta förskolor i framtiden där.

Det händer väldigt mycket i Norra Djurgårdsstaden som inte har kommit upp här. Det är bland annat att man går i den absoluta framkanten när det gäller att utveckla ekosystemtjänster för klimatanpassning. Framför allt handlar det om att reglera temperaturer och sådana saker. Det är otroligt mycket som är i framkant, som smarta

elnät. Det finns en anledning till att organisationen C40 har pekat ut Norra Djurgårdsstaden som ett mycket intressant område tillsammans med ett fåtal andra runt om i världen som ska bli klimatpositiva och som ingår i ett arbete där man skulle ta fram de här områdena som de absolut mest intressanta runt om i världen. Där verkar det återigen att världens expertis har en annan uppfattning än Miljöpartiet i Stockholms stadshus.

Anförande nr 188

M a r i a A n t o n s s o n (MP): Visst är det ett jättespännande område, och det händer väldigt mycket. Jag sitter själv i Östermalms stadsdelsnämnd, och vi har mycket med området att göra. Det är vårt område. Jag sitter också i referensgruppen för Norra Djurgårdsstaden, så jag vet mycket väl vad som händer. Det händer väldigt mycket, men det händer absolut inte nog. Det finns ingen spjutspets-teknologi över huvud taget som används här. Till exempel skulle staden kunna prova, som man gjort i London, att spola toaletterna med regnvatten. Det här kan man göra i liten skala. Man kan prova på småskaligt för att se om det kan vara en lösning på de stora problem som staden har. Man kan titta och göra små riktiga spjutspetsgrejer för att testa om det är någonting som är hållbart och som vi kan klara av.

Jag har inget emot höga hus i sig, nej, men mot att man subventionerar markytan för att den inte är hållbar nog i sig själv, varken miljömässigt eller kostnadseffektivitetsmässigt.

Anförande nr 189

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Jag vet inte om jag blir jätteimponerad av ditt exempel, att spola toaletterna med regnvatten. I jämförelse med vad som faktiskt sker i Norra Djurgårdsstaden står det sig ganska slätt. Jag vill inte raljera, det kan vara intressant, men jag tycker att de ekosystemtjänster som vi har tack vare utvecklingsarbetet i Norra Djurgårdsstaden – vi har exporterat metodiken att räkna grönnyttfaktorn till fattiga städer, gigantiska städer, i Brasilien – kanske är lite mer värda än detta, även om det inte heller är helt ointressant.

När det handlar om de höga husen vet jag inte riktigt vad du tycker, Maria, för nu lät det annorlunda. Ni kanske har pratat ihop er i bänken. Tidigare argumenterade du konsekvent mot höga hus som företeelse. Om du har tagit tillbaka det är det i så fall jättebra. Det känns ändå som att Miljöpartiet alltid talar med kluven tunga om höga hus. Ni vill inte peka ut var vi ska bygga sådana. Ni säger nej så fort vi har tagit fram ett förslag eller, som nu, problematiserar och försöker positionsförskjuta er i frågan.

Anförande nr 190

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det är en hal tunga hos herr Ankersjö, vill jag säga. Det här är ett ärende som egentligen inte har att göra med det som det pratats mest om, men jag kände mig tvungen att gå upp, eftersom det sägs så mycket om Gasklocka 4, där det ju ska bli ett högt hus. Den befintliga gasklockan är ett mastodonbygge, och vi har sagt att det är alldeles utmärkt att bygga ett högt hus där som en ersättning för den befintliga byggnaden. Oscar Properties ska förhoppningsvis släppa dit två arkitekter som ritar ett fantastiskt hus. Staden tittar på hur man säljer in det som någonting som kan vara riktigt intressant.

Vad händer på vägen? Jo, man bantar ned bygget ganska kraftigt. Man hoppar över den miljöprofilsprestanda som krävs för det här området. Det lägger man inte in i bygget av det här huset, trots att det krävs för de här områdena. Slutligen bantar man ned, det vill säga att man ger rabatt på marken för att det här huset ska kunna byggas.

Från att det var en vante blev det knappt en tumme. Det har vi kritiserat. Men vi inte säger nej när det gäller att bygga det projektet. Det är ett bra projekt, det ska byggas, men det är behäftat med en massa problem. Det konstiga är att man gör avkall på de regler som har satts upp för området. Det tycker vi inte är helt okej.

Anförande nr 191

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är svårt att förbereda sig för debatterna när Miljöpartiet närvarar, Daniel Helldén. Nu är ni för att huset på platsen för gasklockan ska vara ännu högre. Du kan backa bandet och titta på vad stenograferna har skrivit under kvällen och vad er partiföreträdare alldeles nyss sade: Man ska inte bygga över 30 meter, för vi har inga brandstegar som räcker upp. Det var vad ni sade alldeles nyss, eller var det bara en enskild ledamot som tyckte det? Nu säger ni att det ska vara högre.

Då ska jag säga så här: Det är viktigt när man bestämmer sig för hur staden ska byggas att vi klarar av genomförbarheten. Om man inte lyckas med genomförbarheten blir det inget hus alls. När Miljöpartiet är med och bestämmer saker och ting när det gäller markfrågor får vi projekt som på Södermalm med hundratals bostäder som eventuellt skulle kunna byggas men som aldrig blir genomförda med den politik som ni för. Det här är ytterligare ett exempel.

Anförande nr 192

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det är fascinerande med Joakim Larssons argumentering. Det är så att en ungarl är en ungarl, det behöver du inte säga, Joakim. Det är klart att det krävs genomförbarhet för att projekt ska kunna genomföras. Ja, så är det. Man sätter i gång en process, säljer in det och säger att det är någonting ganska spännande, men så bantas det ned och blir något slags bantad skatteskrapa. Det är ett problem.

Vi har sagt att det första förslaget var mycket bättre än det man nu slänger fram. Det vidhåller jag och står fast vid.

Problemet i det här ärendet är att man har hoppat över de miljökrav som ställs på det här huset, för att få den höjd som man har bestämt sig för, och till slut drar man ned på avgiften för marken. Man håller inte fast vid de krav och idéer man har om staden och hur den ska byggas. Man dagtingar med de här sakerna. Så slänger man bara fram förslaget.

*§ 21 Stadens policy för Stockholms fritidsbåtliv
Förslag från exploateringsnämnden och idrottsnämnden (utl. 2014:38)*

Anförande nr 193

Borgarrådet K e v i u s (M): Vi är överens, alla partier, och därför borde det gå ganska smärtfritt och snabbt att behandla detta. Det jag vill berätta för er, om ni inte hunnit läsa ärendet, är att det alltså gäller stadens policy för Stockholms fritidsbåtliv. Vi kan konstatera att stockholmarna älskar att gå längs med vattnet, promenera längs med stranden och längs med våra kajer. Vi presenterar en väldigt bra fritidsbåtlivspolicy. Varför är den bra? Ja, jag ska citera vad Saltsjön-Mälarens Båtförbund. De säger: Dokumentet utgör en grundläggande förutsättning för att våra medlemsklubbar ska kunna känna tilltro inför framtiden. Så säger de. Då ska ni veta att Saltsjön-Mälarens Båtförbund har 50 953 medlemmar i Stockholms och Uppsala län.

Vi ska alltså fatta beslut i detta ärende i dag. Varför är policyn bra? Jo, den är bra för att man tar fram strategier för tillgång till attraktiva strandpromenader. Man vill att vattennära lägen ska nyttjas bättre, och man tillmötesgår båtklubbarnas önskemål om längre avtalstider.

För er som inte vet kan jag säga att det finns ett åttiotal båtklubbar i Stockholms stad. Det som är bra är att vi här skapar förutsättningar för att båtklubbarna ska kunna ta ett ökat miljöansvar. Genom att de får längre avtal kan de göra investeringar som är bra för miljön. De kan också tänka mer långsiktigt vad gäller till exempel tömningsstationer, spolplattor och annat. Det som också är bra med den här policyn är båtuppläggningsplatsernas nyttjande sommartid. Vi har rätt många båtuppläggningsplatser som inte används under sommarmånaderna när båtarna ligger i vattnet. Här finns en hel del idéer, och har ni som sitter här eller lyssnar idéer på hur vi ska kunna använda båtuppställningsplatserna bättre sommartid – det kan handla om kaféer som längs med Årstaviken, husbilsamping som på Långholmen, eller idrottsmöjligheter för barn och unga – så hör av er!

Som sagt är det en jättebra policy, och jag vet att väldigt många båtklubbar blir glada och har längtat efter detta.

Med dessa ord yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 194

M a r i a H a n n ä s (V): Apropå det fria ordet i en demokrati: Ragnar Östberg ritade det här huset, och det fria ordet skulle flyga upp i taket. Ni ser himlen där uppe. Så sade han i alla fall. Därför är det viktigt att diskutera även frågor som vi är överens om. Vad beror det på att vi står här och diskuterar och människor lyssnar och tittar? Det beror på att vi inte har öppna nämndmöten. Det är därför frågorna kommer upp här i fullmäktige, och vi i opposition eller i majoritet, beroende på maktförhållandena, vill diskutera dem så att de ska få en spridning och att folk kan lyssna. Det har man annars ingen möjlighet till i och med de slutna sammanträdena i idrottsnämnden och i stadsbyggnadsnämnden till exempel.

Vänsterpartiet är positivt till den här policyn; den är bra. Vi hade några synpunkter på den. Till exempel när det gäller avtalstexten tyckte vi att avtalet skulle kunna vara längre, 20 år till exempel. Vi hade kanske velat ha fler platser för uppläggning av båtar och så. Men vi har i alla fall enats om att inte reservera oss i det här ärendet.

En annan sak som vi tar upp och som jag noterade i ett sent skede är det här med båtfärger och den miljöfrågan. Jag vet att vi har import av miljöfarliga båtunderredsbearbejdningsfärger. Det är en jätteviktig fråga som man skulle behöva ta tag i väldigt mycket mer i policyn och jobba mycket mer med i staden, till exempel i miljönämnden.

Bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 195

K a t a r i n a L u h r (MP): Fru ordförande! Jag tycker också att det är bra med en policy för Stockholms båtliv. Policyn innehåller en del viktiga saker som Regina tog upp till stor del, till exempel att båtlivet ska finansiera sina kostnader, att båtuppläggningsplatserna ska få andra användningsområden under sommaren. Sist men inte minst är det jättebra att man har tänkt ta in båtlivet i stadsplaneringen från början så att båtfrågan inte dyker upp som en överraskning i efterhand, som så mycket annat.

Policyn handlar till stor del om hur båtar ska läggas upp och skötas om, till lite mindre del om hur båtarna och klubbarna ska skötas. Varje år får i stort sett alla båtklubbar anmärkning för sitt miljöarbete. Båtklubbarna har en relativt stor miljöpåverkan, och det handlar till exempel om giftig båtbottnfärg, som Maria pratade om. Det handlar också om hur man hanterar rester av bensin och diesel och om dåligt fungerande avloppssystem.

Marken i hamnarna innehåller ofta höga halter av skadliga ämnen från båtbottnfärg som lagras upp genom åren. Vi tycker därför att det är väldigt viktigt att staden ställer starkare krav på båtklubbarna för att se över sin verksamhet, till exempel vad gäller båtklubbarnas miljöpåverkan, hur de arbetar aktivt för att minska sin miljöpåverkan, genom att exempelvis installera spolplattor, båtbottnvättar och miljöstugor. Vi tycker att det är viktigt att man är tydlig mot båtklubbarna om att det krävs ett starkt och långsiktigt miljöarbete, och det saknar vi lite i policyn. Vi hoppas därför att man verkligen ser till att båtklubbarnas miljöarbete blir en tung punkt när avtalen skrivs om och att det står i policyn.

Anförande nr 196

M a r i a Ö s t b e r g S v a n e l i n d (S): Också jag tänkte yrka bifall till kommunstyrelsens förslag och tycker att det här är en väldigt bra och efterlängtd policy för fritidsbåtliv. Fritidsbåtarna har en självklar plats i en stad på vatten som Stockholm är, och det är viktigt att slå fast att det även i framtiden ska finnas plats för båtlivet och för båtklubbarna.

I vårt särskilda uttalande pekade vi på vikten av att ha långa avtalsperioder. Om jag förstod borgarrådet rätt och när jag nu läser texten med lite nya ögon verkar det som

att ni har lyssnat på det båtklubbarna säger och inte har låst er fast vid 15 år. Om man behöver ett längre avtal för att kunna klara av att bära kostnaderna för nödvändiga miljöinvesteringar är det nu möjligt. Det tycker jag gör detta ännu bättre.

Det är också väldigt bra att man pekar på det ytterligare miljöarbete som båtklubbarna kan göra själva och som just handlar om miljöfärger och annat. Det är roligt att få yrka bifall till den här mycket bra policyn.

§ 23 Detaljplan för Gasklocka 3 och 4, del av Norra Djurgårdsstaden, Hjorthagen 1:2 m.fl., Dp 2009-11340-54 (utl. 2014:40)

Anförande nr 197

Borgarrådet Ke v i u s (M): Vi ska i dag fatta beslut om Gasklocka 3 och 4 i Hjorthagen. 140 meter är 140 meter, och det är 45 våningar. Det är 320 bostäder. Vi är framför allt väldigt glada för att Jacques Herzog och Pierre de Meuron, som är två kända och erkända arkitekter, har valt att komma till Stockholm och göra detta projekt. Jag tror att det här kommer att bli ett väldigt spännande landmärke. Jag tror att vi kommer att bara stolta över detta hus. Framför allt blir det otroligt bra att det får synas. Till och med Miljöpartiet tycker att det ska få synas, och länsstyrelsen tycker att huset ska få synas.

320 bostäder blir. Jag vet att vi alla är överens. Med de orden yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 198

M a r i a H a n n ä s s (V): Det är rätt så kul när vi är överens. Man skulle kunna tro att vi är väldigt oense när ärenden kommer upp här i fullmäktige, men i väldigt många ärenden är vi överens, också i stadsbyggnadsnämnden.

Jag skulle vilja säga en sak, en mer personlig sak. Jag har fått väldigt många samtal under den senaste helgen om det här ärendet. Jag satt i Stadsmuseinämnden för länge sedan. Då var jag väldigt mycket för att behålla gasklockan, jag har varit det väldigt många år och ändrade mig för ganska många år sedan. Jag tycker att det är en fantastisk byggnad. Jag hoppas att den byggnad som kommer också blir fantastisk. Dock tycker jag att det är viktigt, om det blir en publik våning och en restaurang, att det inte ska vara så himla dyrt, en lyxrestaurang utan en restaurang där vanliga människor har råd för fika. Det är jätteviktigt.

Det är kanske någonting som vi inte kan påverka så mycket just i kväll, men jag tycker att det är en viktig fråga. Det är lätt att det blir svindyrt. Vi har exempel på sådana top floors, som Karin Rågsjö skulle ha sagt, alltså restauranger som är jättedyra.

Hur som helst yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 199

M a r i a Ö s t b e r g S v a n e l i n d (S): Ordförande, fullmäktige! Vi yrkar bifall till det här förslaget om detaljplanen. Vi tycker att det är spännande med det här höga huset, och vi hade, precis som andra talare sagt, gärna sett att det var ännu högre. Vi har alltså tillstyrkt förslaget. Vi tycker att det blir spännande med kulturparken, och det finns en del andra saker i området. Men det väcker också en del frågor. Kommer det att vara öppet för allmänheten? Hur ska det gestaltas? Hur ska konsten väljas ut, och så vidare? Men det kommer säkert ett tillfälle att diskutera det.

Vi tycker att det är bra med en förskola i byggnaden, men vi har i andra delar av staden sett problem när förskolor sägs upp av bostadsrättsföreningar. Därför har vi i

vår text sagt att vi tycker att det vore bra om staden kunde fundera över hur man långsiktigt skulle kunna säkerställa och kanske förfoga över lokalen, möjligen genom att teckna en egen bostadsrätt.

Sedan är vi väldigt tveksamma till höga-hus-rabatten, skyskraperabatten, som diskuterades tidigare i kväll. Vi tycker inte att vi har fått någon hållbar och klok motivering till varför en så stor prisavvikelse från vad staden tidigare sålt mark för i området. Vi undrar vad det kommer att innebära för andra byggaktörer. Vad är de rättsliga konsekvenserna? Det finns rätt många frågor kvar att lösa när det gäller skyskraperabatten. Men själva detaljplanen med det höga huset tycker vi blir spännande och bra.

Anförande nr 200

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Miljöpartiet yrkar också bifall till kommunstyrelsens förslag. Så kan jag säga att vi har diskuterat det här ärendet redan i samband med ärendet om Hjorthagen, så man kan läsa en del av diskussionen där.

Arkitekterna Jacques Herzog och Pierre de Meuron kom tidigt med ett förslag som var mycket mer spännande, vill jag bara säga. I det sammanhanget var Herzog här och pratade om höga hus och markerade att det är en jättebra plats för det. Skulle det ha varit mitt i staden, som en del partier här skulle vilja göra, skulle man förstöra både staden och husen. Det är ett smart arkitektpar.

Det finns en liten aspekt som jag skulle ta upp och som vi har tagit upp i vårt särskilda uttalande, och det är problemet med att det är Fortums skorstenar i närheten. Det är en rökgasplym som kommer därifrån när de bränner. I dag bränner man kol så att man släpper ut 500 000 ton koldioxid om året. Det kommer snart ett fliseldat värmeverk i stället som gör att vi kan få bort kolet ganska snart. Men vi har ändå en rökgasplym.

Det är lite intressant att läsa i ärendet hur man har hanterat det. Man säger att de miljöpsykologiska effekterna kanske inte är så farliga. Det kanske inte är en så stor risk. Stressfaktorerna, när rökgasplymen sveper in i huset, kanske går att lösa genom att prata med folk som bor där.

Vi har skrivit i vårt särskilda uttalande att det här måste vi titta närmare på. Vi säger ja till planen, men man får helt enkelt lösa det här med rökgas på ett smart sätt. 14 procent av tiden kommer rökgasplymen att gå rakt mot huset, det vill säga 120 timmar, och det är lite problematiskt. Det är synd att det är så, för det är en intressant och bra plats att bygga det här huset på.

Anförande nr 201

Borgarrådet K e v i u s (M): Jag skulle vilja höra hur du ser på siktlinjer i nationalstadsparken eller i närheten av nationalstadsparken, Daniel. Miljöpartiet vill i det här projektet ha huset högre. En viss siktlinje, bostadsrättshussiktlinjen, när man tittar uppåt vill ni öka. Men vi kommer snart till ett ärende där ni vill ta bort ett i hus med 28 studentbostäder med tanke på siktlinjen i nationalstadsparken, framåt, när man ser ett träd. Är det mer okej när man ökar höjden för att det är bostadsrätter och tar bort

en del när det är studentbostäder? Är siktlinjen uppåt mindre värd än siktlinjen framåt? Hur ser ni på siktlinjer vid nationalstadsparken?

Anförande nr 202

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Vi hoppar mellan ärendena. Siktlinjer är viktiga. Det här huset blir 140 meter högt. Var man än kommer att vara i nationalstadsparken, inklusive Haga, kommer man att se huset. Det har länsstyrelsen mycket tydligt påpekat och sagt att det fungerar bra i förhållande till hur det är.

I dag har vi en stor gasklocka som också ses från hela det här området, och det har inte varit något problem alls.

När det gäller det andra ärende som vi snart kommer att diskutera är det någonting helt annat. Där har stadsbyggnadskontoret, Stadsmuseet, Skönhetsrådet, Nationalstadsparkens vänner sagt att det huset inte bör byggas på grund av siktlinjer inne i parken och hur det förändrar och påverkar spridningsområden för djur och natur. Det är någonting helt annat. Jag hoppas att Regina förstår det.

Anförande nr 203

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det intressanta med det här ärendet är att höjden för det höga huset, som vi tror kommer att passa in väldigt väl, sänktes för att rökmolnen inte skulle påverka en så stor del av huset. Det som är väldigt intressant med den här platsen är att man skapar någonting intressant nytt och bevarar samtidigt en stor del av Stockholms industrihistoria. Den här kombinationen med något alldeles nytt, ett märkeshus i Stockholm, och bevarandet av Stockholms industrihistoria, därtill skulpturparken, kommer att göra att området kommer att distansera den höga vridna skapelsen som ligger i någon sydlig stad i Skåne. Det här kommer att bli Sveriges märkesbyggnad nummer ett. Det kan vi vara mycket stolta över när vi fattar beslutet i kväll. Det här blir någonting väldigt bra.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 24 Detaljplan för Mårtensdal 6 m.m. i stadsdelen Södra Hammarbyhamnen, del av Hammarby Sjöstad (kontor, teknisk anläggning och idrott/skola), Dp 2012-02448-54 (utl. 2014:41)

Anförande nr 204

M a r i a H a n n ä s (V): Ända sedan starten av det här ärendet om Mårtensdal, som handlar om gatan Hammarbybacken upp mellan Hammarbyhöjden och nedre Hammarby Sjöstad, har vi haft en stark reservation. Det beror på att vi har tyckt att man inte bygger på ett bra sätt längs backen. Man skulle kunna möta den vita staden och den bebyggelse som finns på Hammarbyhöjden på ett mycket bättre och finare sätt än att ha ganska tråkiga glasfasader, ganska dålig arkitektur, inte alls värt det området.

Därför har vi haft en stark reservation som vi har bytt till ett särskilt uttalande. Med det yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

*§ 25 Ändring av gränsen för Hansta naturreservat för Förbifart Stockholm,
Dnr 2011-09415-55 (utl. 2014:42)*

Anförande nr 205

Borgarrådet K e v i u s (M): Det här ärendet handlar om en ändring av gränsen till Hansta naturreservat. Varför ska vi ändra gränsen till naturreservat? Jo, därför att vi har fattat beslut om Förbifarten. När man instiftade naturreservatet i slutet av 90-talet sade man faktiskt att eftersom osäkerheten om en ny nord-sydlig vägförbindelse är stor öppnade man upp för att det kan komma att bli en justering.

Det här kommer förhoppningsvis inte att bli en lång debatt om Förbifartens vara eller icke-vara, utan här handlar det om att göra om gränsen. Det kommer att komma ett ärende framöver i fullmäktige om kompensationsåtgärder. Vi kommer alltså att återkomma om det.

Klockan börjar bli mycket och alla kanske vill träffa sin familj, vänner eller kanske gå på krogen. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 206

N e v i n K a m i l a g a o g l u (V): Fru ordförande! Förbifarten i Stockholm skapar både lokala och globala miljöproblem. Den nuvarande motorvägen som löper över hela Järvafältet ger dålig luftkvalitet och buller och ökad biltrafik. Koldioxidutsläpp från trafiken förstör hälsan för alla boende i områden.

Jag som bor i Husby tycker inte att det är lika roligt att gå ut och promenera som förut. Det är ljud från motorvägen och damm. Det stör jättemycket, och då man gärna vill slappna av när man går på Järvafältet vill man i stället gå tillbaka hem.

Jag tänkte på hur Järvaborna ska orka. Hur ska de orka när bygget ska börja? Vart ska de ta vägen?

Förbifart Stockholm kommer att påverka delar av Hansta naturreservat på olika sätt, både direkt och indirekt, under byggtiden och under drift. Miljöförvaltningen bedömer dock att påverkan av etableringen i området utgör det största och mest påtagliga intrånget i reservatets natur- och kulturvärden eftersom denna kultur- och naturmiljö försvinner i sin helhet. I stället för att investera mycket pengar på trafiklösningar borde vi fokusera mer på de sociala problemen. Järvaborna behöver inte picknickplatser eller restauranger. De behöver sysselsättning och riktiga jobb.

Anförande nr 207

K a t a r i n a L u h r (MP): Fru ordförande! Sedan 1960-talet har man flera gånger föreslagit bebyggelse i Hanstaskogen. På grund av de höga naturvärdena och av att många använder området för utomhusliv på sin ledighet blev det alltid stora protester. Till slut bildade man 1999 Hansta naturreservat.

Reservatet inrättades för att för framtiden bibehålla och vårda ett natur- och kulturlandskap och ett friluftsområde. Det bildades också för att bibehålla och gynna växt- och djurliv, fornminnen och naturupplevelser för stockholmarna. Nu på våren kan man vada i vitsippor i Hanstaskogen. På höstarna kan man plocka svamp. Har

man tur kan få man se rådjur, harar, rävar eller älg. Våldigt lyxigt för en stadsbo är det att kunna ta tunnelbana dit, direkt till naturen.

Elva hektar av den värdefulla naturen kommer nu att försvinna på grund av ett motorvägsbygge, ett bygge som dessutom kommer att påverka de närboende med ökat buller och dålig luft. Dessutom blir de närboende av med en del av sitt naturområde.

Hansta naturreservat är inte det enda av Stockholms naturreservat som kommer att påverkas av motorvägsbygget Förbifarten. Det finns fler som kommer att påverkas negativt. Men Hansta naturreservat är det naturreservat som kommer att krympa mest i storlek.

Allianspartierna vill bygga Förbifart Stockholm trots att alla studier pekar på att vägen kommer att göra att biltrafiken kommer att öka och att den fulla kapaciteten på vägen snabbt kommer att nås. Klimatforskare trycker hårt på att de infrastrukturprojekt som kommer att öka koldioxidutsläppen måste undvikas. Den ökande biltrafiken i förbifartstunneln kommer att öka klimatutsläppen påtagligt. Förbifarten borde därför inte byggas. Självklart borde vi bygga ut kollektivtrafiken för pengarna i stället.

Ärendet i dag gäller att vi ska använda värdefull markyta, inkluderat värdefull naturmark som stockholmarna i dag använder på sin lediga tid, för att bygga en gigantisk och dyr motorväg som kommer att leda till ökad trafik och ökade klimatgasutsläpp. Dessutom gör den ett intrång i ett naturområde som behövs mer än någonsin.

Självklart säger vi nej till det. Vi tycker att det är en väldigt dålig idé, och Jag yrkar därför bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 208

Stellan Hamrin (V): Fru ordförande! Vi har reserverat oss mot det här förslaget, för vi tycker att Förbifarten är ett fullständigt felaktigt projekt, som direkt strider mot de mål som vi alla satt upp angående utsläppen av klimatgaser. Det snor dessutom mer än 50 miljarder från kollektivtrafiken i en tid då bilismen sedan fem år har slutat att öka. Den stör rent fysiskt luft, mark och vatten för invånarna i våra förorter som ofta saknar bil, samtidigt som villabebyggelse och slott där man har flera bilar sparas. Tydligare kan inte klassamhället uttryckas. Det är beklagligt att Socialdemokraterna ställer upp på det här.

En förbifart som i verkligheten är en infart till norra, centrala och södra Stockholm förstör också våra naturreservat. Mest skadas det som vi nu behandlar, nämligen Hansta naturreservat. Miljöförvaltningen skriver att skadorna inte går att ersätta. Att hävda, som görs, att miljöförvaltningen inte haft invändningar är språkteknisk akrobatik av det högre slaget. Förvaltningen säger att reservatets natur-, kultur- och rekreationsvärden försvinner i sin helhet och att detta motiverar omfattande kompensationsåtgärder i brist på möjligheten till en rejäl ersättning. Man skriver att projektet

leder till en förlust av de värden som reservatet var avsett att bevara. Majoriteten offrar med andra ord hela reservatet.

Miljöförvaltningen tillstyrker förslaget att upphäva naturreservatet inom de berörda delarna, därför att allt ändå är förlorat. Det är rimligt och logiskt, men att kalla detta för att de godkänner förslaget är verkligen direkt missledande. Sådant trodde jag att vi skulle slippa i den här salen.

Villkoren är rent formellt att de kompensationsåtgärder som miljöförvaltningen kräver också kommer till stånd. Skulle Förbifarten komma till stånd är det en absolut nödvändighet att de här kompensationsåtgärderna vidtas, men det hoppas jag att vi slipper göra.

Anförande nr 209

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Det finns en risk att man startar en halvtimmes förbifartsdebatt, så jag ska försöka att inte göra det eftersom vi har en sådan vartenda kommunfullmäktigemöte ändå.

När Stellan Hamrin gör sig till tolk för och försöker läsa någonting mellan raderna i miljöförvaltningens uttalande som inte står där måste jag få protestera. Stellan säger att man gör detta därför att allting redan är förlorat. Var någonstans står det? Stellan får faktiskt berätta det för mig.

Det miljöförvaltningen gör och miljö- och hälsoskyddsnämnden gjorde när de beslutade om detta är att man i enlighet med sitt uppdrag pekade ut vilka kompensationsåtgärder som skulle vidtas och villkorade beslutet med det. Det är det ärendet som kommunfullmäktige har på bordet i dag.

Anförande nr 210

S t e l l a n H a m r i n (V): Jag har bara ordagrant skrivit av det som står i handlingarna, så jag hoppas att det stämmer. Det står nämligen att förvaltningen säger att reservatets natur-, kultur- och rekreationsvärden försvinner i sin helhet. Det står i miljöförvaltningens text. Det står också att projektet också leder till en förlust av de värden som man med reservatet avsåg att bevara. Det här är ordagrant från handlingarna.

Anförande nr 211

M a r i a H a n n ä s (V): Fru ordförande! Jag tillhör inte dem som brukar gå upp för att tala om Förbifarten, men jag kunde inte låta bli. Det är mycket som är intressant i ärendet. Dels är det beklagligt att reservatet minskas. Vi hade med all önskvärd tydlighet önskat att det skulle vara så att det över huvud taget inte skulle ske. Dels är det här en klassfråga. Varför ska Förbifarten gå i ytläge precis just här, i dessa bostadsområden, vid dessa viktiga naturreservat för människor som bor där?

En fråga till som jag tycker är viktig att ta upp i sammanhanget är motorcrossbanan. Tillståndet för banan är på tre och ett halvt år till. Det hade varit väldigt bra om det hade gått ut fortare. Men det är ett beslut som regeringen har fattat. Det ska vara till slutet av 2015. Vi hade gärna sett att det hade slutat tidigare.

När vi var i majoritet tidigare försökte vi verkligen hitta en plats, en ersättningsplats, för motorcrossbanan. Hur som helst lyckades vi inte. Men alla partier måste verkligen jobba stenhårt på att hitta en ersättningsplats. En motocrossbana hör inte hemma i ett naturreservat.

Bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen!

§ 26 Detaljplan för Filosofen 2-9 i stadsdelen Norra Djurgården, Lappkärrsberget, Dp 2010-06316-54 (utl. 2014:43)

Anförande nr 212

Borgarrådet K e v i u s (M): Även här kommer jag att fatta mig kort eftersom det är sent och alla vill gå hem.

Det blir 742 nya studentlägenheter på Lappis. De flesta av oss har varit på Lappis, och vi har säkert fina minnen. Jag har väldigt många minnen, och jag hade tänkt berätta om alla mina minnen. Nu tror jag inte att mina föräldrar lyssnar eller tittar, hoppas inte.

17 kvadratmeter trängsel, 17 kvadratmeter frihet – framför allt är det som är bra att det blir 742 nya studentlägenheter. Alla partier är hyfsat överens, förutom att Miljöpartiet vill ta bort 28 lägenheter på grund av någon siktlinje – man ska kunna se in i skogen eller något sådant.

742 nya studentlägenheter gäller det. Vi antar planen i dag, och jag är jätteglad för det.

Med de orden yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 213

M a r i a H a n n ä s (V): Vid förra fullmäktigemötet fick vi reda på att vi skulle förbereda oss för ett långt fullmäktige i dag, ända fram till kl. 23. Jag har varit helt inställd på det även om jag började jobba kl. 7 i morse. Nu känns det som att vi ska stressa igenom allting. Det har jag inte lust att göra, och jag är ledsen för att ni får vara kvar längre än vad ni kanske trodde.

Vi i Vänsterpartiet tycker att det är ett bra förslag, vi har ingen reservation. Vi tyckte från början att det var lite problematiskt med en del av byggnaderna. Men eftersom länsstyrelsen tyckte att det var förenligt med lagstiftningen om nationalstadspark tyckte vi att vi kunde tänka oss den förändring som vi var emot från början. Det är väldigt bra att förtäta det här området. Dels behövs det många bostäder, dels ligger det nära Frescati och universitetet.

Det som vi har tagit upp och som vi tycker är problematiskt är att vi inte tyckte till exempel att det var tillräckligt mycket cykelparkeringar i området, tyvärr. Nu för tiden beskriver man inte storlek på lägenheterna generellt i olika planer, förr gjorde man det, i alla fall på 90-talet minns jag. Det gör man alltså inte nu. Man skulle kunna tänka sig att ha lite större lägenheter så att man kunde dela på dem därför att hyrorna blir väldigt höga. Då skulle man kunna ha fler studenter i en lägenhet och bygga för familjer. Många studenter har barn och är två vuxna och har två eller till och med tre barn. Då behövs det lite större lägenheter.

Förskolan nämner vi också och tycker att den skulle få en större förskolegård. Vi hoppas att det kan bli så ändå. Jag tror att det var så att det inte var riktigt klart hur den skulle vara. Hoppas att det kan bli så. Vi har ingen reservation.

Anförande nr 214

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Lappskärsberget i nationalstadsparken är ett känsligt område. När vi bygger i det här området måste vi göra det på ett bra sätt, vi måste ta hänsyn till och tänka på naturvärdena, kulturvärdena och de sociala värdena i området. Det är inte förutan som det finns en speciell lag om nationalstadsparken. Vi vet att Alliansen inte drar sig för att bygga på värdefull natur. En planering där man med skyggglappar kastar sig över allt som finns i ens väg måste vi bromsa lite. Är det inte ett klocktorn som slås ned är det en detaljplan som klubbas i strid mot lagstiftningen. Är det inte i parker är det radhus i naturreservatsnära områden, till exempel Rågsveds friområde.

Lappskärsberget är ett exempel på det på så vis att här ska det byggas 742 studentlägenheter, och vi behöver studentlägenheter. Där är vi alla överens. I området blir det totalt 2 900 studentbostäder. Men när vi går till verket och planerar bostäder i den omfattning i nationalstadsparken måste vi lyfta blicken och se när det går fel. Det är det vi vill påpeka, som vi har gjort.

I det här området har de boende, som jag sade i ett tidigare ärende, Förbundet för Ekoparken, Stadsmuseet, Skönhetsrådet och inte minst stadsbyggnadskontoret påpekat att vi kan bygga 720 lägenheter till våra studenter, men låta bli att bygga huset längst bort i väster, för det stör siktlinjen i nationalstadsparken. Det bryter viktiga spridningssamband och stör viktig del av denna del av nationalstadsparken. Men här kan inte Alliansen lyfta blicken alls.

Det är inte 28 lägenheter det gäller utan 24. Fem försvinner genom att man knyter dem ihop med ett annat hus. 24 lägenheter är det, ungefär 7 promille av de studentlägenheter som finns där. Men det kan man inte ta hänsyn till när man bygger i ett av de absolut viktigaste områdena i Stockholm. Det tycker vi är märkligt. Det måste man ta hänsyn till. Vi får ett område med 2 900 studentbostäder, och dem behöver vi. Då kan vi plocka bort dessa 24 som flera instanser, inklusive vårt eget stadsbyggnadskontor, säger inte borde byggas.

Anförande nr 215

Borgarrådet K e v i u s (M): 24 lägenheter – det är 24 studenter som inte får någonstans att bo när Miljöpartiet säger nej med hänvisning till en siktlinje i ett område där det finns 2 200 studentbostäder och där siktlinjen snarast handlar om att se ett träd eller liknande. Men Helldén sade ja till att höja siktlinjen när det gäller bostadsrätter, men säger nej när det gäller studentlägenheter. Vad gäller till exempel Plankan har vi hållit på med i fem år, och där sade ni nej till 50 studentlägenheter. Det är faktum, och Miljöpartiet säger nej i kväll.

Anförande nr 216

Borgarrådet H e l l d é n (MP): I Plankan föreslog vi 100 studentbostäder. Jag vill bara säga det. Här vill vi plocka bort 24 därför att det handlar om siktlinje i nationalstadsparken. Det handlar om spridningssamband. Det påpekar remissinstanserna, och stadsbyggnadskontoret, vårt eget kontor, säger att man inte borde bygga dessa av alla 742 lägenheter, som förslaget är. Man säger att huset med dessa 24 lägenheter borde plockas bort därför att det är i nationalstadsparken. Vi får massor av studentbostäder,

och då borde man kunna höja blicken lite grann och förstå att vi inte ska äta upp grönyrtorna på det sätt som ni vill göra. Man måste ta rätt områden.

Vi ska ha de här studentbostäderna, men vi ska vara försiktiga med nationalstadsparken. Det är inte ni, och det beklagar vi.

Anförande nr 217

Björn Ljung (FP): Tala om att sila mygg och svälja kameler! Först säger man ja till 140 meter på ett annat ställe intill nationalstadsparken, nu säger man nej till fyra våningar, för det stör siktlinjen. Det betyder alltså nej till 24 studentlägenheter. För min del kunde det ha varit åtta våningar. Det är ett utmärkt område där man nu passar på att bygga och komplettera med ännu fler studentbostäder. Det är helt obegripligt hur det kommer sig att ni säger nej till det.

Daniel Helldén kommer dragandes med de 100 lägenheterna i Plankan igen. Det har vi redan avhandlat. Nu ligger ni på minus 74 egentligen om man ska räkna realistiskt, alltså riktig matematik, Daniel.

Anförande nr 218

Borgarrådet Helldén (MP): Med Alliansens matematik ligger vi på minus. Men med en riktig matematik, när Miljöpartiet tar hänsyn till staden och bygger den på rätt sätt, ligger vi på plus. I det här området i nationalstadsparken måste vi ta hänsyn. Det är intressant att både du, Björn, och Regina Kevius låter bli att tala om spridningssambanden, låter bli att tala om att stadsbyggnadskontoret faktiskt har sagt att det där huset bör utgå. Sedan har ni lyft in det. Stadsbyggnadskontoret markerar ganska tydligt att ni har lyft in det, de vill inte ha det.

Vi konstaterar bara att ni inte tar hänsyn till de grönområden som vi behöver ta hänsyn till när vi bygger. Vi ser till att vi ändå får bostäder.

Anförande nr 219

Maria Östberg Svanelind (S): Också vi socialdemokrater yrkar bifall till förslaget. Jag hade gärna precis som Regina ägnat tid år att berätta hur roligt man har haft på Lappis. Jag är inte rädd för att mina föräldrar hör men möjligen att mina barn hör som är i den ålder att de inte ska höra vad jag gjorde när jag var i deras ålder.

Jag har fått frågan i kväll på Facebook om hur vi ställer oss i frågan, och därför kändes det extra angeläget att gå upp och tala om att vi tillstyrker förslaget. Vi har lyssnat på vad länsstyrelsen säger, och länsstyrelsen har godkänt förslaget och planen för bygget i nationalstadsparken.

742 studentbostäder verkar bli ett bra tillskott, och vi hoppas att de blir byggda.

Anförande nr 220

Borgarrådet Helldén (MP): Jag yrkar bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen.